

RAZSTAVA O BOJNI POTI CANKARJEVECV — Osnovna šola 29. oktobra iz Šmarje te praznuje skoogaj s praznikom občine. Na ta dan že tradicionalno pripravijo srečanje z borci in uro zgodovine. Letos je bilo to srečanje še posebej slovesno, saj so ob tej priložnosti v avli šole pripravili tudi spominsko razstavo o bojni poti 5. SNOUB Ivan Cankar ter razstavo likovnih in ročnih del učencev šole. Na sliki: razstavo so si ogledali tudi Rudi Avbelj, general Lofze Hren, Richard Romih in drugi. (Foto: J. P.)

Lestvica slovenskih naselij

Turistična zveza Slovenije o urejenosti mest — Kje so naši kraji

LJUBLJANA — Turistična zveza Slovenije je postregla z ocenami, s katerimi je njena komisija za varstvo okolja letos že devetnajstič po vrsti nagradila 27 večjih in manjših mest v republiki. Kraji so tekmovali v gostoljubnosti, pestrosti ponudbe in prireditvah, v prometni varnosti ter čistoti in urejenosti na tej in oni strani plota. Med mesti, razvrščenimi v štiri ocenjevalne razrede, je komisija med turističnimi kraji dodelila Dolenjskim Toplicam, Kranjski gori in 4. do 5. mesto. Med izletniškimi in tranzitnimi kraji sta se uvrstila Metlika in Sentjerne na 6. in 7. mesto, med manjšimi turističnimi kraji so Artiče 3. po vrsti, Senovo si je prislužilo 6. mesto. V oceni Dolenjskih Toplic je poudarjena lepa okolica šole, dobra avtobusna postaja in urejenost gostinskih lokalov. Ceste so čiste in v urejenosti prometnih oznakami. V Metliki je komisija pohvalila urejenost kulturnozgodovinskih spomenikov ter pokopališča, vendar je menila, da bodo morali v mestu postoriti še precej tako v parkih kot na cestah in v javnih straniščih. Čistoče na zelenicah so ocenjevalci pogrešali tudi v Sentjerneju, vendar so tam pohvalili predvsem urejenost gostinskih lokalov, okolice Iskre in hipodroma. Artičani bodo veselili pohvale na račun njihovih vrtov, pokopališča in športnih površin, medtem ko Senovčanom komisija ni bila mila. Posebej jo je zmotilo pomanjkanje čistoče v lokalih, pohvalila pa je med drugim športne površine in okolico cerkve.

BRANKO SUHY BO RAZSTAVLJAL V DOLENJSKI GALERJI

NOVO MESTO — Akademski slikar Branko Suhy iz Novega mesta bo v Dolenjski galeriji pripravil jutri, v petek, 6. novembra, samostojno pregledno razstavo slik, grafik in plastik, ki bo odprta do 10. decembra, potem pa se bo selila v Moderno galerijo v Ljubljano, kjer bo odprta do 15. januarja 1988.

NOVA STANOVANJA V BREŽICAH — Za občinsko samoupravno stanovanjsko skupnost je Pionirjev toz Gradbeni sektor Krško dokončal nov blok v soseski Trnje. Do praznične otvoritve je uredil tudi parkirišče in zasadil zelenice. V Brežicah so s to gradbo dobili 2500 m² stanovanjske površine. Ključje novih stanovanj bo dobilo 46 družin. (Foto: J. Teppey)

Načrt je barantanje s pametjo

Medobčinski svet SZDL za Dolenjsko razpravljali o zveznem protiinflacijskem programu — Zbirka prepisanih želja — Veljavo strokovnjakom in trgu

NOVO MESTO — Zaradi embarga na informacije o programu ukrepov in aktivnosti za znižanje inflacije in stabilizacijo gospodarstva ter kratkega roka, v katerem naj bi bil dokument sprejet, je ostalo premalo časa za temeljito javno in posebej strokovno presjeto najnovejšega protiinflacijskega načrta zveznega izvršnega sveta. Tako so soglasno menili udeleženci ponedeljkovega posveta, ki ga je medobčinski svet SZDL za Dolenjsko sklical s predstavniki regijskih gospodarskih organizacij, bank, družbenopolitičnih organizacij in gospodarske zbornice ter delegatov za zvezno in republiško skupščino.

Menili so, da so potrebni odločni ukrepi za ustaletev gospodarstva, vendar je zdajšnji načrt zveznega izvršnega sveta ponesrečen poskus reševanja krize. Inicijativa je jugoslovanski problem, vendar ostaja vtis, naj bi jo zmanjševali le ponekod v državi, so menili razpravljalci. Pravi program bi moral nalagati skrb za preživetje vsem, ne glede na to, kje v Jugoslaviji kdo živi, vendar je zdajšnji pišan na kožo samo nekemu in to Sloveniji zagotovo ni, je ugotovila ena od udeleženk.

Največ so zbrali v Uršnih selih

V novomeški občini skupno skoraj 4 milijone din

NOVO MESTO — Končala se je vsejugoslovanska akcija Rdečega križa, ki je potekala pod geslom »Solidarnost v dejanjih«. Po zaslugi prizadevanih aktivistov so se v novomeški občini v akcijo vključile vse krajevne skupnosti razen Hinj. Vnočili so za 1.650.000 din bonov, ob tem pa zbrali še za 2 milijona dodatnih prostovoljnih prispevkov. Akciji so se zbiranjem papirja pridružili tudi pionirji 9 osnovnih šol in skupaj zbrali 330.000 din. Med krajevnimi skupnostmi so se najbolj odrezali v Uršnih selih, kjer so na gospodinjstvo zbrali kar 1279 din prispevka, v KS Bršljin 820 din, v KS Bircna vas 430 din, v KS Mali Slatnik 420 din in v KS Bučna vas 406 din. Manjšo solidarnost so pokazali v Hinjah, Beli cerkv, Brusnicah, Šmarjeti in Šmihelu. Kot je bilo že zapisano, bodo polovico denarja namenili postavitvi sončnega kolektorja v mladinskem okrevališču na Debelem rtiču, polovica sredstev pa bo ostala v občini. Del te vsote bodo nakazali kot pomoč Pomurju, 30% za atomski absorber, ostalo pa bo šlo za redne dejavnosti krajevnih organizacij Rdečega križa.

BERITE DANES!

- na 2. strani: • Melamin spet zdrava tovarna
- na 3. strani: • Kdo ima debel krompir
- na 7. strani: • Žalostinka names-to visoke pesmi
- na 8. strani: • Sramoten zakon
- na 9. strani: • Bodo JE Krško ugasnili zaradi skladišč
- na 11. strani: • Kaj je posebna enota milice
- na 17. strani: • Boj za ohranitev živih trdnjav

• Razpravljalci so protiinflacijskemu načrtu očitali tudi zastarelost, saj je okrog 70 odst., kot je ocenil Vili Pavlič, ukrepov prepisanih iz prejšnjih podobnih dokumentov. Gre le za dodatke k prenapetemu predpisu vseh vrst, ki ni porok za premike na bolje. Nasprotno, nakazana politika grozi z okrnitvijo uspešnosti dobrih delovnih organizacij, obtemem pa pomeni pot v celovito centralizacijo upravljanja. Načrt se ukvarja vse preveč s prerazporejanjem dohodka ter omejuje ustavno pravico razpolaganja s presežno vrednostjo, so ugotavljali na sestanku, ki se ga je udeležil Jože Korinšek kot predstavnik republiške Socialistične zveze.

Z zares obširnimi spiskom očitkov na račun programa so se razpravljalci zavzemali za večjo vlogo trga na vseh področjih jugoslovanskega gospodarstva, za občutnejšo prisotnost stro-

kovnjakov pri oblikovanju načrtov za prihodnost, za ukrepe za poslovno varen izvoz, zlasti v državi v razvoju. Sploh pa protiinflacijskega programa ne potrebujemo, potrebujemo le spoštovanje finančne discipline in zakonitosti ter red. V tem smislu je potrebno uvesti družbeno kontrolo in hkrati nadzor nad to kontrolo, je med drugim dejal predstavnik Temeljne dolenske banke Ljubljanske banke.

M. LUZAR

MANJ PUGODB

SEVNICA — Kako slabo je vplivala vest o odkupni ceni pšenice prihodnje leto, ki jo je objavil zvezni izvršni svet, so krepko občutili tudi v TOK Kooperacija Kmetijskega kombinata Sevnica. Kooperanti so bili namreč prvič letos zadovoljni z odkupno ceno, veliko vprašanje pa je, kako bo z odkupom pšenice prihodnje leto. Prvič se je namreč zgodilo, da je semenska pšenica, ki je bila namenjena pogodbeni setvi, ostala na zalogi.

OBLETNICA MDA ŠAMAC-SARAJEVO

NOVO MESTO — Tukajšnja občinska konferenca ZSMS začena z zbiranjem prijav za udeležbo na proslavi 40-letnice izgradnje proge Samac-Sarajevo, ki bo 16. novembra letos v Sarajevu. Skupaj naj bi iz Slovenije 15. novembra odpotovalo na slovesnost 57 uradno vabljanih brigadirjev veteranov. Udeleženci ene najbolj znanih mladinskih delovnih akcij se v Novem mestu za proslavo lahko prijavijo na občinski konferenci ZSMS, Kettejev drevored 3, tel.: 21-536.

OBELEŽJE OKROŽNEMU ODBORU OF — Na stari stavbi zdravilišča Šmarješke Toplice je nekdanji sekretar okrožnega odbora OF za Šmarjeto Zoran Dobrovc v četrtek odkril spominsko ploščo v spomin na delovanje okrožnega odbora OF Novo mesto. Na slovesnosti, ki so se je udeležili mnogi nekdanji borci in aktivisti, je govoril nekdanji sekretar okrožnega komiteja ZKS Novo mesto Viktor Avbelj (na sliki). Ob tej priložnosti so program pripravili učenci osnovnih šol iz Škocjana in Šmarjete. (Foto: J. Pavlin)

Na poskusnem odseku Dobova — Brežice spet betonski pragi

Progo prenavlja 250 delavcev noč in dan

DOBOVA — Na odseku Dobova — Zidani most si sledijo vlaki vsake tri minute in pri nas je to najbolj obremenjena železniška proga. Velika obremenjenost zahteva tudi varno voznišče in temu dajejo v Sloveniji prednost pred hitrostjo. Progo med Dobovo in Brežicami ta čas prenavlja Železniško gradbeno podjetje Ljubljana.

Začeli so 26. oktobra in za več dni popolnoma zaprli za promet levi tir v smeri od Dobove proti Ljubljani. Na gradbišču je zaposlenih 250 delavcev, ki so delali podnevi in ponoči, ne glede na vreme.

Popolno zoporo tira so medtem uklinili in je zdaj zaprt samo še sedem ur dnevno. S sanacijo spodnjega ustroja proge bodo na odseku Dobova — Brežice povečali nosilnost in dovoljeno osno obremenjenost na 22 ton. Glavni del bodo ponaredili v novembu, prenovno pa bodo zaključili sredi decembra.

Na progi poberejo ven tirnice, s stroji nato izkopljejo jame in odstranijo ves nasipni material. Na dnu ogromnih jarkov položijo polipropilensko plast, čez njo raztegnejo plastične mreže, nanje pa nasujejo 30 cm tamponskega gramoz-

ISKANJE RESNICE

NOVO MESTO — Predsedstvo občinskega komiteja ZK Novo mesto je preteklo sredo razpravljalo tudi o pisanju nekaterih naših časnikov o obisku priorja plerske kartuzije Janeza Marie Hollensteina na novomeški srednji šoli pedagoške in tehnično-naravoslovne usmeritve, ki da razpihujejo pripetije v zvezi z obiskom, posebno Delov članek Jožice Grgič »Čarovnice so med nami«. Predsedstvo je menilo, da zlonamerno pisanje meče temno senco na člane osnovne organizacije na šoli in na vse komunite v občini, ki se jim očita to, kar niso, v slabi luči pa so prikazane tudi druge družbenopolitične organizacije. Ostro so zankali namigovanja o odstavitvi ravnateljice Vasje Puis, ki jo vsi zelo cenijo. Ker pisanje tudi blati sodelovanje s kartuzijo, je predsedstvo sklenilo, da se temeljito razišče (tudi z republiško pomočjo), kako je prišlo do članka, v katerem pravijo, da ni nobene resnice ob tisti, da je prior obiskal šolo 22. septembra.

Obisk iz NDR

Državni sekretar za strokovno šolstvo na obisku v Novem mestu

NOVO MESTO — Bodo Weidemann, državni sekretar za strokovno šolstvo Nemške demokratične republike, je med nekajdnevni delovnim bivanjem v Jugoslaviji prejšnji teden obiskal tudi Novo mesto.

V Srednji šoli tehniških in zdravstvene usmeritve so mu predstavili organizacijo dela, pedagoško dejavnost in vpetost šole v družbeno okolje. Ob ogledu učnih prostorov se je posebno zanimal za vsebinsko in pedagoško naravnost vzgojno-izobraževalnega procesa. Povalno se je izrazil o organizaciji in delu šole in poudaril nenadomestljivi pomen pedagoških delavcev za kvaliteto vzgojno-izobraževalno delo. Obisk v Novem mestu je zaključil v Srednji šoli za gostinstvo in turizmu, kjer si je ogledal sodobno urejene učilnice za praktični pouk.

V sproščnem in zanimivem razgovoru je tudi na tej šoli beseda tekla o tem, kako je strokovno šolstvo organizirano v NDR in o uspehih ter problemih strokovnega šolstva pri njih in v Sloveniji. Weidemann je poudaril, da si v NDR vztrajno prizadevajo dvigniti izobrazbeno raven vseh zaposlenih.

J. Š.

NEZADOVOLJNI AVTOMEHANI PRI PREVOZU

BREŽICE — V petek, 30. novembra, je okoli 45 delavcev v Prevozovih mehaničnih delavnicah za dve uri prekinilo delo. Kot razlog za štrajk so navajali prenizke osebne dohodke. Po uradnih podatkih je povprečni zaslužek avtomehaničev 250 tisočakov.

SREBRNI JUBILEJ ISKRAŠEV

— 29. oktober je bil za 800-članski kolektiv Iskre velik dan: podelili so jubilejne nagrade 33 delavcem, ki v vztrajajo vstajajo od prvih dni, pripravili so proslavo (posnetek je z nje) skupaj z Dolenjskim oktetom in učenci glasbene šole, na koncu pa so se ob zvokih ansambla Cof še poveselili. (Foto: J. P.)

25 let vzponov in padcev

Iskra-Energetska elektronika je praznovala 25-letnico obstoja

VELIKA CIKAVA — 29. oktobra, na dan ko praznuje občina Novo mesto svoj praznik, so delavci Iskre, tozda Energetske elektronike, praznovali svoj srebrni jubilej. Prav na ta dan pred 25 leti je bil v Bršljinu ustanovljen in slovesno odprt obrat za proizvodnjo usmerniških naprav. Čas proslave na Cikavi je sovpadal s slavnostno sejo skupščine občine in izvršnih organov družbenopolitičnih organizacij občine Novo mesto, zato gostov, kakršni smo ob podobnih priložnostih navajeni videti v prvih vrstah, to pot ni bilo.

V svojem prikazu zgodovine novomeške Iskre je direktor Božidar Zajc orisal nekaj mejnikov, vzponov in padcev. Dejal je, da je tozda Energetska elektronika v vsej Jugoslaviji poznan po modelu demokratičnega samoupravnega vodenja z vsemi elementi poslovnosti.

V Bršljinski Iskri se je začelo z nekaj deset delavci, ki so se predhodno vsobaljali v Kranju. V začetku sedemdesetih let je bila v mladi ekipi strokovnjakov vse bolj prisotna potreba po organizaciji tovarne kot podjetja. Možnosti za to so bile skorajda že ustvarjene, ko se je 1973 Iskra-Napajanja priključila Ela. Po direktorjevih besedah je ta integracija vsebovala preveč neopredeljen program, zamaglene cilje in drugo, zato sta se tovarni ločili. Združitev je potem uspela šele leta 1984, ko je bil pripravljen temeljit program razvoja in so z njim navdušili večino delavcev.

Današnja Iskra-Energetska elektronika je danes organizirana v objektih na Cikavi, v Bršljinu, na Bizeljskem in v Ljubljani.

Iz poslovnega poročila za prvih devet mesecev letošnjega leta je razvidno, da je uspešnost tovarne nekaj slabše kot minula leta, saj jim ni uspelo izpolniti vseh obveznosti iz dohodka. V vodo je padlo nekaj dobre prodaje na tujih trgih: za 4 milijone klirinskih dolarjev pa se je zmanjšal tudi izvoz v Italijo. Zato pa se je bistveno povečal delež prodaje sistemov energetske elektronike na domačem trgu. »Poslovni uspeh si v prihodnje lahko popravimo z večjo prodajo kvalitetnih izdelkov, gmotno nabavo surovin in materiala ter odprodajo vseh nekurantnih zalog. Ladja je poškodovana, vendar jo uspešno popravljamo in pričakujemo srečen prihod v pristanišče ob koncu leta,« je na zaključku poslovnega poročila zapisal direktor Božidar Zajc.

J. PAVLIN

Razprodaja živinoreje

Kriza v živinoreji se bo kmalu poznala tudi v mesnicah, saj kupci že po omejeni založenosti slutijo, da nekaj škripnje. Osnovni razlog za manjši stalež živine so podražitve krmil. Cene teh so poskočile za trikrat, pri nekaterih celo za štirikrat, cena živine pa komaj za 70 odst. Drugi razlog za visoke obresti za naložbe. Za bančni kredit morajo kmetje plačevati že 122 odst., ker so se tudi obresti za trikrat povečale. Grozijo velikanske izgube v družbeni in zasebni rej. Edini vir za pomoč je sklad interesne skupnosti za pospeševanje tržne pridelave hrane, toda ta ne bo mogel pokriti milijonskih zneskov. Izhod je takojšnja razprodaja živine, za naprej pa trajnejše zmanjšanje staleža v hlevih. Čez čas bo to nihanje močno pretreslo tržišče in potem se bomo najbrž spet poskušali na horuk rešiti iz težav.

J. TEPPEY

VREME

Do konca tedna se bo nadaljevalo suho in hladno vreme.

Novinarji o svojem delu in stanovski zvezi

Statuta še niso sprejeli — Nagrade Moše Pijada — Obisk koroških Slovencev

LJUBLJANA — Izživni in tveganja, to je srčica novinarskega poklica, napornega in izvršajočega, a slabo plačanega posla. Tako je Slavko Fras, predsednik Zveze novinarjev Jugoslavije, na skupščini novinarske zveze (bila je prejšnji teden v Ljubljani) očrtal dejavnost ljudi, katerih prizadevanja za nenehno izpostavljenost kritičnemu pretresu javnosti.

Po domemnem Frasovem govoru so delegati iz vseh koncev Jugoslavije z raznovrstnih gledišč pretresli delo novinarske zveze v zadnjem obdobju, nakazali vrsto lastnih pomanjkljivosti, pa tudi težav, katerim botruje drugi, niso obšli. Po dolgem usklajevanju stališč so sprejeli samoupravni sporazum o združenju v Zvezo novinarjev Jugoslavije, žal pa se tudi tokrat niso

zgodili o skupnem imenovanju za statut zveze.

Veliko besed je bilo izrečenih še o izhodiščih za nov novinarski kodeks, na moč delovno skupščino je dopolnila slovesnost, na kateri so podelili nagrade Moše Pijada (to najvišje novinarsko priznanje so letos prejeli dječije Radenković, Miljenko Smoje in Bogdan Pogačnik), zaključili pa so jo s potjo na avstrijsko Koroško, kjer so se v Bilčovsu in Zeleni Kapli seznanili s pehanjem in nehanjem slovenskega življa onstran Karavank.

D. R.

DR. VESELIŅOV O ZADRUŽNIŠTVU

Veliko je ugibanj, kaj bodo ustavne spremembe prinesle kmetijstvu. Mnenja se precej razlikujejo tudi glede bodočega organiziranja zadružništva. Tudi našim bralcem znani dr. Dragan Veselinov se, denimo, ne strinja s tistimi, ki zahtevajo, da se nadaljuje z izenačevanjem upravnih pravic zaposlene administracije in kmetov v zadruzi. V Ekonomski politiki je zapisal takole: »Zadruga je pravna oseba kmetov in njihov ekonomski dom. Glasovalno vsiljevanje zaposlenih v zadruzi je zato oblika notranjega uničevanja zadruge, ki kmetom onemogoča voditi edino podjetje, katerega zakoniti ekonomski lastniki so. Delavci naj gredo v sindikat (od katerega na nesrečo nimajo velike koristi), v zadruzi pa naj dobijo le konzultativne pravice — uprava in poslovna politika pa mora biti v rokah kmetov. Tako je bilo od nekaj. Tako je v vsej Evropi.«

Ljubljansko pismo

Kmetu zemlje, kolikor je more obdelati

K javni razpravi o razvoju kmetijstva

LJUBLJANA — Predsedstvo centralnega komiteja ZKS je pred dnevi dopolnilo spomladanska stališča Centralnega komiteja o razvoju kmetijstva ter jih posredovalo v javno razpravo, ki naj bi trajala do srede novembra, ob koncu novembra pa naj bi dokončna stališča sprejeli na seji CK ZKS.

V gradivu, ki zdaj spodbuja javno razpravo, je zapisana zahteva, da mora biti kmetijstvo gospodarska dejavnost, ne pa oskrbnosocialna (zdaj t.i. zaščita standarda ljudi podira vsa razmerja med cenami) in organski del sprememb v sestavi slovenskega gospodarstva.

Glavni namen javnega dopolnjevanja strategije razvoja kmetijstva je bistveno povečati dohodek v kmetijstvu. Razvoj kmetijstva je treba pospešiti z rastjo individualne in družbene produktivnosti dela, z uravnoteženjem plačilne bilance države ter z rastjo življenjske ravni delavcev, zaposlenih v kmetijstvu. Ob upoštevanju naravnih, socialnih in demografskih procesov se moramo v prizadevanjih za nadaljnji razvoj kmetijstva opirati predvsem na trg in ekonomske zakonitosti, na poglobitev samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov ter na okre-

Melamin spet zdrava tovarna

Za izgubo krivi novi obračunski sistem, kadrovska negotovost in notranji odnosi — Kandidat za direktorja Dušan Popovič — Pripombe pravobranilki samouprave

KOČEVJE — V Melaminu je prišel Dagmar Šuster kot v.d. direktorja 12. junija letos, z njim pa še njegov sedanjí pomočnik Adi Rogelj in vodja komercialne Martin Kopač, vsi iz sozda Kemija, katerega član je tudi Melamin. Ta ekipa si je zadala naslednje naloge: ozdraviti tekoče poslovanje Melamina, pripraviti dolgoročne pogoje za njegovo zdravo poslovanje in skrb za ustrezne kadre.

Podatki o poslovanju Melamina so izkazovali občutno izgubo v prvem četrtletju, aprilu in maju, obračun za junij pa že ostanek dohodka. »Na vaše vprašanje, če to ni nenavadno in če morda ni prišlo do napak pri izračunih ali knjižnici, lahko zatrdim, da napak ni bilo. Tudi nam so se zdeli rezultati neobičajni, zato smo jih z dodatno ekipo strokovnjakov sozda Kemije znova analizirali. Izkazalo se je, da napak ni. Če kdo meni drugače, naj to dokazuje,« pravi Dagmar Šuster.

Nadalje je direktor Šuster menil, da so bili glavni vzroki za izgubo: novi obračunski sistem, kadrovska negotovost in notranji odnosi. Zaradi novega obračunskega sistema (revalorizacije) je imel Melamin v devetih mesecih letos za 2 milijardi dinarjev manj dohodka, kar predstavlja 14 odstotkov celotnega prihodka. V prvem polletju so imeli v Melaminu 100 sestankov po 2 do 3 ure med delovnim časom (zdaj so vsi sestanki po delovnem času). Na mesec je bilo opravljenih po 3.500 nadur (zdaj jih je 4-krat manj). Vsak dan je bilo na bolniški po 35 delavcev (zdaj je bolniške pol manj). Ni bilo discipline. Itd.

V obdobju junij—september so z manj zaposlenimi povečali fizični obseg proizvodnje za 38 odstotkov. Indeks prodaje je znašal 320. Melamin je postal tretji največji izvoznik v sozdu Kemija s 3 milijoni dolarjev konvertibilnega izvoza (indeks 330) itd.

Devetmesečni rezultati pa govorijo, da je znašal celotni prihodek Melamina 15 milijard dinarjev (indeks 242), dohodek 2,75 milijard (indeks 200), po starem izračunu pa bi bil primerljivi doho-

dek še za 2 milijardi dinarjev večji). Za poslovni in rezervni sklad so namenili 550 milijonov. »Vse izračune smo naredili dosledno po novem zakonu. Nismo izkoristili nobenih ugodnosti, ki bi jih po novem zakonu lahko,« je zatrdil direktor Šuster in dodal, da bodo do konca leta rezultati še boljši.

V obdobju od 1. julija do konca septembra so se osebni dohodki v Melaminu povečali za 53 odstotkov. Povprečni čisti osebni dohodek znaša okoli 280.000 din. »Od ljudi je potrebno veliko zahtevati, a jim hkrati tudi veliko nuditi,« pravi direktor Šuster, ki ugotavlja, da so vsi zaposleni v Melaminu

Dagmar Šuster, v.d. direktorja Melamina

pripravljeno krepko delati zase in za firmo.

V zvezi z Melaminovo bodočnostjo je povedal, da pripravljajo nov srednjoročni program za obdobje 1988—1992. Zelo ambiciozen je tudi plan za naslednje leto, ki predvideva za 23 odst. večji fizični obseg proizvodnje, za 50 odstotkov večji izvoz na konvertibilno območje itd.

Šusterju in njegovi ekipi poteče mandat 12 decembra letos. Na razpis za

• V odgovor na vprašanja o nekaterih stališčih družbene pravobranilke samoupravljanja (da je bil izbor in način imenovanja v.d. direktorja Melamina nezakonit; zakaj ni sozda Kemija že pred leti pomagal Melaminu, saj težave niso od včeraj itd.) pa je v.d. direktorja Dagmar Šuster dal krajši odgovor na članek družbene pravobranilke samoupravljanja (objavljen v Delavski enotnosti 16. oktobra), ki so ga oblikovali delavski svet Melamina, osnovna organizacija sindikata in konferenca delegacij za zbor združenega dela občinske skupščine Kočevje na skupni seji 21. oktobra. Istega odločilo je tudi delavski svet Kočevja na seji 21. oktobra. Povzemamo, da je odločba sodišča združenega dela o imenovanju v.d. direktorja pravomočna. Res je, da težave Melamina niso od včeraj, zato je PO sozda Kemija že pred dvema letoma izdelal program ukrepov za učinkovitejšo gospodarjenje v Melaminu, ki pa žal ni bil uresničen... »Delavci v Melaminu smo prepričani, da naše pravice niso bile kršene. Da smo se odločili prav, dokazujejo sedanjí dobri poslovni rezultati,« je med drugim rečeno v odgovoru.

direktorja Melamina se je prijavil le sedanji predsednik izvršnega sveta občine Kočevje Dušan Popovič. Postopek za njegovo imenovanje poteka in ni videti nobenih ovir, da ne bi bil na to dolžnost v kratkem tudi imenovan. Melaminu pa bodo potrebne še druge kadrovske okrepitve J. PRIMC

Naša anketa

»Božič naj bo praznik!«

Lanska božična čestitka predsednika slovenske Socialistične zveze je mnoge, ki ta praznik praznujejo, prijetno presenetila, nanjo pa so bili predvsem v drugih republikah tudi žolčni odzivi. SZDL Slovenije letos ne odstopa od tega, ker je bilo glede božiča storjeno lani, je dejal predsednik republiške konference SZDL Jože Smole v nedavni večurni razpravi o božiču kot ljudskem, družinskem, verskem in cerkvenem prazniku na seji sveta za odnose z verskimi skupnostmi. Smole je podaril, da je božič praznik, ki ima svojo večplastnost, običaje, vrednote in kulturo. Pri nas ga že sedaj praznuje 79 odstotkov ljudi, od tega 36 odstotkov kot tradicionalni družinski praznik. V Sloveniji ni nobenih večjih zadržkov, da bi bil božič v dogladnem času tudi dela prost dan. V praznovanju božiča pa bi moral najti mesto vsak človek, povezovalni faktor praznovanja naj bi bil osnovni postulat božiča, prizadevanja za mir. To bi pač moralo biti skupno vsem ljudem.

FRANC KROŠELJ, upokojeni voznik iz Gornjega Lenarta: »O božiču zadnje čase spet več beremo in poslušamo. Vsi ga radi praznujemo, zaradi tradicije, zato mislim, da bi bilo prav, če bi si zaposleni lahko vzeli prost dan. Takrat se domači vsi dobimo, obujamo spomine, to pa je tudi največ, kar imamo in si želimo. Takrat pridejo domov zdomci, saj praznujejo božič vse sosednje in druge evropske države. Ta tradicija je še zakoreninjena v nas in po mojem mnenju ne bi bilo nič narobe, če bi bil to praznični dan, kot zdi predlagano.«

MATJAŽ JURKOVIČ, obrtnik iz Stráže pri Novem mestu: »Praznovanje božiča ne bi smelo nikogar motiti. Za Slovence bi bila rešitev okrog tega praznika enostavna: republiška skupščina naj izda zakon, da je 25. december dela prost dan. Ali bo plačan ali ne, naj se pogovorijo sindikati in drugi, kako bo ta dan imenoval brezverec ali musliman, pa je njegova stvar. Pri nas delavca stoji od božiča tja do konca noveletnih praznikov. Če bi delavci hoteli zadržati, bi si vzeli bolniško ali ne bi prišli na delo.«

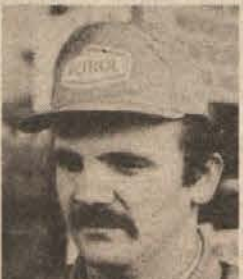
SONJA ČIBELJ, prodajalka v Nami, Kočevje: »Praznovanje božiča je lep star običaj, ki se je ohranil do danes, in celo vedno več ljudi ga praznuje. Danes pridejo družine skupaj le še ob praznikih, kot je božič, drugače smo raztepeni po svetu. Menim, da so minili časi nesorazumov med cerkvijo in državo in da si vsi želimo, da se ne povrnejo nikoli več. Sicer pa je tudi stvar posameznika, da se odloči, če bo praznoval ta dan ali ne.«

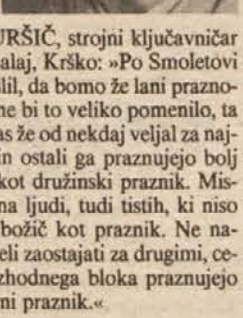
JOŽE KLUN, avtoprevoznik iz Ribnice: »Skrajni čas je, da je začela oblast tako misliti, kot mislimo ljudje. Menim, da pri nas praznuje božič in tudi še kakšen drug cerkveni praznik veliko ljudi in tudi neverni. Božič praznuje ves svet in zakaj ga ne bi tudi pri nas? Če že praznujemo vse drugo, lahko tudi ta starodavni ljudski praznik.«

IVAN ŠIBILJA, delavec v Stilesu, Sevnica: »Zame je božič največji verski in družinski praznik in naša družina ga kot takega tudi praznuje. Seveda bi me veselilo, če bi bil ta dan dela prost. O tem, da bi za ta praznik ostali doma, se sicer veliko govori, vprašanje pa je, če bo to sprejeto tako kmalu. Mislim, da ne bi imeli nič proti božiču kot splošnemu prazniku tudi ljudje, ki ne verujejo.«

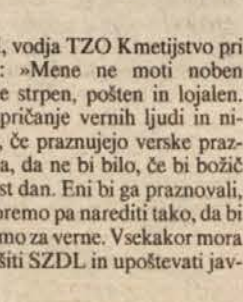
FRANC KOZLEVČAR, prodajalec na bencinski črpalki v Trebnjem: »To je stara navada, da se praznuje božič, in tudi jaz ga praznujem. Jaz sem za to, da bi bil to dela prost dan, čeprav meni to ne bi dosti pomenilo, ker imam pač tako službo. Tako je v vseh razvitih državah. Mislim, da tudi nam ne bi škodilo še en tak praznik, saj je božič za veliko ljudi največji družinski in ne samo verski praznik.«

MARJAN URŠIČ, strojni ključavničar v TCP Djuro Salaj, Krško: »Po Smoletovi čestitki sem mislil, da bomo že lani praznovali božič. Zame bi to veliko pomenilo, ta praznik je pri nas že od nekaj veljal za največjega. Žena in ostali ga praznujejo bolj kot verski, jaz kot družinski praznik. Mislim, da bi večina ljudi, tudi tistih, ki niso verni, sprejela božič kot praznik. Ne nazadnje ne bi smeli zaostajati za drugimi, celo v državah vzhodnega bloka praznujejo božič kot državni praznik.«

IVAN ŠKOF, direktor metliškega doma počitka: »V našem domu glede verskih praznovanj nimamo nobenih težav. Kdor hoče, praznuje, kdor ne, ne, v domu pa cerkvenih praznikov posebej ne praznujemo. Za božič si nekateri varovanci okrasijo sobe. Mislim, da bi tudi v Sloveniji lahko glede božiča ostalo kot doslej, da stvari še niso zrele za dela prost dan. Tistim, ki ga praznujejo, pa je treba omogočiti, da vzhajajojo. Ljudje, ki božič praznujejo kot družinski praznik, ga lahko praznujejo popoldne in zvečer, ko se zbere družina.«

JOŽE URH, vodja TZO Kmetijstvo pri KZ Črnomelj: »Mene ne moti noben državljan, če je strpen, pošten in lojalen. Spuščjem prepričanje vernih ljudi in nimam nič proti, če praznujejo verske praznike. Mislim pa, da ne bi bilo, če bi božič postal dela prost dan. Eni bi ga praznovali, drugi ne, ne moremo pa narediti tako, da bi bil prost dan samo za verne. Vsekakor mora to vprašanje rešiti SZDL in upoštevati javno mnenje.«

Nov Komet v Starem trgu

Metliški Komet bo gradil novo proizvodno dvorano

STARI TRG — Metliški Komet ima že 15 let obrat v Starem trgu, kjer je sedaj zaposlenih 50 ljudi, od tega samo en moški. Ko je v Starem trgu začel delati obrat Uniorja, so se začeli vračati nekateri, ki so si morali prej delo poiskati drugje, in življenje v tem delu Poljanske doline je oživelo, kar se kaže tudi v večjem številu učencev v tamkajšnji šoli. Povečala pa se je tudi število žensk, ki iščejo zaposlitev.

Zato so se v Kometu pred časom odločili, da bodo razširili tudi sicer že pretreni in zastareli obrat v Starem trgu. V Kometu imajo interes za širjenje tudi zato, ker zadnja leta večina njihove proizvodnje dela za izvoz in so zaradi tega morali zanemariti domači trg. Tudi za naprej kaže, da bo večina njihovih proizvodnih zmogljivosti delala za izvoz, s povečanjem števila zaposlenih v Starem trgu pa bodo lahko več naredili tudi za domači trg. Z leti naj bi v tem

obratu dobile delo vse ženske iz teh krajev, ki iščejo zaposlitev.

Medtem ko je v sedanjem obratu le okoli 200 m² prostora, bo nova proizvodna dvorana merila okoli 550 m². Vsa dokumentacija je pripravljena, verjetno bodo dela oddali že prihodnji mesec, in če bo vreme ugodno, bodo lahko že letos začeli graditi. A. B.

KAJ PIŠE DELO?

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 213 za dne 2. novembra 1987

država	valuta	tečaj	za devize, efektivno, čeke, kreditna pisma in posne nakaznice		
			nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	7472,79	7484,02	7495,25
Belgija	frank/C	100	2517,01	2520,79	2524,57
Belgija	frank/F	100	2504,51	2508,27	2512,03
Danska	krona	100	13688,01	13708,57	13729,13
Finska	marka	100	21493,53	21525,82	21558,11
Francija	frank	100	15567,52	15590,91	15614,30
Nizozemska	gulden	100	46818,50	46888,83	46959,16
Italija	lira	100	71,60	71,71	71,82
Norveška	krona	100	13967,83	13988,81	14009,79
Portugalska	escudo	100	660,19	661,18	662,17
ZR Nemčija	marka	100	52724,28	52803,49	52882,70
Španija	pezeta	100	792,62	793,81	795,00
Švica	frank	100	63864,37	63960,31	64056,25
Švedska	krona	100	14723,69	14745,81	14767,93
V. Britanija	funt	1	1567,51	1569,86	1572,21
Japonska	jen	100	659,95	660,94	661,93
Kuvajt	kv. dinar	1	3286,60	3291,54	3296,48
Kanada	dolar	1	690,27	691,31	692,35
ZDA	dolar	1	908,75	910,12	911,49

VINKO BLATNIK

Veselje in skrb ob posodobitvi bolnišnice

V Brežicah na bolnike s Hrvaškega ne morejo več računati

BREŽICE — Na nove operacijske prostore, ki so jih v splošni bolnišnici odprli za kirurgijo in ginekologijo, so čakali več kot deset let.

28. OKTOBRA V BREŽICAH — Posnetek je s proglasitve oktobrskih nagradencev na svečani seji za občinski praznik.

DELOVNA SKUPINA O ODGOVORNOSTI

KRŠKO — Predsedstvo občinskega komiteja ZK Krško je v skladu s sklepom komiteja imenovalo delovno skupino, ki bo raziskala odgovornost vodilnih delavcev komunov iz Kovinarske, ki so si po uvedbi ukrepa družbenega varstva našli delo v drugih delovnih organizacijah.

SODOBEN OPERACIJSKI TRAKT — Za praznik občine so v Brežicah odprli dve operacijski enoti — za kirurgijo in ginekologijo, kar je za bolnišnico težko pričakovana pridobitev.

Po korakih, hitreje ne gre

V brežiški občini so z malim zadovoljni, če jim to izboljša življenje

BREŽICE — V vsakdanjem pehanju bi ljudje šli marsikdaj molče mimo tega, kar zgradijo s skupnimi moči. Nekatere investicije so skrite in jih tudi ni videti, čeprav veliko pripomorejo k normalizaciji življenja.

Med investicije, ki bodo prinašale večji dohodek turističnemu gospodarstvu, sodi preureditev mokriškega gradu. Dokončana je bila to poletje, prav tako kot samopostrežna trgovina v Čateških Toplicah.

Preveč varčni do otrok?

Pomanjkanje denarja hromi načrte DPM

BREŽICE — V občini je trinajst društev prijateljev mladine (DPM). Njihova dejavnost sega več desetletij nazaj in se je najbolj razmahnila v tistih krajnih skupnostih, kjer se ljudje lahko zbirajo v šolah in jim pri delu pomagajo učitelji.

- ZLATE ZNAČKE — Za dolgoletno delo v društvih prijateljev mladine so podelili zlate značke Ruži Rostohar in Lidiji Strgar iz Brežic, Mariji Dejak iz Cerklj, Antoniji Klemenčič iz Velike Doline, Marinki Volčanšek iz Starega grada, Zofiji Godec, Mileni Dernač, Ivanka Deržanič in Nadi Rožanc iz Artič, Ivanka Žibert in Zofiji Žibert iz Skopje, Miri Pšeničnik iz Bizeljskega ter Marjanu Vučajku, Pavli Bunetič, Sonji Furlan, Roziki Blažinč, Ljudmili Böhm, Mariji Kopinč, Mariji Zajc, Mariji Humeč, Mariji Smrekar, Tinki Jurkas in Milki Deržič iz Dobove.

vah je zlasti kovinskopredelovalna industrija. Izgubo pričakujejo v Trimu v Dobovi in v tovarni kmetijske mehanizacije v Krški vasi.

Čatežu, na katerem bodo po besedah Staneta Ilca zamenjali celotno vozno površino z izolacijo in zapornim slojem.

Krške novice

DVE SMETARSKI — Kot se spodobi, so pred dnevom mrtvih temeljito počistili pokopališče na Raki.

RIBE SE VESELJO PONEDELJKA — Je že res, da krška industrija precej onesnažuje Savo, vendar ne toliko, kakor mislijo nepoučeni.

Lisca ima blagovno znamko adria

Zahtevna pot do nje

SEVNICA — Konfekcija Lisca izdelala na leto okoli milijon kopalok. Več kot polovico jih izvozi na najbolj zahtevne trge zahodne Evrope.

VEČER S STANKO MACUR

SENOVO — V petek, 6. novembra, ob 19. uri bo v Domu 14. divizije na Senovem kulturni večer s Stanko Macur pod naslovom Kje je sonce.

DIREKTORICA TOK

Direktorica TOK Kooperacije v sevniškem kmetijskem kombinatu o uspehih v sodelovanju s kmeti — Zadovoljni tudi s poslovnimi rezultati

SEVNICA — V Kmetijskem kombinatu Sevnica TOK Kooperacija bi bili navsezadnje lahko še zadovoljni z rezultati, ki jih dosegajo s svojimi kooperanti, ko bi ne bila naša kmetijska politika tako slaba.

Prihodnje leto junija bo Lisca predstavila kolekcijo kopalok adria. Kolekcija kopalok obsega 24 modelov, med katerimi so tudi taki, ki so že vzbudili veliko pozornosti v Evropi, na Švedskem, pa tudi na največjem sejmu spodnjega perila v Düsseldorfu v Zah. Nemčiji.

PO JUGOSLAVIJI IN ČEZ MEJO

CERKLJE OB KRKI — Moški pevski zbor Planina ima bogato koncertno jesen. Začel je septembra z nastopom za goste v Čateških Toplicah.

INVALIDI NA IZLET V ZAGREB

SEVNICA — Društvo invalidov Sevnica vabi v soboto, 14. novembra, na enodnevni izlet v Samobor in Zagreb.

Sevniški paberki

RDEČE ŠTEVILKE IN KRAVATA — Odkar gre sevniškemu tozdu Betona bolj slabo, se je tudi direktor nekoliko popravlil.

POROKE BODO NA GRADU — Dostelj se Sevničani stopali v zakonski stan v občinski zgradbi, ki je seveda v središču mesta.

Reševanje v najtežjem času

Kako poteka sanacija Kovinarske, govori predsednik Henrik Marko

KRŠKO — »Kot predsednik sanacijske komisije za Kovinarsko lahko ugotovim, da se je krški izvršni svet skupaj z gospodarstvom in družbenopolitičnimi organizacijami izjemno dejavno vključil v izvajanje sanacije.

Takšna izjava predsednika sanacijske komisije, katere naloga je, da spremlja sanacijo Kovinarske, ne bo ustrezala vsem tistim, ki se vedno menijo, da sanacija ni bila uspešna.

Henrik Marko, predsednik sanacijske komisije za Kovinarsko.

seveda ne pomeni, da sedanja ekipa ni naredila vsega. Nasprotno,časni kolektivni poslovodni organ je naredil vse, kar se je dalo narediti,« je povedal Henrik Marko.

Vendar, vsaj po mnenju predsednika sanacijske komisije Henrika Marka, vse le ni v rokah sanatorjev. Sanacijska komisija je namreč ugotovila, da se vsi delavci v Kovinarski le niso lotili dela tako, kot bi se morali glede na stanje.

la od začasnega kolektivnega poslovodnega organa, da proti vsem, ki ne delujejo v skladu s sanacijskim programom, ostro ukrepa.

»Lahko pa rečem in to s polno odgovornostjo, da v pičem letu dni ni bilo mogoče narediti vsega in obstaja realna možnost, da se 1. marca ukrep družbenega varstva podaljša še za eno leto, kar pa seveda ne pomeni tudi nezaupnico dosedanjemučasnemu kolektivnemu poslovodnemu organu.

Izplača se izboljšati zemljo

Direktorica TOK Kooperacije v sevniškem kmetijskem kombinatu o uspehih v sodelovanju s kmeti — Zadovoljni tudi s poslovnimi rezultati

SEVNICA — V Kmetijskem kombinatu Sevnica TOK Kooperacija bi bili navsezadnje lahko še zadovoljni z rezultati, ki jih dosegajo s svojimi kooperanti, ko bi ne bila naša kmetijska politika tako slaba.

Direktorica TOK Kooperacija Jožica Mlakar je povedala, da so v preteklih letih za kmetijstvo usposobili že vsa večja zamočvirjena zemljišča.

polnilni plane proizvodnje mesa, pšenice, medtem ko bo izpad v proizvodnji mleka skoraj neogiben.

Zveze vodnih skupnosti Slovenije, ki naj bi financirali take posege, že dolgo ne zadostuje več. Ti posegi so namreč veliko dražji, kakor velja uradna cena, zato je teh nepovratnih sredstev seveda manj.

»Lahko smo zadovoljni tudi s poslovnimi rezultati. Celotni prihodek se je v devetih mesecih v primerjavi z enakim obdobjem lani povečal za 163 odst., dohodek za 200 odst.

BODO JE KRŠKO UGASNILI ZARADI SKLADIŠČ?

Kam z jedrskimi odpadki? Okoli tega vprašanja se tu in tam v tisku ravnamo polemike, se pojavljajo špekulacije, odgovor pa terjajo seveda tudi varstveniki narave, ne nazadnje tudi občani krške občine in seveda delavci v JE Krško. Kot je namreč znano, je skladišče za

nizko in srednje radioaktivne odpadke v JE Krško že polno, saj je v njem že okoli 6000 sodov in k tej številki je treba dodati še 800 sodov, kolikor jih JE Krško pridela v letu dni. Prvotno dovoljenje za skladiščenje teh odpadkov je bilo časovno omejeno in je trajalo

pet let. Drugo dovoljenje se je glasilo na 5000 sodov in je potemtakem tudi že povsem brezpredmetno. Skratka, JE Krško skladišči nizko in srednje radioaktivne odpadke tako rekoč brez dovoljenja. V skladu s programskimi za-

snovami ureditvenega načrta JE Krško, ki jih v krški občini sprejemajo sedaj, pa količina odpadkov ne bo omejena, vendar sedanjega skladišča ne smejo niti širiti niti nadzidati. Skratka, odpadke bo treba preseliti drugam.

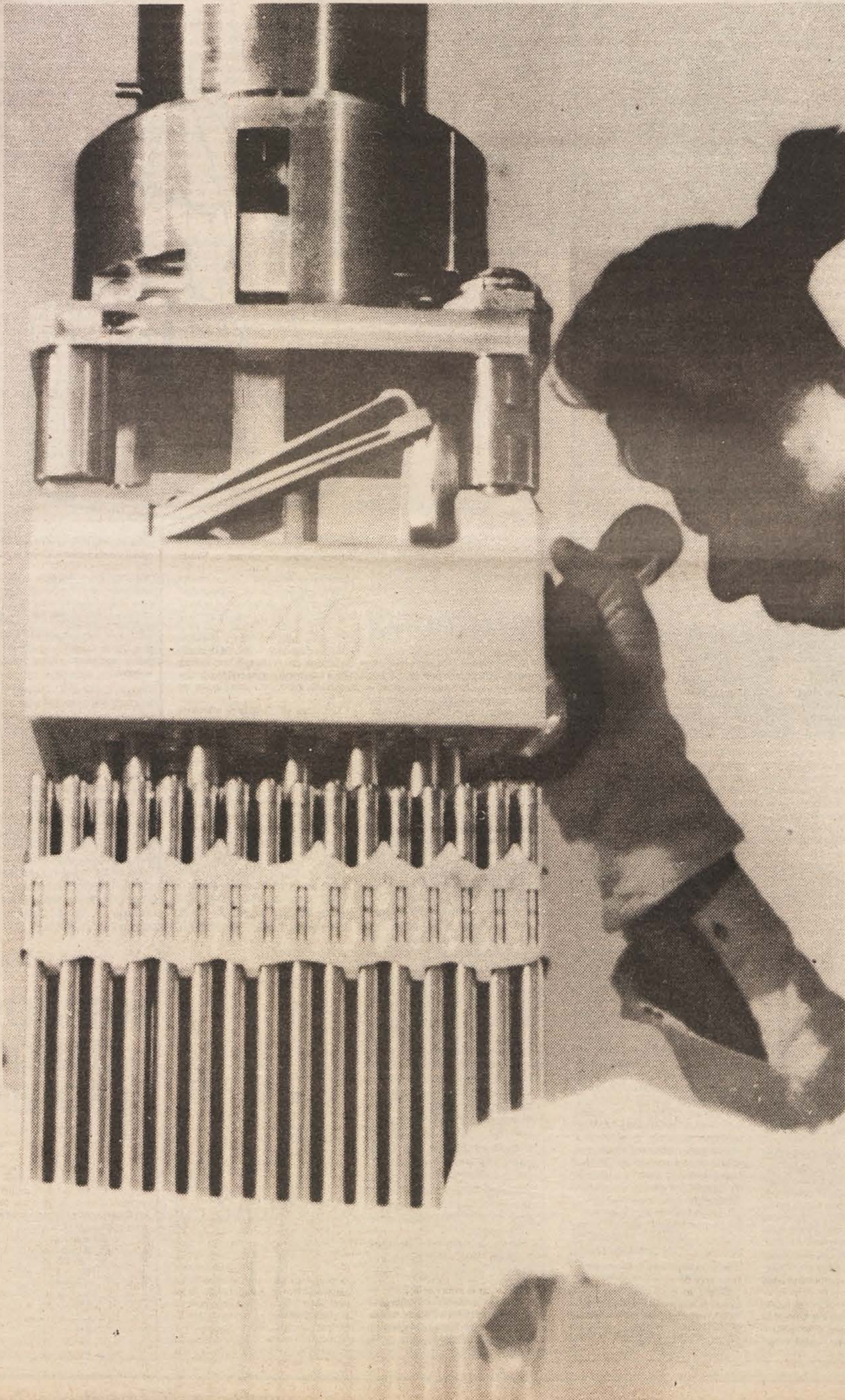
V Sloveniji in na Hrvaškem se sicer že dolgo govori o možnih lokacijah za skladišče teh odpadkov, vendar doslej ni znanega nič konkretnega. Dejstvo je namreč, da srednjeročni in dolgoročni družbeni plan SR Slovenije niti ne omenjata tega področja, zato bo potrebno pred kakršnimkoli ukrepom sprejeti te spremembe na republiški ravni, te pa bo morala sprejeti tudi občina, na katere območju bo ta lokacija. Čas teče, vendar sedaj ni znan niti nosilec planiranja, saj se ne ve, ali je to republiški komite za energetiko ali pa slovensko elektrogospodarstvo. Nekdo pa bo moral sprejeti to vlogo, če naj Zavod za družbeno planiranje SR Slovenije kot strokovno telo sploh začne postopek za spremembe.

In kaj pravijo na vse to v JE Krško? Za to področje obstaja služba, ki jo vodi dr. Zvonko Lovišič. Pogovor z dr. Loviščem in inž. Šimunom Pomeničem, ki delata v službi »projekt odlagališča radioaktivnih odpadkov«, pravzaprav ne pomeni nobene dodatne osvetlitve tega problema. Oba strokovnjaka se strinjata z ugotovitvijo, da elektrarna skladišči odpadke tako rekoč nelegalno, vendar za sedaj drugega izhoda niti ni. Je pa res, da je v skladišču prostora še za tri do štiri leta, ker so pač našli način drugačnega zlaganja sodov, vendar pa bo končna rešitev le trajno skladišče za te odpadke. Strokovna služba je sicer doslej že proučevala možne lokacije za tako skladišče, a vse to delo je bilo opravljeno le na papirju. Da bi se del lotili na terenu, pa bi moralo biti znano, katero izmed možnih 39 lokacij bomo v Sloveniji sploh izbrali. V SR Hrvatski so se zadeve lotili na drugačen način, saj so izbrali tri makrolokacije in v okviru teh šest mikrolokacij.

»Ko bomo vedeli za lokacijo, bo zadeva preprosta. V svetu so že znani načini skladiščenja, ki jih bomo seveda lahko uporabili tudi pri nas,« pravi dr. Lovišič. »Gre za tako imenovane plitvo vkopavanje ali pa za kopanje skladišča v granitoidne stene. Sedaj še ne vemo, kateri način bomo izbrali, ker pač še ni znana lokacija. Vendar pa morajo biti za tako skladišče izpolnjeni določeni pogoji. Prav gotovo je, da skladišče ne sme biti v naseljenem kraju, a spet ne preveč daleč od njega. V tem primeru namreč ne gre za smetišče, ampak za deponijo, okoli katere bo potrebno zgraditi določeno infrastrukturo. V skladišču bi bilo zaposlenih okoli 40 ljudi, delovalo pa bi vse dotlej, dokler iz nizko in srednje radioaktivnih odpadkov po določeni dobi razpadanja ne nastanejo povsem nenevarne snovi. Za tako odlagališče bi potrebovali okoli pet hektarov zemljišča. Teško pa je reči, koliko bi tako skladišče stalo, po naših računih ne bi smelo več kot 10 odst. letnega bruto produkta.«

Kaj lahko po vsem tem pričakujemo? Postopek za izbiro lokacije se ni niti začel. Ko bo znana lokacija, bo potrebno tri ali štiri leta, da opravijo vse potrebne meritve na terenu, zgradijo skladišče itd. Če vse to ne bo opravljeno v tem času, se lahko zgodi, da bodo elektrarno zaprli, kar bi sicer lahko že naredili. Ta varianta pa niti ni tako neverjetna, saj se bodo vse občine, vsaj tako kažejo prve sondaže javnega mnenja, krčevito upirale temu, da bi bilo tako skladišče zgrajeno na njihovem območju. In ko bo skladišče zgrajeno, še ne bodo rešeni vsi problemi, saj bodo že čez pičlih dvajset let morali poiskati rešitev za skladiščenje iztrošenega goriva. Da bi vso to goro jedrskih odpadkov skladiščili v JE Krško, pa vsekakor ni sprejemljiva rešitev, čeprav skozi meter debele betonske stene skladišča ob elektrarni ne prodre niti en sam radioaktivni žarek, tako kažejo meritve strokovnjakov JE Krško.

J. SIMČIČ

ČAST JE VEDNO PRED MOČJO

Pomembni in manj pomembni ljudje iz različnih razlogov odstopajo s svojih položajev, ki so jih večinoma dosegli z veliko truda, dela in z vsem žarom ambicije. Neki kancler je moral odstopti, ker je v vladni palači delal tudi uradnik, ki je vohunil za sosednjo državo, za konec predsedniških sanj politika najmočnejše države na svetu je bila usodna ena sama noč z lepoticico, v deželi ljudi s poševnimi očmi je minister vojske odstopil zato, ker je vojaški reaktivec treščil v potniško letalo.

Po svetu vsako leto zapišejo in tudi kmalu pozabijo na stotine podobnih zgodb. Za vse je značilno, da večji ali manjši mogočnejši na hitro pospravijo kovčke, še prej pa pred javnostjo razčlenijo svojo krivdo. Velikokrat te krivde sploh ni, kaj pa ima minister vojske konec koncev opraviti z nerodno pilotažo enega od tisočih vojaških letalcev, kanclerji pa tudi niso pomočniki vodij protiobveščevalnih služb. Toda vsi morajo oditi. Že zato, ker jim to narekuje ta njihova čast in čut za odgovornost. Če je ločitev od stolčka težka, jih k hitrejšemu pospravljanju prisilijo opozicija, še bolj vneto od parlamentarnih nasprotnikov pa je lastna stranka. Neomadeževanost je namreč pomembnejša od moči.

Včasih je kaj podobnega zgodi celo pri nas. Tako je partija najprej zaščitila, nato pa kot staro kunjo zavrgla Hamdijo Pozderca, nesojenega predsednika predsedstva SFRJ, ki je menda pridno kuril pod loncem, ki je skuhal vrelo Agrokomercovo juho. Čeprav ni za kaj ta-

kega še nobenih dokazov. Instanca za zbiranje dokazov in dokončno razsodbo je namreč po vsem svetu sodišče. Slednje bo morda tudi Pozdercu stehalo krivdo, vendar je bolj kot morebitna kazen pomembno dejstvo, da se je zaradi suma vmešanosti v afero na zahtevo svoje partije moral umakniti v trenutku, ko je bil na tem, da bo postal prvi človek Jugoslavije.

Po vsem tem, lahko bi naštel še stotine podobnih primerov, me ravnanje Boštjana Kovačiča, odstavljene predsednika skupščine občine Novo mesto, neizmerno čudi. Kot (tudi z njegovo pomočjo) ve vsa Slovenija, so ga odpoklicali zaradi utemeljenega suma, da je vpleten v tako imenovano novomeško gradbeno afero, ko naj bi on in še en Novomeščan poceni prišla do hiš. Zraven je še nekaj manj pomembnih malenkosti, ki bi bile za človeka, ki ve, kaj je politika, javnost in odgovornost, več kot dovolj, da bi se umaknil s slovenske medijske scene in prepustil zadevo tistim, ki jo bodo in so jo dolžni razvozlati. Sodišču.

Do takrat pa nihče ne more trditi, da je Boštjan Kovačič kriv ali nedolžen. Od njega sta njegova partija in SZDL zahtevala samo to, da se zaradi političnih običajev, ki so v veljavi po vsem svetu, umakne in s tem naredi prostor za delo pravosodnih organov. On je to storil, vendar samo na pol. Slovenska sredstva javnega obveščanja so namreč polna njegovih besed o montiranem političnem procesu (minuli teden tudi na Valu 202), udeležuje se vseh političnih prireditev v občini, kar je naposled njegova stvar, vendar ljudje beže od njega. Trdi, da je osnovni razlog za njegovo razrešitev njegov delovni program, ki je temeljil na visoki demokratizaciji, kar pa da mnogim v zgradbi občine in druž-

benopolitičnim organizacijam ni bilo všeč. Med drugim je predlagal, da se ga kot župana vsako leto ponovno potrdi ali pa se mu izreče nezaupnica. To naj po Kovačiču ne bi bilo všeč nekaterim, ki so se ustrašili, da bo takšno (ne)potrjevanje začelo sčasoma veljati tudi zanje. Res ne vem, kaj hoče Boštjan Kovačič. Zgodilo se mu je namreč natanko to, kar je predlagal in zaradi česar naj bi moral oditi. Zveza komunistov in SZDL sta mu zaradi utemeljene suma vpletenosti v kaznivo dejanje izrekli nezaupnico. Drugače ni moglo biti, tako ravna po vsem svetu. Koliko je kriv ali nekriv, bo povedalo sodišče.

In še nekaj bi rad povedal Boštjanu Kovačiču. Časopis je medij, ki se tako ali drugače dotakne usode mnogih ljudi. Ravno zaradi Kovačiča in njegovega vehementnega popolitičnega opletanja po slovenski javni sceni se je treba spomniti tistih in tisočev ljudi, ki so zaradi tega ali onega greha zašli v časopis, vendar kljub morebitnim tihim željam niso imeli (razen na sodišču) nobene možnosti karkoli pojasniti. Zanje ni bilo prostora v nobenem Telesku, nobeni Delavski enotnosti, nobenem Valu 202, nobeni Mladini, nobenem 7 D, nobenem Dolenjskem listu.

Vse to za Boštjana Kovačiča iz meni in še komu popolnoma nerazumljivih razlogov ni veljalo. Še naprej krši pravila najbolj osnovnega političnega bontonu, ne zaveda se, da je celo na našem še precej grobem političnem parketu čast politike pomembnejša od moči. Še zlasti v današnjih časih.

Tudi zaradi tega sem osebno prepričan, da je Boštjan Kovačič (ne glede na to, kako se bo končala zadeva na sodišču) politično mrtev človek. Svoji in moji generaciji je naredil medvedjo uslugo, ki je ne bo tako lahko pozabiti.

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

Pozimi se kanarčkovi možgani zmanjšajo za 20 odstotkov. Ptica tako izgubi tisti del možgan, ki uravnava petje, pozimi namreč kanarčki ne pojo. Ko s pomladjo možgani spet zrastejo, se mora kanarček vseh pesmi naučiti na novo. Med ljudmi je žal tako, da nekateri z zmanjšanimi možgani kar dobro prebrodijo vse življenje. Ta pojav je zlasti pogost med politiki, ima tudi svojo prednost. Ker se možgani ne spreminjajo, se jim ni treba učiti novih pesmi, vse življenje ponavljajo isto vižo.

Španski kralj Alfonz XIII — ljudstvo ga je nagnalo leta 1931 — je imel sirašansko slab posluš. Zaradi tega je imel na dvoru v službi tudi tako imenovanega komornika za himno, glasbenika, ki je imel samo to dolžnost, da je kralja ob različnih igranih himne dregnil pod rebra, da je vstal. Pred uvedbo te službe se je dogajalo, da je kralj skakal pokonci in salutiral ob vsaki polki in valčku, misleč, da igrajo himno.

Povprečna dolžina penisa sinjega kita je 210 do 250 cm. Ob tem podatku se zamislijo tudi posamezniki, ki trdijo, da lahko iz majhnega grma skoči velik zajec.

Georges Clemenceau, francoski državnik in predstavnik vlade med prvo svetovno vojno, je v svoji oporoki izrazil željo, naj ga pokopljejo pokonci, z obrazom, obrnjenim proti Nemčiji. Njegov rojak general Pierre Labelierre pa je v oporoki napisal, da so se mu sonarodnjaki tako zagnusili, da želi biti pokopan v pokončnem položaju, vendar (za razliko od Clemenceauja) z glavno navzdol.

Ko je umiral, je Albert Einstein poslednje besede povedal v nemščini. Slišala jih je samo medicinska sestra, ki je skrbela zanj. Sestra ni znala nemško.

Walter Monckton je bil 30 let sluga angleškega kralja

Edvarda VII., ki je po odstopu postal windsorski vojvoda. Leta 1960 sta vojvoda in njegova žena (nekdanja gosa Simpson) Moncktona nagradila za dolgoletno zvesto službo s kovinskih tobačnico, ki je stala piškavih 20 dolarjev. Koliko se kronane glave menijo za svoje podložnike, je mogoče sklepati tudi po tem, da je na posvetilu namesto Monckton pisalo Conckton.

Po dolgih proučevanjih svetega pisma je angleški škof James Usher »izračunal«, da je bil svet narejen 23. oktobra leta 4004 pred Kristusom. Usherjev sodobnik, rektor univerze v Cambridgeu pa je bil še bolj natančen. Objavil je, da se je to zgodilo ob devetih dopoldne.

VSE O KABELSKIM TV

15

KAJ DANES NUDIJO TV SPREJEMNIKI

Marsikateri občan pred nakupom novega TV sprejemnika prelista goro prospektov, največkrat pa je po tem še bolj v dvomih, kateri televizijski sprejemnik bo v naših razmerah nudil največ. To je že kar pravilo za veliko večino uvoženih, predvsem zahodno evropskih TV sprejemnikov, ki v eni »škattli«, ponujajo prav vse, kar je v zvezi z vsebino na zaslonu, pa naj bo ta v obliki besedil ali slikovnih sporočil. Manj takšnih vprašanj je pri nakupu TV sprejemnikov iz domače proizvodnje, čeprav resnici na ljubo tudi v teh sprejemnikih sodobna tehnologija in tehnika počasi, a zanesljivo sledita dosežkom na področju prenosa in sprejema TV signalov.

V nekaj člankih smo že opisali nekatere lastnosti sodobnih TV sprejemnikov, danes pa bomo poskušali pojasniti možnosti in oblike sprejema besedil na zaslon TV sprejemnika, ki so možne tako v običajnem kot tudi v kabelskem načinu prenosa. Še več, celo po običajnih telefonskih zvezah.

dvema oddajama ter na začetku in koncu programa že nekaj časa posreduje video strani, ki jih sprejemajo prav vsi TV naročniki ne glede na to, kakšen TV sprejemnik imajo. Rešitev je zelo posrečena, saj z ostalih načinov posredovanja sporočil gledalci niso izenačeni.

Takšen način prenosa je npr. **teletext*** (tudi **videotext**), ki ga RTV Ljubljana že približno dve leti posreduje vsem tistim, ki imajo za ta način prirejen TV sprejemnik. Oddajanje in sprejem sta po pravilu v tistem času, ko ni drugih televizijskih oddaj oziroma je čas za teletext rezerviran. TV sprejemniki se od ostalih razlikujejo le toliko, da imajo že tovarniško ali pa dodatno vgrajen dekoder, ki »prepozna« v eter poslano kodirano vsebino. Seveda je v večino televizijskih sprejemnikov mogoče tak dekoder naknadno vgraditi, delo pa mora biti opravljeno strokovno. V Sloveniji se s tem ukvarja servis DO Gorenje, ki je tudi proizvajalec dekoderjev, prav tako pa je s svojo opremo omogočil ljubljanski TV hiši oddajanje teletexta.

V kabelskem omrežju so razmere za prenos TV signalov nekoliko drugačne. Če želimo vsem naročnikom omogočiti sprejemanje teletexta (video strani) se zavezujemo v vsebino programov (RTV), je treba na sprejemni strani, pred posredovanjem v kabelski razvod preurediti dekodiran signal in ga prenašati kot običajen TV signal na enem od prostih kanalov.

Na podoben način si lahko omislamo tudi **lokalni tekst** ali **lokalne video strani**, ki jih posreduje upravljavec kabelskega

omrežja. Na začetku razvoda z generatorjem znakov (iz osebnega računalnika na primer) tvorimo vsebino sporočila, vse ostalo pa se le zelo malo razlikuje od prej opisanega. Prednost takšnega posredovanja je oddajanje ločenih sporočil brez motenj za ostale naročnike. Sporočila so lahko oddana tudi na več krajih ali za posamezna območja ločeno (na primer krajevne skupnosti, ulice).

Bolj zahtevna so posredovanja po telefonskih zvezah, običajno pa so tudi oznake za različne načine dokaj zamotane (**juveks**, **bildširmtekst** ali kratko **btx**, pri nas tudi **videoteks**** ipd); ti načini nimajo kaj dosti skupnega s prej opisanimi, TV sprejemniki, ki imajo že vgrajene naprave za takšen način izmenjave sporočil, se pač po določenem predpisu lahko vključujejo v različne sisteme, ki so v Evropi že zelo razširjeni (na primer turistične informacije). Lastnik potrebuje poleg telefonskega aparata še modem za prenos podatkov, TV sprejemnik služi kot končna postaja, običajen dodatek je tipkovnica (ali pa kar osebni računalnik), s katero sporočamo svoje »želje«. Največkrat gre samo za iskanje in uporabo informacij, v novejših sistemih pa tudi za dodajanje novih, kar je bolj kot za posameznika, pomembno za poslovni svet.

MARJAN HRIBERNIK in MARJAN MOŠKON

*evropskega teletexta ne smemo enačiti z ameriškim pojmom **teletext**, ki združuje vse načine izmenjave sporočil (med drugimi tudi telefon, faksimile, računalnik, slikovni telefon) na eni sami vtičnici — po običajnem telefonskem ali pa po svetlobnem kablju
**glej prispevek Jezikovnega razsodišča v DELU, 1. junija 1987!

Glasba

MANTRONIX

Proti koncu leta 1984 je Mantronix, zvočna polovica dua Mantronix, v New Yorku v Downtown Recordsu miksal nove plošče in jih predstavljal možnim kupcem. Nekega dne se je tam znašel MC Tee in hitro je nastal duo, ki je želel posneti demo posnetek. Nekaj zatem je prišel v trgovino predsednik Sleeping Bag Recordsa William Socolov in odkril Mantronix, z demo posnetkom Fresh Is The Word. Posledica je bila izdaja plošče, ki se je dobro prodajala, pesmi pa so začele vrteti tudi radijske postaje. Ta pesem je bila ena najbolj poslušanih na newyorških radijskih postajah, prišla pa je tudi na Billboardovo top listo velikih plošč. Najvišje se je povzpela do 16. mesta.

Sledila je mala plošča *Needle To The Groove*, ki je prav tako prišla na top listo. Tako je duo Mantronix postal skupina, ki ji je edini uspelo, da se je dvakrat znašla visoko na top lestvicah, čeprav je izvirala iz majhne neodvisne diskografske hiše. Proti koncu tega leta sta Mantronix in MC Tee posnela in izdala prvi album Mantronix: The Album in s tem postala svetovna atrakcija. Gre za izjemni diskografski dosežek, ki poleg omenjenih malih plošč vključuje tudi zelo dobro pesem *Baseline*, ki jo je pospremil v javnost prav tako dober, dinamičen spot.

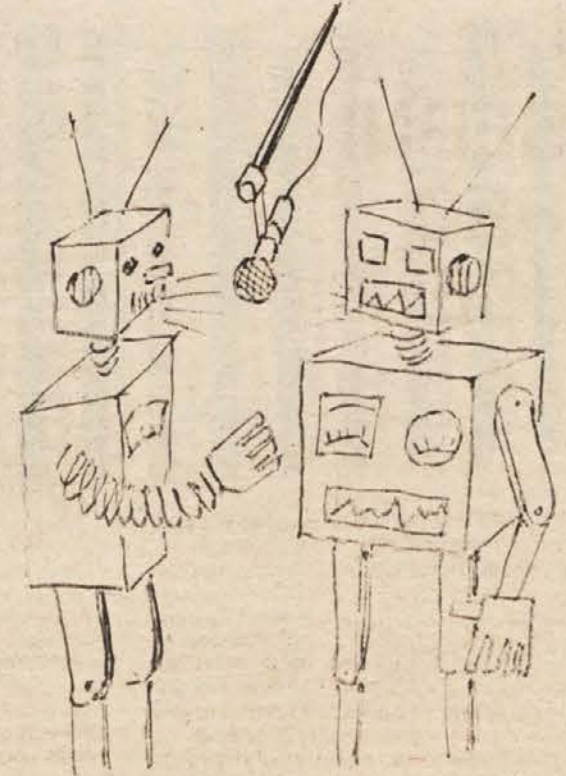
Mantronix sicer pomeni kombinacijo Man and Electronix, človeka in elektronike. Zaradi tega ni nič neobičajnega, da imata člana dua Mantronix svojo glasbo primerno za osemdeseta, devetdeseta in še prihajajoča leta in da snemata za

tisoče poslušalcev. Po poreklu sta Mantronix in MC Tee z Jamajke, kar morda tudi pojasnjuje njun prav neverjeten občutek za ritem. Le še jamajski reggae glasbeniki imajo tak nezmotljiv občutek za ritem. Oba člana dua Mantronix sta v svetu show biznisa poznana kot šaljivca, ki jima je dobra zabava enako pomembna kot resno opravljeno delo.

Trenutno ima duo veliko uspeha z malo ploščo *Scream* z drugega albuma, sodeluje pa tudi z mnogimi drugimi glasbeniki. To so sodelovanju se naša predvsem na Mantronika, ki opravlja vsa producerska opravila. Mantronix je produciral malo ploščo in odlično veliko ploščo Joyce Simms. Pesem *Lifetime Love* je bila dolgo časa na vrhu dance lestvic. Joyce je sicer odlična pevska, ki se je proslavila s hitom *All And All*.

Nova plošča ji je bila zaradi Mantronikove produkcije in remiksa veliko bolj sveža in zanimiva. Tudi Duran Duran so se zapletli v njihovo zgodbo. Mantronix se je odločil, da jim pomaga z remiksom nekaj pesmi z njihovega zadnjega albuma *Notorius*, s čimer bi jim pomagal do uspešnejšega nastopa v plesni Ameriki. Duran Duran so že prej sodelovali z dobrimi producenti, ta zadnja poteza pa bi jim lahko povsem spremenila zvok.

Music Madness je drugi album Mantronixa, mnogi trdijo, da je boljši od prvega. Vsekakor sta dobra oba, drugi pa je nekoliko drugačen od prvega. Mantronix je gotovo najpomembnejši predstavnik hip-hop glasbe in praktično edini, ki zares nekaj pomeni v sodobni glasbi. Pravi jo, da zasluži, da bi bil uvrščen v vsako dobro diskoteko.

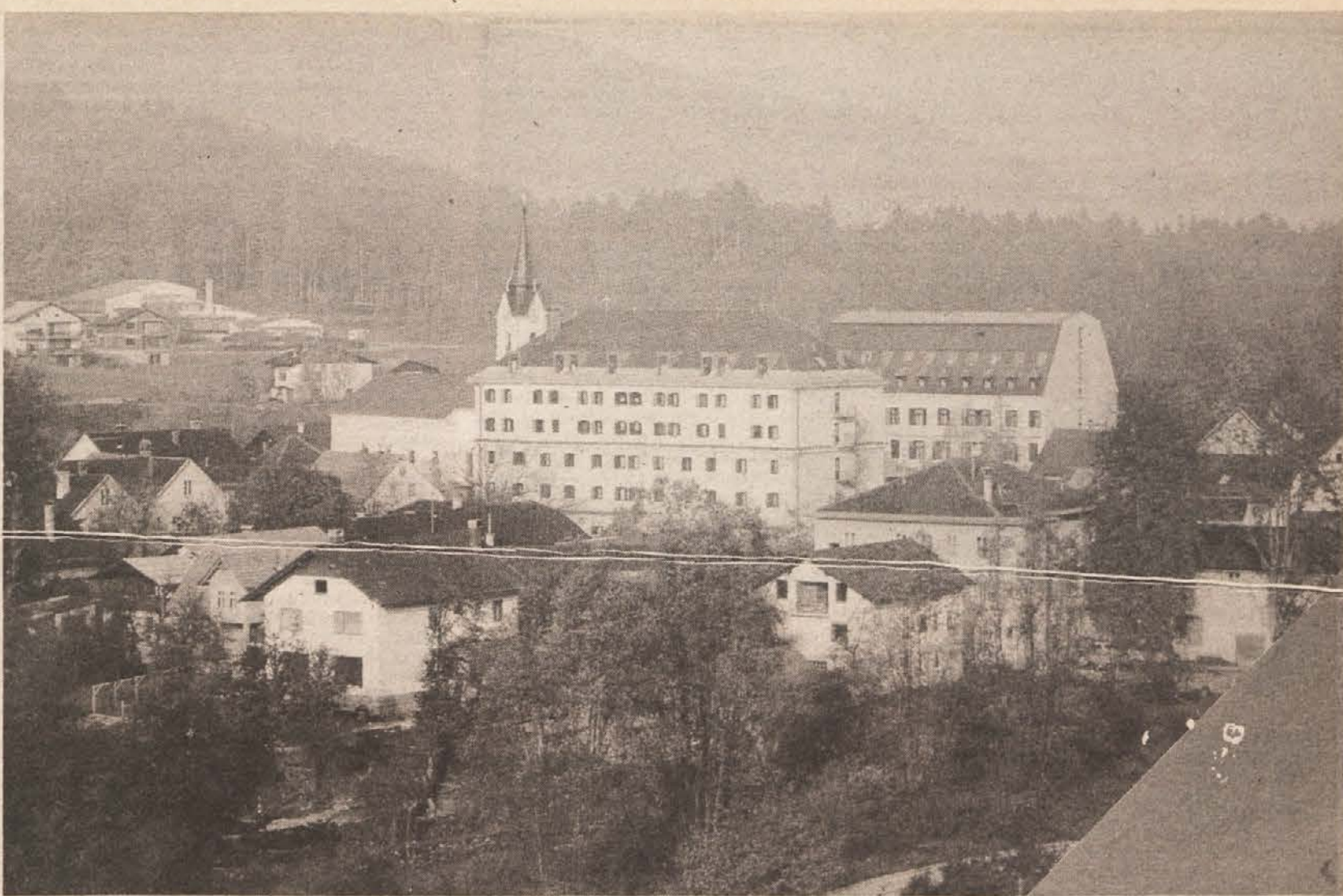
KAJ BO REKLO USTAVNO SODIŠČE?

Dolenjske Toplice, prijazen dolenjski zdraviliško-turistični kraj pod roškimi gozdovi, se že skoraj desetletje srečuje s precejšnjimi razvojnimi problemi, saj nima lokacij za gradnjo individualnih hiš, družbenih stanovanj v blokih, trgovin, gostinskih in obrtnih lokalov, pa tudi avtobusne postaje nimajo kam prestaviti oziroma kje urediti, kot bi bilo treba. V krajevnem jedru za vse to ni prostora, za širitev kraja pa je predvsem zaradi turistične in kmetijske dejavnosti malo možnosti. Zaradi tega prostorskega razvoja zastoja imajo v kraju nemalo težav. Kadri uha-jajo, prenekateremu učitelju, zdravniku itd. so Dolenjske Toplice tako le kratka vmesna postaja, kar ljudi jezi in boli.

Da bi odpravili te razvojne zagate Dolenjskih Toplic, so zbori novomeške občinske skupščine konec leta 1984 po običajni predhodni javni razpravi in razgrnitvi načrta sprejeli zazidalni načrt za Dolenjske Toplice za pozidavo Na kamenju. Tu naj bi pripravili potrebne lokacije za individualne hiše, vrstne hiše, za nekaj blokov, ki bi smeli biti največ dvonadstropni, da ne bi kazili podobe kraja, za trgovine, za tiho obrt. Sprva je bil v okviru zazidalnega načrta predviden tudi vrtec, ki pa ima sedaj mesto na drugem koncu kraja, pri osnovni šoli, in ga v novem topliškem naselju ne bo, četudi jim ga bo uspelo začet i zgrajevati. Zakaj ta četudi? Zazidalnemu načrtu močno nasprotuje nekaj krajanov, predvsem tistih, ki so lastniki zemlje na območju, predvidenem za pozidavo. Dejstvo je, da je med njimi nekaj lastnikov zaščitenih kmetij in da bi pozidali precej zemlje prve kategorije, torej najboljše kmetijske zemlje, ki jo tudi zakon štiti pred kmetijsko uporabo. Teh nekaj krajanov se je dvignilo letos spomladi, ko so dobili sklepe sodišča o prenehanju lastninske pravice na zemljiščih, ki jih obsega zazidalni načrt Na kamenju, za kar je bil podlaga po prav tako običajni predhodni javni razpravi lani sprejeti občinski odlok o prenehanju lastninske pravice na teh zemljiščih.

BREZ UPA ZMAGE?

Zoper te sklepe so se pritožili, a brez upa na zmago. Problem so sprožili na zboru krajanov 20. marca letos pod točko razno. Po burni razpravi se je zbor razšel s sklepoma, da so proti pozidavi zemljišč prve kategorije in proti zazidalnemu načrtu Na kamenju, ter s predlogom, naj bi realizirali stari zazidalni načrt za hrib Cvibljah nad Dolenjskimi Toplicami. Teh nekaj krajanov je dalo tudi pobudo za oceno ustanovnosti in zakonitosti zazidalnega načrta in odloka o prenehanju lastninske pravice na območju zazidalnega načrta Na kamenju. Odgovora na to pobudo iz ustavnega sodišča še ni, nanj bo treba verjetno čakati še nekaj časa. Medtem v občinskem komiteju za urbanizem in varstvo okolja, pri katerem deluje tudi sklad stavbnih zemljišč, z nekaj zamude nadaljujejo s pripravami za realizacijo zazidalnega načrta po sprejetem programu, ki sicer sedaj po korekturah zajema precej manj zemljišč kot prvotni načrt. V zelo daljno bodočnost je na primer odmaknjena pozidava zemljišč nad cesto do tovarne Bor, kjer je precej več najboljše zemlje kot na delu pod Borom, ki je določen za pozidavo v prvi fazi, ki naj bi zadoščalo do leta 2000. Najmanj do konca stoletja, pa verjetno tudi še potem, naj bi tudi

ne rušili stanovanjskih hiš, ki stojijo sedaj na tem območju, čemur med drugim krajan prav tako zelo nasprotujejo in navajajo kot višek neracionalnega obnašanja. Povejmo še, da prizadeti krajan, ki nasprotuje uresničitvi zazidalnega načrta in izročitvi svojih zemljišč v družbeno last v ta namen, priznavajo, da so pravzaprav spali, ko so o vsem tem bile razprave. Zatrjujejo pa tudi, da so bile razprave neprimerno, preveč na tiho organizirane ter da so bili krajan v bistvu »prodani« od vodstva krajevnih skupnosti. Sedanjemu vodstvu očitajo, da je zadržalo sklep oziroma zahtevo zbora krajanov, sprejeto 20. marca letos, namesto da bi jo posredovalo naprej tistim, ki vodijo postopke in priprave za realizacijo zazidalnega načrta.

OBRNJENA PLOŠČA

Dušan Granda, predsednik skupščine krajevnih skupnosti Dolenjske Toplice — prizadeti krajan mu očitajo, da je še pred časom govoril o tem zazidalnem načrtu kot o skrpalcu, zdaj pa je kot delavec novomeškega Razvojnoraziskovalnega centra, ki izdeluje zazidalne načrte, in kot krajevni funkcionar obrnil ploščo — pravi, da sploh ni res, da bi vodstvo krajevnih skupnosti zadrževalo sklepe zbora krajanov. »Svet krajevnih skupnosti je obravnaval, kar se je dogajalo na zboru letos spomladi. Dogovorili pa smo se le o spremembi zazidalnega načrta v tistem delu, kjer je bil predviden vrtec. V fazi dopolnjevanja planskih dokumentov je svet ponovno obravnaval to zadevo, podprl korekturo zazidalnega načrta glede vrta. Tam naj bi stal blok, na osrednjem delu naj bi predvideli tudi lokacije za večje trgovine, gostinske lokale, za avtobusno postajo, za kar v središču Dolenjskih Toplic ni prostora. Svet je dal tudi vlogo, da bi šli čimprej v realizacijo zazidalnega načrta, da bi le prišli do lokacij za hiše, ker pomanjkanje le-teh zavira razvoj kraja, saj kadri uha-jajo. Svet je tehtal, ali povsem upoštevati zahteve tistega zbora 20. marca ali celovit razvoj kraja, za kar ni prav dosti prostorskih možnosti. Brez predvidene pozidave bo vsaj dolgoročno razvoj Dolenjskih Toplic onemogočen. Sicer je na tem območju, sedaj predvidenem za pozidavo v prvi fazi, precej zemlje druge kategorije, prva cona je le tam, kjer naj bi bili bloki. Rekel bi še, da so bili ves čas pomisleki pri teh krajanin in v krajevni skupnosti glede blokove po-

zidave, ne pa zaradi posega na ta zemljišča, postopek za sprejem zazidalnega načrta pa je bil voden povsem korektno in javno. Naš namen je tudi, da se obstoječi stanovanjski fond ohranja, kolikor se da. Glede gradnje na Cvibljah pa toliko, da je bila za to pred leti izdelana skupinska lokacijska dokumentacija za vikend cono, brez vodovoda in kanalizacije. To bi bila namreč ogromna investicija,« pravi Dušan Granda.

REPUBLIKA NI REKLA »DA«

Kot rečeno, se v komiteju za urbanizem in varstvo okolja skupščine občine Novo mesto in v skladu stavbnih zemljišč nadaljujejo priprave za realizacijo zazidalnega načrta v Dolenjskih Toplicah. »Nič ni teklo anonimno,« razlaga predsednica komiteja Angelca Legan, »zazidalni načrt je bil v javni razpravi tudi v krajevni skupnosti. Kakšna je bila razprava, je vprašanje. Mi smo šele sedaj, ko vabimo lastnike, da bi se dogovorili glede izročitve zemljišč in odškodnine, zvedeli za probleme in nasprotovanja v krajevni skupnosti.« Leganova pravi, da je takrat še kot predsednica zbora združenega dela pripomogla k temu, da tega zazidalnega načrta niso sprejemali, dokler ni bil zares utemeljen. »Realiziran potem ni bil, ker je bil v veljavi zakon o varstvu kmetijskih zemljišč. Potem je bilo to usklajeno za prostorski del družbenega plana občine in zazidalni načrt vnesen v srednjeročni in dolgoročni plan občine ter v plan sklada stavbnih zemljišč.« Leganova priznava, da jim republiška medresorska komisija ni pismeno odobrila vseh posegov na prvo območje. V Novem mestu se zgovarjajo, da je bila zadeva usklajena v prejšnjem srednjeročnem obdobju, čeprav dokončna ureditev zadev še čaka. V prvi fazi so se odločili pozidati zemljišča pod Borom, ker tu ne gre le za zemljišča prve kategorije ter bi v tej petletki le zagotovili lokacije za hiše, poleg tega ne bo treba še nič rušiti. V tej prvi fazi naj bi pridobili v družbeno last in pripravili ter delno komunalno opremlili (cesta s prvim tamponom, vodovod, elektrika) lokacije za 41 vrstnih in individualnih hiš ter za 70 družbenih stanovanj. Razlog za le delno komunalno opremo lokacij je v tem, da bi bile popolnoma opremljene lokacije predrage. Druge komunalne naprave bodo stanovalci potem dograjevali postopno, v skladu s finančnimi možnostmi. To zemljišče naj bi zadostovalo do leta 2000, že do takrat pa naj bi vsaki pet let preverjali upravičenost

in ekonomičnost nadaljnje realizacije zazidalnega načrta.

ZA VSE NADOMESTNA ZEMLJA

»Naredili smo analizo, koliko zaščitenih kmetov bo prizadetih,« pravi Leganova. Za prvo fazo bi šlo 2,83 hektarja zemljišč prve kategorije, vendar ni nobeno v lasti zaščitenega kmeta. Pršini, ki ima na tem območju parcele iz druge kategorije, bomo zemljo vseeno nadomeščali, ker je lastnik zaščiten kmetije. Zanj bi kasneje, če bi bil kdaj v celoti realiziran zazidalni načrt in še razvojni načrti Krke, tozdravilišča, pri čemer bi bil Pršina spet ob precej zemlje, tako iskali nadomestno lokacijo za celo kmetijo. Sedaj pa bomo za vsak kos njegove zemlje, ki mu bo odvzet, in enako za vse zaščiten kmetije, čeprav ne gre za zemljo prve kategorije, poiskali nadomestno zemljo.« Leganova tudi pravi, da je bilo zemljišče za pozidavo določeno skupaj s krajevno skupnostjo, tu pa bodo lahko gradili le tisti, ki tu živijo ali delajo. Cvibljah zaenkrat ne pridejo v poštev za pozidavo, ampak šele, ko bodo v Dolenjskih Toplicah rešili problem z visokotlačno vodo. Sedaj bi bila napeljava vode do tja predraga, samo primarni vod bi po cenah iz 1985 stal preko 110 milijonov. Jasno je, da takšnih investicij nihče ne zmoro več. Proti pozidavi Na kamenju da so le lastniki, pa še to ne vsi, krajevna skupnost pa tudi po njenih besedah vztraja, da se priprave za pridobitev lokacij nadaljujejo, in sklad stavbnih zemljišč to tudi dela. »Če bi ustavno sodišče odločilo, da na zemljišča prve kategorije ne smemo posegati (na druga lahko brez zadržkov), bomo že odkupljena zemljišča ob vračilu valorizirane odškodnine vrnilli lastnikom ali pa jih po dogovoru porabili za nadomeščanje odvzetih zemljišč zaščitenim kmetom. Dokler z ustavnega sodišča ni nič, mi delamo naprej, in če bo vse normalno teklo, bi bile omenjene lokacije v Dolenjskih Toplicah pripravljene do leta 1989. Sicer mora krajevna skupnost reči, naj prenehamo s pripravami. Mi se bomo ravnali v skladu z njihovo odločitvijo. Dejstvo pa je, da so Dolenjske Toplice razvojno v prostoru precej omejene, pozidava ki bi bila manj sporna glede varovanja kmetijske zemlje, pa zelo draga, praktično neizvedljiva,« meni Angelca Legan.

Kako skleniti? Prav imajo pravzaprav eni in drugi, kaj z razvojem Dolenjskih Toplic bo, še ni jasno. Res ni možen način, da bi bil volk sit in koza cela? Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Varnostni sistem

POSEBNI ODRED MILICE

Predsedstvo SFRJ je poslalo na Kosovo posebni odred milice zveznega sekretariata za notranje zadeve. V obrazložitvi odločitve je med drugim napisano, da je bil prihod specialcev, kot jim pravijo, nujen. Tako zaradi stopnjevanja organiziranega sovražnega delovanja albanskih nacionalistov in separatistov, kot tudi zaradi vse večje aktivnosti srbskih in črnogorskih nacionalistov. Posebni odred milice je na sprožilo na Kosovo zato, ker je v tem delu naše države resno ogrožena varnost.

Ni prvič, da so na Kosovo posebne enote zveznega sekretariata za notranje zadeve. Leta 1981, ko

so avtonomno pokrajino zajele burne demonstracije, so na Kosovo prvič poslali specialce. Enota je prispela 12. marca, vendar se je v Prištini mudila samo 24 ur. Pristojni pokrajinski organi so namreč ocenili, da navzočnost zveznih miličnikov ni potrebna. Ker pa so se dogodki dramatično stopnjevali, so se specialci 26. marca ponovno vrnili v Prištino in skupaj z redno milico SAP Kosovo spremljali in preprečevali demonstracije. Istega dne je prispela na Kosovo tudi okrepitev, še ena posebej opremljena in usposobljena enota zvezne milice, ta je imela nalogo varovati svečanosti ob sprejemu in predaji štafete mladosti. Tega dne je bilo v demonstracijah ranjenih 11 miličnikov iz sestava organov za notranje zadeve Kosova. Med specialci ni bilo ranjenih in poškodovanih, predvsem zaradi posebne zaščitne opreme, katere del so takrat prvič uporabili. Ena skupina specialcev se je po odhodu štafete vrnila v Beograd, del pa so kasneje vključili v tako imenovani združeni odred milice, ki ga je predsedstvo SFRJ poslalo v pokrajino 2. aprila 1981.

Kaj so posebne enote milice, kako so opremljene in kakšne naloge imajo? Ustanovili so jih v sedemdesetih letih za tako imenovane hitre intervencije oziroma operacije v zapletenih in posebnih okoliščinah. Njihova temeljna naloga je preprečevanje večjih kršitev javnega reda in miru, po potrebi se zoperstavijo organiziranemu delovanju notranjega ali zunanjega sovražnika. Tu so po besedah za to pristojnih mišljene predvsem akcije zoper različne oblike terorizma in nekatere posebne naloge. Posebne enote milice so številčno majhne, vendar vrhunsko opremljene in urejene. Specialci so glede

na vrsto naloge oblečeni v maskirne kombinezone, čelade z vizirji, olupne telovnike, na nogah imajo posebne čevlje. Oboroženi so s samokresi in revolverji, avtomatskimi puškami, ostrostrelskimi puškami, ki so opremljene tudi za nočno streljanje, ter z drugim orožjem domače in tuje proizvodnje. Če intervirajo zopet demonstrante, so na seznamu opreme tudi posebni ščiti, palice, maske, dimna sredstva, na primer solzivec in podobno.

Posebna enota zveznega sekretariata za notranje zadeve ima moč brigade, to je okoli 1500 ljudi. Na kosovo se ta čas mudi en odred, kar je, kot je sporočila agencija Reuter, okoli 360 mož. Isti tuj vir dodaja, da so se specialci udomili 9 km od Prištine, od posebne tehnike imajo tudi lahke oklepnike.

»Spet se je ponovilo, da morajo Jugoslovani podatke o svoji milici dobaviti od tujih virov obveščanja, naši državljani pa se s posebno enoto milice spoznavajo prek veččasniških električnih pendrekov,« je minulo nedeljo jedko zapisal znani vjesnikov komentator Jože Vlahović.

Brigada specialcev je usposobljena, da tako rekoč v trenutku intervirira na katerikoli nevarni točki v državi. V sestavi ima vse vrste specialistov sposobna je posredovati tako ob ugrabitvi letala kot ob velikem ogrožanju javnega reda in miru. Specialci so sposobni, imajo vsi alpinistično tehniko, premagati vsako strmo steno ali pročelje katerekoli zgradbe, tudi nebotičnik s 40 nadstropji. Zelo spretni so tudi na krasu, v podzemskih jamah in razpokah. Tja bi se, kot so že pokazale izkušnje, zatekli teroristi. Odveč je pripovedovati, da so specialci vsi po vrsti odlični strelci z vsemi orožji, ki jih imajo.

Najboljši med njimi imajo tudi posebne naloge, na primer ostrostrelsko streljanje na pomicne in nepomicne cilje, na tako imenovanih selektivnih streljanjih pa se prekusijo tudi v streljanju na nepomicne, trenutne in pomicne cilje, v streljanju v nočnih razmerah in v streljanju iz drvečih vozil in helikopterev.

Med opremo posebne enote zvezne milice so tudi naprave za nočno opazovanje in prisluškovanje. Tu so tudi transporterji, posebna vozila domače proizvodnje. Dosežejo hitrost do 100 km na uro, peljejo lahko praktično po vsakem terenu, jekleni braniki jih ščitijo pred eksplozijami. Transporter premaguje vodne ovire, giblje se lahko tudi s prestreljenimi kolesi. Med opremo je tudi robot, s katerim odstranjujejo in prevažajo tempirane mine in bombe, ki bi jih postavili teroristi.

Povprečna starost pripadnikov posebne enote milice zveznega sekretariata za notranje zadeve je 25 let. Vsi so prostovoljci. Fizično pripravljenost in psihično stabilnost preverjajo na vsakoletnih zelo temeljnih zdravstvenih pregledih. Napori so izjemni.

Tako na primer pripadniki hrvaške tovrstne enote (drugi podatkov žal nimamo) vsak dan pretečejo 6 do 10 km, nato se dve uri ukvarjajo z borilnimi športi, vsak teden je na vrsti pohod na 40 km. Pod kompletno bojno opremo, težko 20 kg. To je seveda samo del urjenja.

Ob letošnjem dnevu varnosti so beograjski specialci na Batajnici izvedli vajo z delovnim naslovom »Osvobajanje talcev iz zaprtega prostora s pomočjo helikopterja«. Akcija je trajala manj kot 8 minute.

M. B.

V TUJINI JE LASTEN ŽEP EDINI PRIJATELJ

Težko je danes razumeti, kako je v petdesetih letih nekateri, zlasti mlajše ljudi vleklo čez takrat še skoraj nepropustno zaprto mejo v svet, od koder so prihajali glasovi o boljšem, lepšem in svetlejšem življenju, o možnosti zaslužka, obetih za pridno, sposobno in podjerno, o večjih človeških svobodah. Precej jih je poskušalo ilegalno priti čez mejo, precej manj je tistih, ki jim je uspelo, še manj tistih, ki jim je potem tam čez uspelo. Marsikdo se je in potem, ko je od blizu spoznal obljudeni raj, krepko pokesal, in marsikdo danes prizna, da bi mu bilo boljše in lepše doma.

»Ni denarja na svetu, da bi še enkrat prestal tisto, kar sem. Niti pol tega ne. Danes vidim, da tukaj boljše živite, tukaj ima človek prijatelje, znanke, družbo, zunaj pa veljaš samo toliko, kolikor imaš v žepu. Tvoj žep ti je edini prijatelj. Tukaj je Amerika, ne po bogastvu, ampak kar se življenja tiče,« pravi Tone Starha, ki je pred 28 leti pobegnil iz Vidošičev pri Metliki čez mejo in sedaj dokaj lagodno in dobro živi na Novi Zelandiji. Od 50. leta ne dela več, hodi po svetu, na Novi Zelandiji ima razkošno hišo, je lastnik stanovanjskih blokov, ima počitniško hišo v Avstraliji, vsaki dve leti si v Angliji kupi Mercedes, ki na Novi Zelandiji stane toliko kot dobra hiša. Letos je spet z ženo potoval po Evropi in se za dalj časa ustavi tudi v domačih krajih. »Jaz sem Tone iz Vidošič in ni črna druga. Avto, hišo in vse ostalo lahko kupiš, to ne velja dosti, to je material. Človek je pa človek, pravega človeka ne moreš kupiti!«

DVE ZAPLATI KOT RAZPOZNAVNI ZNAK

Starha je med vojno tri leta in pol hodil v šolo in s tem se je njegova šolska učenost enkrat za zmeraj končala. Pravi, da v življenju ni prebral niti ene knjige. Je pa že od malega prebrisan, zvit in priročen za vsako delo. »Samo ne na kmetiji, kakor je hotel oče. Še danes ne bi zastojal maral kmetije,« pravi. Da bi se izučil kakšnega poklica in se rešil kmetije, je kmaj 14-leten leta 1948 pobegnil od doma v brigado, »na udarniško«, kot se je takrat reklo. Oče je šel na policijo, opisal sina in povedal, da ga bodo spoznali tudi po tem, da ima na hlačah dve zaplati, eno spredaj, eno zadaj. In so ga res. Pa je Tone spet prišel nazaj v Vidošiče, na kmetijo. Ampak kmečkega dela se ni in ni oprjel, čeprav je oče umrl in je bil doma edini mož. »Bil sem lump, rad sem se lepo oblačil, več sem bil v Metliki kot doma, pa z dolarji sem kšefal. Pri šestnajstih in pol sem skušal pobegniti čez mejo v Italijo, a so me pri Sezani dobili in me za sedem mesecev vtaknili v zapor. Ko me je mama prišla obiskat v zapor, sem bil tako suh, da me ni spoznala. Potem sem se prerinil v kuhinjo, kjer je bilo dovolj hrane. Kavo sem si tako sladkal, da je žlica stala pokonci,« se smeje, ko se spominja tistih časov. Ko je prišel iz zapora, mu žilica spet ni dala miru in čez čas so ga dobili, ko je prepredal dolarje. Dobil je pol leta, a je moral prej odslužiti dve leti vojaščine. »Ko sem prišel od vojakov, se je tisto že pozabilo, bil sem obsojen v Karlovcu. A je neki policaj, ki je bil poročen z žensko iz naše vasi, vse izbrskal na dan, me z zvijačo dobil v Novo mesto, kjer so me prijeli. V zaporu sem se najprej zrinil za frizerja, a je bilo tega konec, ko sem pri britju nekega političnega urezal. Potem so me poslali na Graben, kjer je

bilo veliko posestvo. Tam sem bil kuhar pa skladiščnik, najboljše sem molzel krave. Ko so tistega, ki je delal maslo, dobili pri kraju, sem ga jaz nadomestil.« Toneta ne samo da niso dobili, ampak so ga zaradi vzornega vedenja in pridnega dela celo tri mesece prej izpustili iz zapora. »Ko sem prišel domov, sem tako vriskal, kot da bi prišel v nebesa!« A delo na kmetiji mu še vedno ni dišalo. V vasi in po okoliških vinorodnih krajih je kupal vino in ga z dobičkom prodajal v Ljubljano. »V Črnomlju sem imel punco, bila je frizerka. Moj načrt je bil, da bi prodali kmetijo, v Ljubljani bi zgradil hišo s frizerskim salonom, v Vidošičih, tam, kjer smo imeli staro zidanico, bi postavil vilo, jaz bi pa z vinom kupčeval. Tak je bil moj načrt, a sta bili sestri proti, češ da bi vse zapravil. Takrat sem se odločil, da si bom življenje uredil po svoje.« Nekdo mu je prišepnil, da ga bodo spet prijeli zaradi dolarjev. »Metliški zdruzi sem prodal kamion hrastov in naročil, naj denar izplačajo mami. V Ljubljano sem poslal kamion vina in naročil sestri, naj pobere denar. V Metliki sem kupil sto dolarjev, do enajstih zvečer pil, potem pa sem se odpeljal v Novo Gorico, kjer je živel brat. Bil sem lepo oblečen, kot zmeraj. Z bratom sva šla v gostilno, kjer sem s tremi miličniki igral karte in jih obral. Potem sva se poslovila, šla proti železniški postaji. Tam blizu je meja in brez trzav sem pobegnil v Italijo,« pripoveduje Starha, ki ima izvrsten spomin in se še po toliko letih ne spominja natančno samo vseh dogodkov, ampak vseh podrobnosti, tudi tega, kje je bila v Vidošičih pred tremi desetletji in več kakšna škarpa in kje je raslo kakšno drevo.

KONEC LEPIH SANJ O BOGATI TUJINI

V Italiji pa je bilo lepih sanj o bogati tujini hitro konec. V Trstu so ga vtaknili v zbirno taborišče kot političnega begunca. Tam je ostal 16 mesecev. Stric, ki se je po dvajsetih letih oglašil iz Kanade, mu je, ko je zvedel, kje je, poslal ček, da bo imel za pot v Kanado. »Ko sem šel ček vnovčit, so me napadli, me pobili, a na srečo so ravno takrat prišli policaji in napadalcu so zbežali. Meni so zlomili čeljust, tako da mesec dni nisem mogel nič jesti.«

V Kanadi se je nastanil in zaposlil pri stricu, ki je bil lastnik stanovanjskega bloka. »Tam ni bilo pravega denarja, videl sem, da so si drugi, ki so prišli z mano, že kupili avtomobile, jaz pa nič. Težava je bila, ker nisem znal jezika. Nekako sem prišel v pekarno. Povsod, kjer sem iskal delo, so me vprašali, če znam to delati, in povsod sem rekel, da sem se te obrti učil v Jugoslaviji. Ni mi bilo težko delati karkoli, kar vidim, znam takoj tudi sam narediti, če je treba delati s svinčnikom, pa odpovem. Povsod sem bil

dober delavec in me niso radi pustili stran. Samo, kako se tam dela! Med drugim sem delal tudi v mesnici. Po osem ur sem z ledeno mrzlo vodo pral za klanjo živino na tekočem traku. Niti toliko časa nisem imel, da bi se napil vode iz tiste cevi, ki sem jo držal v rokah.«

Seveda si je Starha najprej kupil avto. Ko je delal pri nekem Hrvatu, si je poškodoval križ in prišel na rehabilitacijski oddelek v bolnico. »Tam sem spoznal medicinsko sestro in čez pol leta je postala moja žena. Doma je bila iz Nove Zelandije. Dopoldne sem bil v bolnici, popoldne sem hodil pa delat, da sem si lahko kupil še lepši avto. Moja bodoča žena je kmalu ugotovila, da sem simulant, in dosegla, da so me odpustili iz bolnice.« Čez pol leta je bila v gostilni, v katero je Tone medicinsko sestro prvič peljal na večerjo, prava slovenska svatba. Po poroki se je Tone spremenil. Prej je pogosto menjaval službe, med drugim je delal tudi pri podjetju, ki je montiralo stavbno pohištvo, in tudi tega dela se je hitro privadil. Po poroki je začel delati na svojo. »Ko se mi je rodila hčerka, sem bil tako srečen in vesel, da ne morem povedati. Prisedil sem pravo slavje in povabil šefe večje firme, za katero sem delal. Naslednji dan so me pa odpustili. Tako je tam.« Potem je dve leti montiral kuhinjsko pohištvo. »Nikakor mi ni krenilo, nisem in nisem mogel priti do denarja. Ponudila se mi je priložnost za nakup petstanovanjskega bloka. V banki sem imel 150 dolarjev in nekako mi je uspelo, da sem v čudni povezavi med banko in večjo firmo, za katero sem delal, dobil 11.000 dolarjev posojila. Potem sem dve leti 'handlal' med banko in firmo, pri enih jemal in drugim vračal in obratno. Ko sem se izselil v Novo Zelandijo, mi je šef tiste velike banke čestital, ker sem to tako zvitno izpeljal.«

ZAČETEK Z ENIM DELAVCEM

Tone je na svoje začel z enim delavcem, potem je prišel na pet. Za sproti je bilo dela in denarja, a on je hotel več. »Moram si narediti denar!« si je vseskozi dopovedoval. »Tri leta sem se trudil, da bi dobil posej pri veliki gradbeni firmi, ki je gradila po 200, 300 in več hiš na leto. Nisem in nisem mogel priti zraven, potem pa mi je le uspelo. Dobil sem načrte za nasejle s 600 hišami, kjer naj bi jaz montiral vse gradbeno pohištvo in za to naredil predračun. Tako so se začele moje muke. Načrtov nisem znal brati, iz tistega nisem nič videl, cele noči sem buljil v papirje. Da pa bi koga prosil za pomoč, to pa ne, kaj lahko bi se razneslo, da ne znam brati načrtov, in posel bi šel po vodi. Potem sem imel vsega dovolj, vzel sem svinčnik in v pol ure na pamet naredil predračun in dobil delo, vredno milijon dolarjev in pol. Vendar še ne dokončno. Kot garancijo bi moral položiti 15.000 dolarjev, ki jih pa nisem imel. Direktor banke, ki me je poznal in ocenil, da sem sposoben, je zame

osebno garantiral ta denar. Potem pa je bilo treba skleniti pogodbo, ki naj bi jo vpriči šefov napisal. Jaz pa angleško nisem znal in še danes ne znam pisati. Znašel sem se, še fal povabil najprej na kosilo in medtem to uredil. Še danes v Kanadi ne vejo, da ne znam pisati in da nisem izučen.«

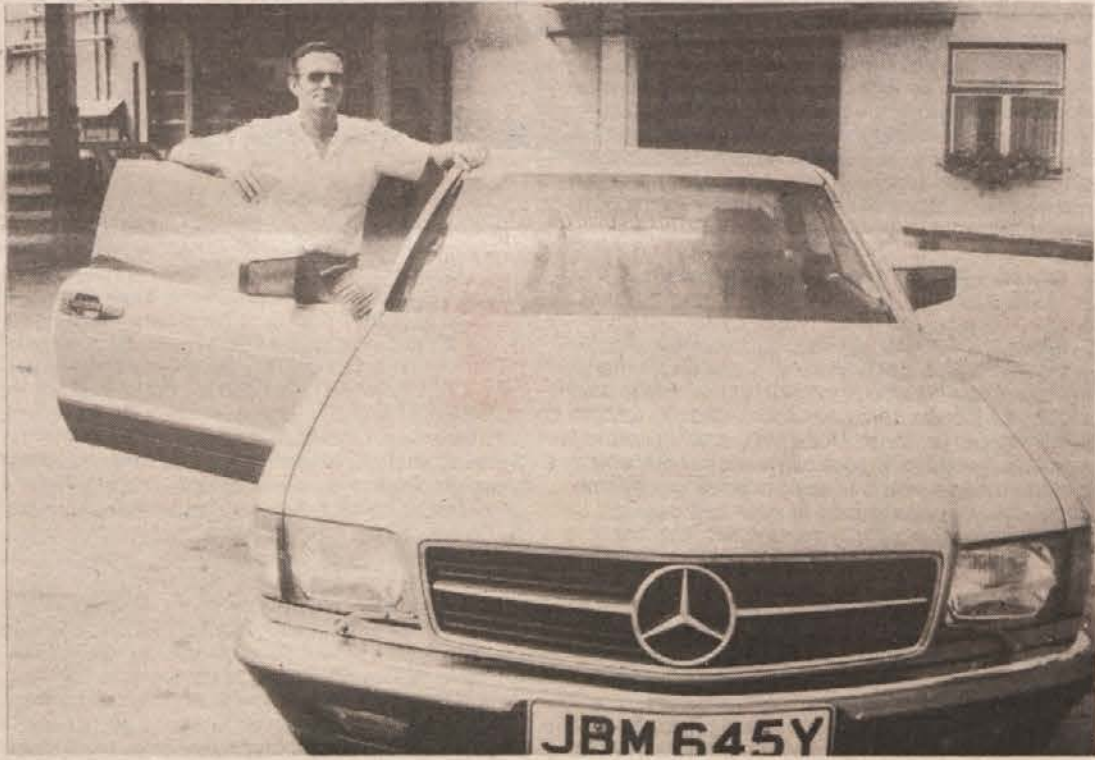
Številno delavcev je Starha takoj povečal od 5 na 35 in nakupil veliko novega orođa. »Vsak dan sem vstal ob štirih zjutraj, do šestih določil, kaj bomo tisti dan delali, za vsakega delavca posebej sem določil, kaj bo delal, za vsakega sem vedel, kje se najbolj obnese. Delo smo končali v določenem roku, v pol leta. V teh pol leta, natančneje: z delom vsak dan od štirih do šestih zjutraj, sem si naredil denar. Zaposlenih sem imel 35 delavcev, kupil sem si vse potrebne stroje, nov avto pa še lep kup dolarjev mi je ostalo v žepu. Samo enkrat na leto je božič.« Njegov firma je v Kanadi delala še štiri leta. Ko je šla družina na dopust v Novo Zelandijo, od koder je doma Starhova žena, se je Tone na hitro odločil, da se bodo preselili tja. »Nova Zelandija mi je bila takoj všeč, zlasti podnebje, hitro pa sem tudi videl, da so možnosti za kakšen posej. Poleg tega sem se že prej odločil, da bom delal do 50. leta, potem pa samo še užival.«

POD OKNOM SE VOZIJO MILIJONARJI

Na Novi Zelandiji je Starha najprej kupil hišo. »Za 10.000 dolarjev si takrat dobil lepo hišo, jaz sem jo kupil za 30.000 dolarjev, pa še nov avto. Eno leto smo imeli dopust, potem pa sem kupil zemljo in začel graditi 16-stanovanjski blok, zraven pa še tri enostanovanjske hiše, vse na zelo lepem in mirem kraju. Medtem pa so se razmere v Novi Zelandiji spremenile in kaj lahko bi se zgodilo, da bi vse izgubil. Zadevo so imeli v rokah odvetniki kot vse druge stvari na Novi Zelandiji. Mislili so, da bodo s tem, ko bom jaz propadel, oni dobro zaslužili. Pa sem enega prijela za vrat in mu zagrozil, da se ne bom potopil sam. Čez noč se je vse uredilo.« Pred časom je kupil še osemstanovanjski blok in veliko trgovino. »Vse to oddajam in od tega lepo in lagodno živim. Pa še kakšno staro hišo kupim, jo obnovim in z dobičkom prodam. Kupil sem si novo hišo ob morju, vredno 400.000 novozelandskih dolarjev, in skož okno gledam, kako se mimo na razkošnih jahtah in jadrnicah vozijo novozelandski milijonarji. Kar precej jih je teh milijonarjev, in to mladih fantov. Meni pa je najlepše, ko grem k svojim hišam, ki mi pomenijo to, kar športniku olimpijska medalja.«

Na vsake tri, štiri leta pride na obisk domov. »Če se bo le dalo, bom prihajal vsako leto. Rad pridem, jaz sem Tone iz Vidošič in ni črna druga.«

A. BARTELJ

Kmetovanje

V VIŠAVAH GOSPODARIJO POGUM, VOLJA IN ZNAJJE

Vinogradništvo daje nezanesljiv kruh, zato si Kelharjevi na Vrhovnici samo od trsa ne bi upali živeti. Pridelavo sicer odličnega grozdja od nekdanj dopolnjujejo z živinorejo. Dohodek od mleka je zanje to, kar je za delavca mesečni zaslužek, zagotavlja jim občutek varnosti, medtem ko pri vinogradu nikoli vnaprej ne vedo, če jim bo narava prizanesla s točo in pezebo in če ne bo neprijetnih presenečenj ob prodaji. Vinska kriza, v katero smo zajadrili pri nas in v svetu, grozdju znižuje ceno in pogloblja občutek negotovosti med vinogradniki.

Kelharjeva kmetija je na višinskem svetu. Razprostrta se na 22 hektar in ima veliko gozda. Poldrugi hektar so ga lani izkrčili za travnik in za pašo. Kelharjevi redijo enajst glav živine. Čredo molznic nameravajo podvojiti, zato so pred tremi leti, ko se je sin Marjan odločil za gospodarjenje doma, začeli graditi nov hlev. Pri Slovinu, s katerim kot kooperanti sodelujejo od prvih začetkov, so jim tedaj ponudili namenski kredit po ugodni obrestni meri in Marjan je s starši presodil, da jim samo razmah živinoreje lahko zagotovi solidno življenje. Tako so se zadolžili, vendar kljub posojilu ni šlo vse gladko.

Hlev so zidali lani in predlanski, pokrili so ga šele letos in zdaj vse skupaj stoji, ker nimajo denarja za na-

daljevanje. Tudi hiša ni dokončana. Graditi so jo začeli pred deseti leti. Zda je pod streho, vendar ni še zaprta in tako čaka na boljše čase. Delo pri hlevu se je zavleklo zaradi zimske pezebe 1985, ki jim je pobrala ves dohodek od grozdja. Njihov hlev bo sodoben in je zato skoraj za tretjino dražji od klasičnega. Ravnali so se po nasvetih strokovnjakov, opogumlja pa jih inž. Alojz Kunej, direktor TOK Vinogradništvo Slovin Bizelsko — Brežice. Imeli bodo hlev za prosto rejo. Njegova prednost je v samopostrežnem načinu prehranjevanja, kar pomeni, da se grede krave same nakrmijo v silos. V Posavju bo to prvi hlev na višinskem območju. Druga so začeli graditi v sevniški občini, trije pa že stojijo na brežiški ravnini: Curhalekov na Mostecu, Kržanov v Curnovcu in Kosov na Jesenicah.

Količino krme s pašnikov bodo Kelharjevi podvojili z intenzivno tehnologijo. Njive in travnike nameravajo pozneje celo namakati. Svet na Vrhovnici je skalnat, zato suša pogosto razredči pridelek. Na srečo je malo niže potok, iz kateregabi lahko načrpali dovolj vode za namakanje. To so načrti, o katerih si še ne upajo razmišljati naglas, dokler ne bodo dokončali začete investicije, ki ji sami niso kos. Zda se dogovarjajo s ljubljanskimi mlekarnami. Pripravljene so jim pomagati, da bi čimprej napolnili novi hlev in Kelharjevi upajo, da bodo obljubo potrdile z dejani.

Kmetiji pri usmerjanju ves čas pomagajo Slovinovi pospeševalci. Starejši gospodar Ivan je prepričan, da sicer ne bi imeli toliko volje za uvajanje novosti. Največ jim pomeni to, da iz njihove raztresene in nedostopne vasi vsak dan redno odvažajo mleko. Na leto ga oddajo Kelharjevi štirinajst tisoč litrov in gospodar ga je šest let sam vozil v dolino. Zda prihaja na Vrhovnico s traktorjem in cisterno Ivan Kostevc po krožni progji do Svetih Gor oziroma Zagaja in nato mimo njih in Janežev Gorce do Bizelskega.

Na Vrhovnici je posejanih deset hiš in skoraj od vsake se kdo vozi na delo v dolino. Največ možnosti za to, da bi se tudi mladi rodovi preživljali izključno s kmetovanjem, imajo Kelharjevi in Osojniki, ker bodo naslednji ostali doma in so zato pripravljene marsikaj narediti za posodobitev in večjo donosnost svojih višinskih kmetij. Pred tremi leti so bili pri Kelharju še na razpolju. Zda sedemindvajsetletni sin Marjan je nihal

med dvema možnostma: ali zadržati službo in pustiti zemljo ali pa ostati doma. Izbral je drugo pot, ker je prihodnost na kmetiji gledal v svetlejših barvah kot njegov starejši brat Ivan in leto dni mlajši Jožek. Oba sta inženirja agronomije in obema je najbrž zmanjkalo poguma za kmetovanje v hribih. Tako je Ivan referent za kmetijstvo na občini v Sevnici in Jožek tajnik kmetijske zemljiške skupnosti v Laškem.

Marjan je po poklicu gostinec, ekonomist hotelirstva in je bil v svoji stroki zaposlen samo eno leto. Delal je v Rogaški Slatini, vendar mu to ni vzelo veselja do kmečkih opravil, do vinograda in živine. Starši, posebej

še mama Elibazeta, upajo, da bo kmalu pripeljal domov nevesto, da se bo družina pomnožila.

Včasih jih je bilo veliko pri hiši, veliko za delo in za jelo. Ko so se po osvoboditvi vrnili iz izgnanstva na Bavarskem, jih je devet sedelo za mizo, pet otrok, starši, teta, stric. Odkar se je vrnil Marjan, so z ostarelo očetovo teto vred štirje. Po vojni so našli zapuščen dom in opuste vinograde, ker jih Kočevarji niso znali obdelovati. Ivan ima zato za seboj že drugo obnovo, čeprav jo običajno en rod doživi le enkrat.

Kelharjevi imajo ta čas v svojih nasadih osem tisoč trt, predvsem sorte za beli in rdeči bizeljčan, pred štirimi leti pa so po toči in pezebi nanovo zasadili dva tisoč trsov muškatega silvanca. Letos so trgli drugi in oddali Slovinovi kleti v Orešju dve toni vrhunskega pridelka. Ko so ga pripeljali tja, so bili prijetno presenečeni, ko so v njihovem grozdju namerili 23 odst. sladkorja. Kelharjevi prodajajo Slovinu poleg grozdja in mleka tudi teleta in presežke drugih pridelkov. Pohvalijo se, da so s firmo v dobrih odnosih, da pa jim pri cenah dobro medsebojno razumevanje nič ne koristi. Ne mleko ne grozdje po njihovem prepričanju ni plačano tako, da bi povrnili trud in stroške. Nadomestiti jih morajo z delom, vendar to poemni nazadovanje.

Prebivalci Vrhovnice močno pogrešajo cesto do doline, saj so vsako pomlad popolnoma odrezani, ker se zemlja razmoči in je sedanja pot neprevozna. Samo traktor se lahko prebije po njej. Sicer je pa tudi v temle času vožnja navkreber zelo športna in vozniki morajo biti precej predrzni, da obvladajo ovinkaste strmine. Dva kilometra asfalta bi krajanom prihranilo veliko skrbi. Zda namreč sami vzdržujejo pet kilometrov ceste, odsek proti Bizelskemu in odsek do Svetih gor, koder vodi krožna mlekarjeva progja. Na krajevno skupnost si vaščani ne upajo nasloviti take prošnje, ker jim je že veliko pomagala in ker vedo, da nima denarja. Pred dvema letoma so dobili vodovod in telefon, kar jim prav tako ogromno pomeni. Seveda bi radi odprli svetu skrite lepote svojega kraja, kjer bodo morda nekoč razvili celo kmečki turizem kot dopolnilno dejavnost. Zakaj pa ne? Mladi Kelhar je gostinec, hotelir in bo prej ko slej dokončal novo hišo, v kateri bo čez čas lahko gostoljubno odprl vrata ljudem, ki iščejo sprostitev in oddih v takem okolju.

JOŽICA TEPPEY

PREMAGALA JE PREGNANSTVO, ZDAJ PREGANJA SAMOTO

elektrike ni bilo, pa trdega kmečkoga dela, iz katerega je sicer bilo nekaj kruha, denarja pa je bilo za številno družino vedno premalo. Pomagali so si tako, da so žgali apno in ga potem prodajali. Vsi so morali poprijeti za delo, tudi pozno v noč, potem pa so vsi dobili od očeta tudi nagrado. Ker pa je bilo treba varčevati, so skoraj leto hodili bosi. Ana je le, kadar je šla v Podšredo k maši, obula čevlje, da pa jih ne bi med potjo uničila, jih je še takrat skoraj vso pot nosila v rokah. V njeno življenje pa je dvakrat posegla vojna. Prve se le medlo spominja, druga pa ji je zadala težke rane.

PRVA SVETOVNA VOJNA

»Ko je izbruhnila prva svetovna vojna, sem bila stara dve leti. Malo se le spominjam... V hišo sta prišla vaški župan in žandar s svetlo kapo z lepim perjem in zahtevala zrnje za vojsko. Otroci smo prestrašeni poskakali na peč in od tam gledali, kdo neki je to s tako lepo kapo. Uboga mama pa je jokala in tarnala, češ kako naj da živež, saj ga ni mogla sama veliko pridelati, za jesti pa je bilo sedem različnih otroških ust. Rekla jim je: »Dajte mi domov moža, pa vam bomo lahko dali več!« Rekli so ji, da je oče praveč »fajn« soldat.

Vojne je bilo konec in možje so prihajali domov. Takrat mi je bilo šest let. Mama me je poslala na vrt po sadje. Tekla sem po stezi, ko je nenadoma stopil predme vojak in me vprašal: »Cigava pa si ti, punčka?« S strahom sem ga pogledala in odgovorila: »Černoševa.« »Kako ti je pa ime?« je vprašal vojak. Zopet sem s strahom odgovorila: »Ančka.« Vojak me je stisnil k sebi in rekel: »Veš punčka, jaz sem pa tvoj ata.« Brez sadja me je veselo odnesel domov in potem smo otroci zadovoljni skakali okoli njega in vpili: »Ata naš je spet doma!«

Treba se je bilo posloviti od rojstne hiše, bratov, sestra. Ob misli na to me je vedno stisnilo pri srcu. Poročila sem se pri petindvajsetih letih, leta 1939. Od doma smo pešačili dve uri na novi dom v vas Obrež pri Brežicah. Tu se je zame začelo novo življenje. Z možjevo materjo smo živeli mirno in lepo tri leta. V tem času sem rodila hčerko Merico. Sreča je bila neizmerna. Da bi le trajala dalj časa! Nihče ni slutil, da se bliža vojna. Seveda, dež za soncem mora biti, za veseljem pa žalost.

ZOPET VOJNA — PREGNANSTVO

Nemci so privihrali v našo vas. Takrat smo vsi v strahu trepetali, kajti grozilo so nam, da bomo izseljeni v Nemčijo. To se je kruto uresničilo.

28. novembra leta 1941 so prišli gestapovci in na ukaz smo se morali pripraviti. Strpljivi smo nas v kamione in nas odpeljali v Brestanico. Tu smo eno noč prespali na slami v grajskih štalah, gestapovci pa so nas stražili z orožjem. S težkim srcem in s solzami v očeh smo zapustili domove, živino in vse, kar smo si priskrbeli z žuljavimi rokami. Bodrili so nas in nam lagali, da bomo dobili vse nazaj, da nas to, kar smo pustili tukaj, čaka tudi v Nemčiji. Naložili so nas po več družin v živinske vagone. Bila je gneča in groza. Peljali smo se proti Šleziji. Ob enajsti uri ponoči smo prispeli v mesto Trebnic. Sestra Pavla mi je vzela otroka in odšla naprej. Zelo sem se prestrašila, da jo bo odnesla kam, tako da je ne bom več videla. Prišli smo v lager. To je bila lesena baraka, sredi pa veliko dvorišče. Peljali so nas v veliko jedilnico. Na mizah nas je čakala večerja — kaša. Po večerji smo dobili stanovanje. Pet družin skupaj je dobilo eno sobo. Tu so bila ležišča dvonastropna. Nekaj dni smo jokali in tavali po dvorišču. Bili smo kakor izgubljene ovce. Potem so nam dali delo. Razporedili so nas. Nekaj jih je šlo v tovarne, drugi na kmetije.

Življenje v Rajhu

Stlačeni v vagon kot roj čebel, takrat pošteno je snežilo, saj gledat sonce moglo ni, krivice, ki se nam godi.

So nam pesek v oči metali, kaj vse v rajhu bodo dali in kar mi tu dobili smo, besede te nem povedo.

Smo prišli v hosto borovo, za tuje, dolgo jezero, stanovanje bi še b'lo, al' drugo je pa samo zlo.

Je zjutraj družba zgodaj vstala, njo kava v kotlu je čakala, je bila to pijača taka, da srce od bolesti plaka.

Je sonce blizu polдне b'lo ko ljudstvo je h kosilo šlo, v nadi, kaj dobilo bo, o, vodo le krompirjevo.

Tako popisuje Ana Sotlešek življenje v taborišču, nazadnje pa se ji, kot grenka solza, utrne še preprosta pesem o takratnih razmerah. Pa je bilo tudi

Skupina slovenskih izseljencev v kuhinji in pri jedi v taborišču 8. XI. 1941.

pravih solza več kot dovolj. Ana je izgubila v taborišču tudi takratnega edinega otroka, hčerko Meri. V kuhinji v Obrežu pri Ani še sedaj visi na steni obledele slika dekletca, ležečega na mrtvaškem odru. To je edini spomin na prvega otroka. Ana piše:

»Ko smo se malo pomirili, se je vkopala nova rana. Zbolel nam je otrok. Dali smo ga v bolnico. Tu se niso kaj dosti brigali zanj. Z možem sva ga vzela iz bolnice in ga odnesla v Breslau na kliniko. Tu so mi rekli, da smo prišli prepozno. Čez dva dni smo dobili telegram, da je punčka umrla. Ne morem povedati in opisati najine bolečine. Edino, kar sva imela, sva izgubila in še to sva morala zakopati v tujini, v pokvarjeni zemlji Nemčije.«

DOMA — SREČANJE S PARTIZANI

Ano in njene so nekajkrat preselili. Rane so se le počasi celile. Malo olajšanja je bilo, ko so prišli na obisk njeni bratje in sestre z družinami. Potem pa si je tudi sama s prijateljico, ki je dobro obvladala nemščino, izposlovala štirinajstdnevni dopust v domovini. Odpotovala je v rodno Pečico in ni hotela več nazaj v Nemčijo. Prišli so jo iskat, naperili vanjo puško in ji grozili. Ona pa je zakričala: »Jaz ne grem več v lager! Puške imate, pa me ustrelite!« Pod srcem je namreč že nosila svoje drugo dete in ni hotela, da bi se rodilo v mrzli tujini. Povila ga je sredi topliga poletja v domači vasi, kajti od tedaj naprej so jo pustili pri miru, saj je dobila potrdilo, da je noseča.

»Po dveh dneh doma, potem ko sem prišla iz taborišča, so se v naši hiši oglasili partizani. Prosila sem jih, naj zapojejo partizansko pesem. Tako so meni na ljubo zapeli Hej, brigade, hitite... To je bilo zame nekaj čisto novega, zato sem pisala možu v lager, da sem videla partizane in slišala njihovo pesem. Pismo so dobile v roke lagerske osebe, zato so moža odpeljali na zaslišanje. Mož pa se je k sreči znal izgovoriti, sicer bi ga ustrelili. Sporočil mi

je, kaj se je zgodilo, in potem sva si dopisovala na naslov izven lagerja. Pošiljala sem mu pakete in karte za kruh, da niso bili lačni, kajti hrana je bila tam slaba in kruha je bilo malo.

5. aprila 1944 so se zopet v naši hiši pojavili Nemci in zahtevali brata Jožeta — partizana. Takrat so odpeljali očeta v lager ter mu zabičali, da bo tam tako dolgo, dokler ne bo dal sina v njihovo vojsko. Oče pa je odgovoril, češ kdo naj da sina, ko pa so ga oni ubili. Tako je bil oče v lagerju dober mesec, nato pa je pobegnil in ostal doma.

V spominu pa mi je ostal zimski večer. Bilo je mrzlo in visok sneg. Na nosilih so prinesli devet ranjenih partizanov. Še danes vidim, kako je bil eden od njih bled v lica. Milo me je pogledal, ko sem mu prinesla vročega čaja. Med potjo je umrl. Ta večer so prespali pri nas, zjutraj pa jim je oče dal sani in konja. Odpeljali so jih v partizansko bolnico. Nismo videli več ne konja ne sani.

HAJKE — IZDAJE — SVOBODA

Prenekaterkrat je morala Ana prečepeti s svojim otrokom v kleti, medtem ko so nad hišo in v hišo svigale krogle. Mnogo sosedov in sorodnikov je pristalo v zaporih ali končalo pod sovražnikovimi udarci ali krogli zaradi izdajstev, mnogo solza je bilo še pretočenih in mnogo strahu prebitega, dokler le ni prišla odrešilna pomlad leta 1945.

»Neizmerno veselje in radost sta se razlila med nami, ko se je vse umirilo. Ljudje so se vračali, eni iz vojne, eni iz lagarjev. To so bila čudovita srečanja. Vendar nam kljub vsej sreči ni bilo z rožicami postlano. Prišli smo na svoj dom v Obrež in tu nas je pričakal grozen prizor: hiša je bila sama razvalina, tudi gospodarsko poslopje je bilo porušeno. Veselje se je spremenilo v žalost in razočaranje. Nismo si mogli pomagati drugače; zato smo šli stanovat k sosеду v klet. Potrebno bi bilo krepko poprijeti za delo, vendar kako? Nismo imeli ne hrane ne denarja. S pomočjo mojih staršev in bratov smo prvo leto postavili gospodarsko poslopje. Na pomoč nam je priskočila tudi zadruga za lesom in opeko. Hlev smo imeli za živino, mi pa smo še šest let stanovali v kleti.«

Pregnanska družina Ane Sotlešek je tudi po osvoboditvi še šest let bivala v kleti. Važno je bilo, da je bila živina na varnem in skrbno hranjena. Tudi to je del mentalitete slovenskega kmeta. Pripravljen je potpeti marsikaj, vendar po svoji volji in na svoji zemlji. Sedaj je Ana vdova. Še krmi živino in skrbi za perjad na dvorišču. Sinovi so odšli z doma, vendar se radi vračajo k njej, zlasti tisti, ki so v bližini. Tistega, ki se je odselil v Kanado, pa je Ana že večkrat obiskala. Vnučkom, kar devet jih ima, pa rada pove pesmico, ki jo je sama zložila:

Slovenka sem,
Slovenka bom ostala,
dasi je domovina moja mala,
najsi bom kjer koli,
svoj slovenski dom
cenila in ljubila bom.

In ko nam v sivi jesenski dan pomaha v slovo, stoje tam sama na voglu domačije, se spominimo še teh njenih verzov, s katerimi je žena zaključila svoje spomine:

Sama zase gospodarim
v lepi tej dolini,
tu živim in samotarim
v miru in tišini.

TONE JAKŠE

Jesen je, siva in turobna, iz obliakov drobnoprsi in vse, kar je živo, si išče zavetja v toplih koticah. Pri Ani Sotlešek v Zgornjem Obrežu je v kuhinji prijetno toplo. Na mizi je sveža orehova pötica, zraven že dokaj močan vinski mošt — sadovi že skoraj pozabljeni sončne jeseni in še bolj oddaljene vročega poletja. V mislih in pogovoru pa je še bolj oddaljena in najbolj turobna jesen v Aninem življenju, jesen, ki ne bo nikoli pozabljena. Šestindvajset let je minilo od takrat, ko so srca mnogih družin na Stajerskem v grozi vztrepotala. Zapustiti so morali ljubljene dom, polja, vse skromno imetje in se po okupatorjevem povelju preseliti v daljno tujino. Nenaden in krut je bil okupatorjev poseg v življenje tukajšnjih Slovencev in upanje, da se bodo še kdaj vrnili, je bilo majhno. Bilo je to novembra in med dežne kaplje se je že pomešal prvi sneg.

Pred nami je na mizi sveženj Aninih zapiskov. Preprosta kmečka žena je na papir strnila najpomembnejše dogodke iz svojega petinsedemdesetletnega življenja, da jih bodo lahko prebirali otroci in njih otroci. Napisani so v lepi slovenščini in Ana jih je napisala po spominu med počitkom po kmečkih opravilih in ob dolgih zimskih večerih. Napisani so bili na domu, za katerega je okupator mislil, da ne bo nikoli več slovenski, in v jeziku, za katerega je okupator mislil, da ga bo za vedno zati. Ana živi sedaj na svojem domu sama, vendar so njeni otroci in vnuki raztreseni po Sloveniji in celo onkraj Atlantika. Rodila se je kot Ana Černoš in bila je eden od dvanajstih otrok v družini. Revno naselje Pečice, njen rojstni kraj, je bil znan po edinem bogastvu — obilici otrok. Še vaškemu učitelju, ki je trdil, da je kraj zaradi tega uročen, se jih je z leti nabralo poinducat. Prav tako je bilo pri skoraj vseh družinah v vasi. Ana takole popisuje to dobo:

OTROŠKA IN DEKLIŠKA LETA

»Prvič sem bila vesela takrat, ko so mi dovolili, da grem lahko v šolo. Še nisem bila stara šest let, ko so mi dovolili, da grem lahko v šolo. Nad šolo sem se navduševala že, ko sem gledala za bratoma, ko sta odhajala in prihajala iz šole, ki ni bila daleč od naše hiše. Stopila sem pred očeta in ga kleče prosila, da bi pustil tudi mene. Oče se je nasmehnil, me pobožal po laseh in rekel: »Če si tako želiš, pa pojdi.« Od veselja sem poskočila, zgrabila torbico in odhitela za bratoma. Učitelj me je sprejel in me posadi v prvo klopo. Šola je bila kmečka hiša, pokrita s slamo pred njo pa je bila velika gmajna, kjer smo se otroci med odmori igrali in skakali. Zelo rada sem hodila v šolo in se tudi pridno učila. Ob koncu osnovne šole sem bila stara štirinajst let. Takrat sem se želela izučiti za trgovsko pomočnico, toda usoda mi ni bila naklonjena. Starejša sestra se je poročila in odšla od doma, zato sem morala ostati doma, da bi pomagala staršem. Delala sem na kmetiji, zaradi mamine bolezni pa so mi vsi načrti splavali po vodi.

Moji starši so bili strogi, vendar zelo dobri. Bratje so odhajali drug za drugim v mesto, se izučili in si ustvarili družine. Dva sta postala mesarja, dva trgovca. Tudi sestra je bila trgovka, le jaz sem ostala brez poklica. Veselo je bilo v naši hiši, ko so prihajali domov. Pripovedovali so, kakšno je življenje v mestu. Vsak je imel kaj novega povedati. Bili smo precej oddaljeni od mesta, vendar nam razvedrila ni manjkalo. Pri-sosedovih so imeli gostilno in tam smo se velikokrat zavrteli ob zvokih harmonike. Zelo rada se spominjam tudi večerov, ko so fantje peli na vasi, dekleta pa smo odpirala okna in poslušala. Ko sem se prvič zaljubila, sem bila stara osemnajst let...

Ana Sotlešek se v svojih zapisih spominja večerov, ko so si še svetili s trskami in petrolejkami, saj

V KOČEVJU SO SNELI OČALA NEZAUPANJA

Ime je dobilo po cerkvi in z njim je označeno tudi na vojaških specialkah iz predvojne Jugoslavije pa tudi danes ga starejši domačini imenujejo tako.

Po vojni, po opustitvi mestnega pokopališča, so h »Corpus Cristi« začeli pokopavati pokojnike iz vsega Kočevja in bližnje okolice. Svojci so sem prekopalali tudi iz opuščenega mestnega pokopališča. Zato je znotraj pokopališkega zidu kmalu začelo primanjkovati prostora.

Leta 1966 je zato Kočevje dobilo novo, sedanje pokopališče v Mestnem logu. Sorodniki so nanj prekopalali več svojcev, ki so počivali pri »Corpus Cristi«. Tako so nekatere kosti v kratkem času doživele že drugo selitev. Na pokopališču pri »Corpus Cristi« so ostale za njimi le delno zasutе jame. Mnoge druge grobove pa so zaraščali trava, robidovje in celo grmovje. Razen tega so se nekateri tu izživljali tako, da so razmetavali okvire grobov in celo razbijali spomenike. Pokopališko obzidje je bilo močno poškodovano in se je celo rušilo. Vse to se je dogajalo komaj dobrih 20 let po tistem, ko so nekateri sem spremili svojce na zadnjo pot in ko so govorniki ob odprtih grobovih zatrjevali: »Nikoli ne boš pozabljen.«

Nekateri svojcev res niso pozabili. Prihajali so sem na obisk, najpogosteje za dan mrtvih, zelo redki pa skozi vse leto. Spet so za dan ali dva gorele svečke, na grobovih je bilo cvetje, ki pa je tudi omeneno in obležalo vse leto, do naslednjega dneva mrtvih. Nekateri pa so le urejali grobove. Cvetje, vencji, staljeni voski in drugo je romalo na kupe, ki so se iz leta v leto večali in tudi vedno več jih je bilo, saj ni bilo vzdrževalca pokopališča, ki bi vse to odpeljal na smetišče. Taki kupi so bili celo kar na nekaterih grobovih.

Sredi tega razdejanja je stala 460 let stara cerkva, pravi biser Kočevske. Tudi cerkva s kapelicama je vedno bolj propadala. Streha je puščala, odpadala je omet in krušil se je zid. Po njeni zunanosti, najbolj na zvoniku, je bilo videti mnoge sledove kroge. Tudi cerkva je bila namreč med zadnjo vojno večkrat hudo poškodovana. Dodatno jo je poškodovala še strela, ki je udarila v zvonik. Nekaj oken sploh ni bilo več. Steklo je bilo razbito, okenske odprtine zabite z deskami.

Trata je danes del mesta Kočevje. Domačine je vedno bolj bolela ta sramota: zanemarjeno pokopališče s cerkvijo in kapelami. Posebno še, ker so sem prihajali tudi tujci (tu so imeli pokopane svojce tudi Kočevjarji, ki so se med zadnjo vojno izselili), ki so odnesli s seboj nelep vtise v srcih in fotoaparatih.

Za obnovo pokopališča, cerkve in kapel se je najprej, že pred desetimi leti, zavzel kočevski župnik, nato pa še Tratarji. Sprva pri oblasteh niso našli razumevanja. Vladalo je še nezaupanje. Šele lani je krenilo

na boljše. Imenovana je bila posebna komisija, ki je pripravila načrte za obnovo in organizirala zbiranje denarja, saj za dela ni bil zagotovljen niti dinar. Kasneje se je komisija preimenovala v gradbeni odbor, katerega predsednik je bil predvojni komunist in znani družbenopolitični delavec Rajko Jenko, podpredsednik pa župnik Božidar Metelko. Z združenimi močmi krajanov in vseh zainteresiranih je delo nato hitro napredovalo.

Rajko Jenko pravi: »Predračun za preureditev pokopališča v park je znašal preko 40 milijonov dinarjev, za obnovo cerkve in kapelic pa še 10 milijonov. Mi smo v 1973 gospodinjstvih zbrali nekaj preko 6,8 milijonov, SIS za cestno in komunalno dejavnost pa je obljubil 19 milijonov. Vendar nismo obupali, verjeli smo krajanom, ki so zagotavljali, da bodo s prostovoljnimi delom nadoknadili manjkajoči denar.«

Z obnovo so začeli 1. junija. Krajanji so opravili preko 3.700 prostovoljnih delovnih ur (v tej številki ni zajeto prizadevno delo članov gradbenega odbora), zidarji pa so opravili še blizu 1.300 ur za skromno plačilo. Brezplačno je bilo opravljenih tudi veliko strokovnih del. Nekatera podjetja so podarjala material ali nudila razne usluge, posamezniki pa so prinašali delavcem pijačo, kavo, malico in drugo. Celotna zamisel ureditve je delo mladega inž. arh. Janeza Gomboca, ki je tudi doma s Trate.

Spominski park je zdaj v glavnem dokončan in odprt. Na obnovljeni, a zaprti kapeli božjega groba je plošča z napisom: »1669 do 1966 našli svoj večni mir — Med mnogimi neimenovanimi počivajo tu še...« in nato so vklesana imena tistih, ki so jih svojci dali vpisati na ploščo.

V zid cerkve je vzdanih več starih spomenikov, ki bi jih tudi kazalo še obnoviti, da bodo napisni na njih čitljivi. Ob končani obnovi pa so tu vzdali še spominsko ploščo, ki pravi: »Obnovo in ureditev cerkve in pokopališča so omogočili krajanji Trate, Kočevja in okolice s prispevki in prostovoljnimi delom v letu 1987.«

Sestavni del tega pokopališča — parka je tudi bivše partizansko pokopališče, o katerem govori napis na obelisku, ki so ga prav tako postavili med sedanjim urejanjem. Napis pravi: »Padli v raznih krajih domovine so imeli tu začasni grob — Od leta 1949 do 1968 je počivalo tu 167 padlih borcev — V skupni grobnici so našli končno svoj večni mir — Leta 1968 so bili prekopani na mestno pokopališče.«

Rajko Jenko pravi: »Upam, da sta komisija in gradbeni odbor izpolnila nalogo. Komunala zaradi slabega vremena in počasnega dotoka denarja SIS še ni mogla opraviti vseh del, a jih bo dokončala delno letos, delno pa prihodnjo pomlad. Ta dela so: ureditev stopnišča pri

vhodu v park, tlakovanje poti, robniki ob poteh ter zasaditev drevja in žive meje.«

Podpredsednik gradbenega odbora Božidar Metelko pa je med drugim na otvoritvi parka poudaril, da bo obnovljeni kulturni spomenik v ponos kraju. Še posebno je ponosen, da je končno zmagala kultura nad raznimi dosedanjimi nesporazumi. Najbolj pa je vesel, da so udeleženci del med skupnim delom odbijali tudi omet starega in napačnega gledanja drug na drugega, da so se začeli rušiti zidovi medsebojnega nezaupanja in da smo začeli graditi mostične poznanstva in prijateljstva.

Metelko je še posebno pohvalil prizadevanja in delo predsednika odbora Rajka Jenka, za katerega je med drugim dejal, da je postal simbol nove generacije, ki si je snela stara očala nezaupanja. Zahvalil se mu je za ureditev najlepšega kottička mesta Kočevje. Ob zaključku pa je poudaril, da prav ta urejeni prostor govori, kako se da tudi v težkih časih marsikaj narediti, če so ljudje složni, povezani, kajti v slovi je moč. Ta prostor naj bo tudi spomenik novi dobi, novemu začetku. Tudi o Kočevju se bo začel širiti lepši glas: da tu živijo dobri in plemeniti ljudje in da je tudi Kočevje delček »raja pod Triglavom.«

Predsednik odbora Rajko Jenko mi je že prej dejal, da velja zahvala za to ureditev vsem krajanom in delovnim organizacijam, ki so zanj prispeli po svojih močeh. Še posebno zahvala velja za izredno prizadevnost zastopniku župniškega urada, župniku, dekanu Božidarju Metelku, ki je za opravljeno delo najbolj zaslužen. Z njim je bilo zelo lepo sodelovati in so ga zato predlagali, da bi mu krajevna skupnost Kočevje mesto za to njegovo delo podelila ob prazniku KS priznanje.

Razveseljena je novica, da občinska skupščina Kočevje že izvaja vse potrebno, da bo cerkev na Trati še letos proglašena za kulturni spomenik (skupaj s Šeškovirom domom, kjer je leta 1943 zasedal Zbor odposlancev slovenskega naroda). Sklenjeno je tudi, da bo izvršni svet razrešil sedanji gradbeni odbor šele, ko bodo dokončana vsa začeta dela in bo urejena tudi notranost cerkve. Za obnovo posameznih slik in oltarja, ki ga je potrebno nanovo pozlatiti, pa bo potrebnega še veliko denarja.

Opravljeno je in še bo veliko in plemenito delo. Zapis naj zaključim z mislijo, ki jo je predsednik gradbenega odbora Rajko Jenko zapisal v pesmi o tem pokopališču — parku, ki je bila prvič recitirana prav ob nedavni otvoritvi tega objekta: »Ta kraj je svet, / posvečen je vsem, / ki tu počivajo stoletja / in tistim, / ki tu so dobrih dvajset let...«

JOŽE PRIMC

Se do nedavnega je v Kočevju na območju Trate propadala 460 let stara cerkev z nad 300 let stari baročnim oltarjem, ki ga umetnostni zgodovinar dr. Marijan Zadnikar imenuje »pravi biser Kočevske«. Tudi umetnostni zgodovinar — restavrator profesor Bergant iz Kamnika, ki je bil tu zadnje poletje, se ni mogel načuditi že zunanji podobi, nad oltarjem v cerkvi (ki ima zadržaj napis Paulus Rainilovitch 1677) pa je kar ostrmel. »Cerkve na Trati je skupaj s kapelo božjega groba in kapelo zadnje postaje križevoga pota nekaj najdragocenejšega, kar imamo danes v Kočevju,« pravi Rajko Jenko, predsednik gradbenega odbora, ki mu je skupaj s krajanji letos uspelo v večji meri obnoviti omenjene zgodovinske objekte in preurediti pokopališče okoli te cerkve v spominski park.

Cerkve je torej nekoliko mlajša kot mesto Kočevje, ki je dobilo mestne pravice leta 1471. Pokopališče okoli nje je prvič omenjeno 1669, se pravi pred skoraj 320 leti. Dolgo so tu pokopavali le pokojnike iz naselij na levem bregu Rinže, se pravi Mahovnika (ki je sploh najstarejše naselje v Kočevski kotlini), iz dela današnjega Rudnika in mesta Kočevje (le z levega brega Rinže). Drugo mestno pokopališče je bilo vse do let po zadnji svetovni vojni pri križišču cest v bližini današnjega zdravstvenega doma oziroma mestnega naselja »4. maj«.

Današnja Trata je del Kočevja. Tu je več ulic. Ta del mesta je zrastle po zadnji vojni, ko je dobil tudi sedanje ime. Še tik pred zadnjo vojno je bilo tu komaj nekaj več kot 10 hiš. To območje se je imenovalo »Corpus Cristi«.

Šport

BOSONOŽI DIRKAČI

V stezo na Prilipah, ki jo tekmovalci v motokrosu označujejo za eno najboljših pri nas, so člani športne sekcije brežiškega avto-moto društva vložili ogromno truda. Osem tisoč delovnih ur so žrtvovali zanj in ni jim žal, saj ustreza tudi vsem mednarodnim merilom. Do aprila prihodnje leto bodo postavili tam delovno tribuno ter prostore za tekmovalce, stezo pa izpopolnili, da bo še bolj zaslovela po atraktivnih skokih. Avto-moto društvu v Brežicah je dobra organizacija tekmovalni prinesla ugled znotraj in zunaj meja, zato bo 24. aprila 1988 na Prilipah mednarodno tekmovalje v motokrosu za pokal Alpe-Adria.

Odločitve so najbolj veseli mladi dirkači, včlanjeni v športno sekcijo brežiškega avto-moto društva. V ekipi je deset tekmovalcev za kategoriji do 125 in do 250 ccm. To so Marjan Avbelj, Marjan Zdovc, Simon Avbelj, Jože Krištof, Ivan Slopšak, Leon Avbelj, Boris Prah, Martin Pekošak, Stane Grčar in Darko Zajc.

Fantje so hudo osamljeni in nesrečni, da so se s svojim klubom znašli v eni najrevnejših občin, kjer jim delovne organizacije ne morejo veliko pomagati, a tudi od občinske telesnokulturne skupnosti sekcija še ni dobila niti dinarja. Motokros pojmujejo tam kot obrobni šport, zato AMD zaman pričakuje kako pomoč.

Brežiška ekipa je bila lani prva v razredu do 250 ccm, na državnem prvenstvu pa je dosegla tretje mesto. V obeh kategorijah imajo Brežičani tudi vice prvaka

Jugoslavije. Letos so se tekmovalci še bolje odrezali, saj je Marjan Avbelj osvojil naslov državnega prvaka, Marjan Zdovc pa je postal vice prvak na državnem prvenstvu do 250 ccm. Republiški prvak je bil Simon Avbelj, takoj za njim pa se je uvrstil Jože Krištof. Kot ekipa so tekmovalci osvojili vsa prva mesta v Sloveniji in Jugoslaviji in se enako uspešno prebili na vrh mednarodni konkurenci.

Vse fante po vrsti je navdušila steza na Prilipah, tovarštvo v športni sekciji in velik krog ljubiteljev tega športa v Brežicah. Zanimanja za motokros je vsako leto več tudi v sosednjih posavskih občinah, kjer se v delovnih organizacijah z razumevanjem odzivajo na težave organizatorjev in tekmovalcev.

Motokros je zelo drag šport, zato je po besedah Marjana Avblja po končani dirki prva misel vsakega tekmovalca, kako bo preživel do naslednje. Za tekmovalni motor mora športnik dandanes odšteti dva in pol milijona dinarjev, fantje pa uničijo po dva na leto. Kupujejo si jih sami, društvu je brez denarja in ne more kaj pridati pomagati. Tudi tekmovalca niso poceni, zato so navezali stike z nekaterimi delovnimi organizacijami v Posavju. Nekaj izdatkov jim sicer nadomesti izkupiček od dirk, vendar ga je tako malo, da si tekmovalci ne morejo privoščiti dostojnega življenja. Garajo, kolikor morajo, vsi so namreč zaposleni, najmlajši pa v šoli.

Prepričani so, da bi Jugoslavija lahko postala velesila v motokrosu, če bi mu pustili do veljave tam, kjer ga lahko podprejo tudi finančno, ne samo moralno. Sili so pionirskega dela, želijo si preskoka v kakovost, v načrtno vzgojo podmladka. Prepričani so, da nimajo pretiranih sanj, če si tudi oni želijo kakega Vogrinca, kot ga imajo smučarji.

»Vso mladost sem zapravil za ta šport,« z zagrenjenostjo v glasu pripoveduje Marjan Avbelj. »Osvojil sem osem naslovov državnega prvaka, tri pa so mi vzeli za zeleno mizo. Zdaj bi rad zaslužil kos kruha v mednarodnem razredu in prav kmalu se bom podal v to. Ko si mlad tekmovalc, ti v Jugoslaviji ni lahko, pa ne mislite, da je nimam rad. Všeč mi je, ker je tako lepa in ker živi v njej toliko dobrih ljudi, zaradi katerih so zame vse steze

privlačne. Trdno sem prepričan, da bi lahko v kratkem vzgojili ogromno naraščaja, če bi bil ta šport bolj upoštevan pri funkcionarjih, pri tistih, ki bi mu priskrbeli kak dinar.

Avbelj in tovariši so tako zagnani, da so se trije prijavili celo za tekmovalje v Ameriki. Spremljali so jih hrvaški funkcionarji pa ne mislite, da jim je Avto-moto zveza Jugoslavije omogočila kako udobje. Za licenco

je res priskrbela, stroške za letalo je tudi povrnila, toda fantje so bili tam zelo lačni.

»Deset dni smo preživeli ob pizzi in bili smo strahotno utrujeni,« se spominja Avbelj. »Tekmovalje v državi New York so zaradi deževja že hoteli odpovedati, vendar so se premislili, saj smo prišli iz 24 držav. Nastopili smo v nenormalnih razmerah, na stezi je bilo ogromno blata, pa smo se vseeno prebili na 15. mesto.« Avbelj je bil celo četrti, dokler se neki Amerikanec ni zaletel vanj in mu polomil vseh zavor, kljub temu ni odnehal in je vozil kar brez njih.

Jože Krištof pravi zase, da je z leti vedno boljši. Doma ima naslednika, desetletnega sina, in njegova največja želja je, da bi šla nekoč skupaj na start kot tekmovalca, ne kot oče in sin. Tudi on in sobesedniki so potrdili, da zahteva ta šport izredno veliko odgovodovanja, da pri tem trpi družina, da tekmovalcem grozi tudi poškodbe, ki jih je največ tedaj, kadar nimajo dovolj kondicijskega treninga. Sem sodijo tek, plavanje, smučanje in masaže, ki so od vsega najdražje. Šele spomladu začno vaditi na motorjih, in to po možnosti čim manj, da jih do tekmovalja ne pokvarijo. To velja zlasti za Slopšaka, ki ima samo en motor in mora zaradi tega še bolj paziti nanj. Kondicijski trening si vsak po svoje organizira trikrat na teden v telovadnici tam, kjer živi.

Treninji so iz leta v leto napornejši, da vzdržijo ali ohranijo »formo«. Pri tem se veliko mladih fantov preforsira. Uničujejo si zdravje, zato v društvenih vrstah pogrešajo zdravnika, ki bi jih pregledoval, jim svetoval, do kod sega meja njihove vzdržljivosti. Nekaterim veliko pomaga boljše obvladovanje tehniškega znanja, kar izkorišča zlasti Simon Avbelj, pa tudi Slopšak veliko da na nasvete starejših tekmovalcev, ki jih mora seveda preizkusiti v praksi.

Brežičani dosegajo največje uspehe na blatnih stezah. V prahu ničesar ne vidijo pred seboj, steza je tedaj trša in hitrost večja, zato je vožnja dosti bolj nevarna. Kadar so na koncu svojih moči, jim ogromno pomeni spodbuda občinstva.

J. T.

OLZORNJA

SAMOUPRAVNE BUTALE

Repičani in Repičeva draga ob Zeleni reki, fabrike Hitrotkal, Hitrošiv in Hitrozid, tovariši Rdečnik, Mladič, Izvršnik, Sindikalič, Sezedelevič, Neposrednik ter tovarišice Zračnikova, Repiška, Obrtnikova, Barvarjeva pa gostilna Pri razbiti buči, kjer Repičani ob kapljici modrujejo ter v nji, kot se za repiške gostilne spodobijo, premlevajo, dodajajo, odzema-jo, naklepajo, se smejejo, jokajo in preklinjajo (oblast seveda) ter v nji zvejo vse, ti liki in ti kraji so marsikomu že dobro poznani. To so nekakšni sodobni socialistični Butali in samoupravne Butale, ki jih je v resničnost priklical poznani humorist Toni Gašperič ter jih naredil v take smešno-žalostne pojave, da se skoznje izrisuje resnica našega vsakdanjika nekoliko popačeno in karikiranano sicer, pa zato bolj očitno in jasno.

Repičeva draga s svojimi tovariši in tovarišicami, pokvarjenostjo, nevednostjo, primitivnostjo, oblastnostjo, z zgrešenim načrtovanjem, bogatenjem na račun družbe, farbanjem ljudstva je slovenska ali kar jugoslovanska občina v povprečju, čeprav morda posamezne zgode lahko spominjajo kakega v lokalne zadeve bolj poučenega bralca tudi na povsem konkretne dogodke in ljudi (vsaka podobnost z resničnostjo je zlomerna, kot piše na začetku knjige) in kot taka je skrivljeno

turne skupnosti (svoj pridevek očitno jemlje zares in bolj na široko kot ostale njene regijske kolegice). V knjigi je pod običajno naslovno oprmo zbranih 52 humoresk, zvečine že objavljenih v Dolenjskem listu. Ilustracije je napisal Branko Babič, izbor pa je opravil Janez Pezelj.

M. MARKELJ

MONOGRAFIJA O CANKARJU

Državna založba je pred kratkim izdala monografijo o Ivanu Cankarju, ki jo je napisal dr. France Bernik, priznani poznavalec slovenske književnosti 19. in 20. stoletja, predvsem moderne

in Cankarja. Za Državno založbo Slovenije je Bernik pred časom pripravil in z opombami opremil prvih sedem knjig Cankarjevih Zbranih del, poleg tega pa je o našem velikem pripovedniku in dramatikcu napisal še vrsto razprav, študij in referatov ter objavil dve knjigi o Cankarjevi umetnosti, o njegovi zgodnji prozi in o tipologiji njegove proze.

Avtor je v knjigi pozornost osredotočil na Cankarjevo literaturo, torej ne na njegovo biografijo, in iz nje sledi pisateljevemu umetniškemu razvoju. V študiji Bernik prihaja do spoznanj, ki so nekoliko drugačna od doslej javnih. Predvsem Cankarja ne vidi v tradicionalni vlogi kot pisatelja pesimizma. »To zavračam. Cankar se s sredstvi pripovedne tehnike distancira od pesimizma svojih junakov. V Cankarjevem delu živi ideja optimizma, kljub nekaterim prekinitvam, in se razodeva kot zelo opazna sestavina dunajske oziroma avtobiografske proze,« je dejal avtor na tiskovni konferenci.

»GRDE« PODOBE O DOLENJCIH

Za pričujočo knjigo je obetaven že izid. Na svetlo je namreč prišla v knjižni zbirki Krt pri ljubljanski univerzitetni konferenci ZSMS, ki pa je po nekaterih ocenah »največja

najmanjša založba v Sloveniji.« V knjigi »Vsaka svinja naj si rje svoje korenje« sta Snežana Stabi in Igor Kramberger zbrala izvirne zapiske Janeza Trdine. Knjiga, ki je od načrtovanih treh zvezkov Trdinovih »zapisnih knjižic« druga po vrsti, prihaja pred bralca kot svojevrstno dopolnilo 12 knjigam pisateljevih Zbranih del, izid kompleta pa bo celovito zaokrožil v marsičem nepoznano podobo dolenjskega barda.

»Vsaka svinja naj si rje svoje korenje« utegne biti ogledalo današnjemu rodu Dolenjcev in tudi Slovencev, ki bodo v podobah prednikov uzrli sebe. In če ta čas ni naklonjen »grdim« podobam prednikov, spokatljivim zapisom in pohujšljivim spisom, je zgodovina pisana z nekaj pozabljivosti. Te pomanjkljivosti nista marala vzeti za svoje uredniki knjige in tako spregovorila Janez Trdina tudi o »grdim« podobah prednikov, kot so se mu vtisnile v spomin na popotovanjih.

Mimo Dolenjca-grešnika Trdina tudi to pot ne more. Leta 1871 je zapisal, da se Dolenjec ogiblje vsega, kar bi mu škodilo, vendar skrivaj na debelo greši. Drugače so tukajšnji domorodci poslušen narod in kaj radi služijo gospodi za špijone; »videvši da ne bo mogel avancirati, kupi si frak in cilindar, začne se pomenkovati tudi z vrstniki nemški, se zapiše v Kazino...« Pomanjkanje ponosa očita Trdina tudi kmečkimi puncam, češ da se v mestni službi hitro prevzamejo in se sramujejo kmečkih del. Poleg tega je spoznal še »ultra-skope Dolenke«, kot je bila Smolinjska, ki je dala hčerki 2.000 dote, v krčmi pa ukradla svečo. S še hujšo dvočlennostjo se po Trdinovem spoznanju lahko ponašajo nekateri mestni očetje, na videz bratje, drugače pa v vseh rečeh navzkrižni, ter mestni hinavci, kakršni je bil uraduh Rajch, ki je govoril »v krmčah ostudno, bogokletno o sv. Duhu in materi božji — tu v mestu pa ga vidim odkritega o Marijinem zvonjenju.«

Trdinovi zapiski iz obdobja 1870—1879 poročajo še o coprnih, gonečih se natakarcih, brezsrčnih krčmarjih, dolenjskih boleznih in dobrosrčnih Podgorcih, ki pletejo zgodbe o pogotnem gorganskem jezeru. Skico o narodovem življenju je zapisovalec in popotnik iz Menjša dopolnil še s številnimi pronicljivimi zapažanji in neprizanesljivimi ocenami na račun Dolenjcev in Slovencev sploh. Tako prerašča od pisatelja z najlepšim slovenskim jezikom, kakor je med drugim menil Ivan Cankar, v

iz izložbe

ZAKAJ BI SE BALI?

Če vas je strah vtakniti glavo v levje žrelo, potem ste lahko mirni in si vam ni treba zaradi takšnih čustev beliti glave. Takšen strah je normalen, saj se bojite resnične nevarnosti. Toda če vas je strah stikov z ljudmi, če vas s strahom navdajajo položaji, ki so v življenju povsem vsakdanji, potem bi veljalo malo pobrskaati po naravi teh strahov. To namreč niso strahovi pred resničnimi nevarnostmi in takšno čustvo ni normalen odziv na življenjske položaje, marveč gre za nevrotično čustvo, ki je za razliko od drugih nevrotičnih čustev, kot je depresija, zelo vztrajno, njegov učinek pa je dolgočasen in stalen. Strah preprečuje posamezniku, da bi uresničil svoje sposobnosti, in lahko ohromi še tako velik talent — včasih ga tudi uniči.

Povrhu vsega pa takešni strah ni nič redkega, temveč je dokaj običajen pojav. In »ker vsi velikokrat trpimo v življenju zaradi strahu, tesnobe, fobije, nevroze ali skrbi in ker ta čustva zmanjšujejo našo sposobnost, da bi se uresničili kot človeška bitja,« kot piše dr. Paul Hauck v svoji knjigi Zakaj bi se bal, je koristno nekoliko bolj spoznati naravo strahu in poti, kako se mu, kadar postane zaviralen in nevrotičen, izogniti ter ga premagati.

O tem nas pouči knjiga Zakaj bi se bal dr. Paula Haucka, ki je nedolgo tega izšla v vse bolj priljubljeni knjižni zbirki poljudnih priročnikov Mladinske knjige Družinska psihološka knjižnica. Bralci knjig iz te zbirke že poznajo pisca, saj imamo v slovensčino prevedene njegove knjige Depresija, Uspešen zakon. Kako se postaviti zase in Kako ljubiti in biti ljubljen. Značilnost pisanja tega avtorja je, da zna stvari pojasniti na preprost in razumljiv način in da ves čas izhaja iz lastne prakse ter izkušenj, ki si jih je pridobil kot psihater in svetovalec.

Avtor najprej sezna bralca z najbolj razširjenimi strahovi, kot je strah pred ljudmi, pred posmehom, pred odklonitvijo in neuspehom, nato pa različni psihološki strahu, pri čemer loči resnične in nevrotične vzroke strahu. Kot izhodišče, kako se rešiti zaviralnih čustev strahu, od zaskrbljenosti do tesnob in fobije, mu služi misel, da čustvene motnje ne izvirajo

iz težav samih, marveč iz načina, kako razmišljamo o njih. Če se hočemo rešiti strahu, moramo razrešiti v bistvu našo nevrotično reakcijo in se znebiti nevrotičnih predstav, kar pomeni, da se moramo naučiti ne dramatizirati stvari in se ne kar naprej z mislimi vrteti okrog strahu.

Takole avtor pravi v svoji knjigi: »Spriznajte se z resničnostjo in doumite, da je življenje polno nevarnosti, bolečin in krivic... boste pa ustvarili še več nevarnosti, bolečin in krivic — za druge in zase — če se boste po nepotrebem ubadali z njimi.«

Preprosto in najbrž v mnogih primerih kar učinkovito. Seveda pa to ne pomeni, da si človek, ki je nekoliko globlje zabredel v čustvene motnje in ga resno ovirajo različni strahovi, mu življenje grenijo nerazumne tesnobe in fobije, lahko premaga težave že kar z branjem Hauckove knjige. Nekateri strahovi imajo skrite vzroke, ki jih bo lahko poiskal le strokovnjak in jih seveda pomagal odpraviti.

Knjižica pa je vsekakor vredna branja. Morda bo kmalu pomagala pri prepoznavanju drobnih strahov, še predno se lahko razrastejo v nevarne in zaviralne čustvene motnje.

M. MARKELJ

literata-antropologa. Kot slovenski intelektualcec spodbuja bralstvo k razmisleku in nedvomno prispeva k preoblikovanju zgodovinskega spomina.

M. LUZAR

POGLEDI NA MLADINSKO KNJIŽEVNOST

Zadnjič smo pisali o novotah v Literarnem leksikonu, ki je že prekril številne bele lise pri udejavanju slovenskih literarnoteoretičnih dognanj. Znabit da leksikon ne bo obšel mladinske književnosti, to bi bila dokajšnja pomanjkljivost, kajti pisanje za mlade ni zanemarljiv sestavni del književnosti nasploh. Na Slovenskem ni nič drugače, tukajšnja mladinsko književnost že dolgo spremljajo tudi teoretične razprave; med pisca slednjih ni nepoznana Marjana Kobe. Devet njenih razprav, ki so bile že objavljene v strokovnih revijah, je zdaj prinesla knjiga z naslovom Pogledi na mladinsko književnost; bilo bi ne navadno, ako takale knjiga ne bi izšla pri Mladinski knjigi, kjer je glavno zalaganje del za mladino.

Prvi dve razpravi imata za skupni imenovalcec teoretična vprašanja

mladinske književnosti, pri čemer je Kobetova očrta evropske razsežnosti tovrstnega proučevanja in nakazala možnosti nadaljnega teoretičnega razpravljanja o slovenski mladinski književnosti. Predmet naslednjih dveh razprav je slikanica kot otrokova prva knjiga; ta likovno-besedna tvorba ima na Slovenskem zavidljivo kakovost, uglej se pridobila širom po svetu. Slikanica je hvaležna oblika za priredbo literarnih del, to pa je le en tematski vidik dveh razprav, v katerih Kobetova raziskuje raznovrstne pomene priredb v sklopu mladinske književnosti. Sledi razprava, ki očrtnje slovensko mladinsko literarno tvornost v sedemdesetih letih, pojma fantastika in realizem pa sta predmet zadnjih dveh razprav: fantastična pripoved v slovenski mladinski književnosti po zadnji vojni je razčlenjena na podlagi evropskih teoretičnih dognanj, raziskava treh vzorcev realistične proze pa je opravljena le v okviru slovenske mladinske književnosti iz zadnjega poldruga desetletja.

Knjiga premore še izčrpane opombe in imensko kazalo, žal pa ni podatka, kje in kdaj so bile razprave že objavljene. To kajpak ne zmanjšuje pomena, s katerim Pogledi na mladinsko književnost širijo obzorja slovenskih literarnoteoretičnih prizadevanj.

D. RUSTJA

PRIVLAČNA LOGIKA

Najbrž bi le stežka našli v šolskih urnikih predmet, ki bi bil tako splošno neprijubljen in ovit v kopreno silne težavnosti, kot je matematika. Hkrati pa je to predmet, ki uči in navaja k logičnemu razmišljanju in je potemtakem nepogrešljiv. Skozi matematično učenje že v prvih šolskih letih srkajo osnove logike, ki je sicer kot zelo abstraktna znanost o pravilnem načinu razmišljanja primeren študijski predmet šele za učence višjih razredov.

Vendar pa matematika in logika nista tako silna strahova, kot ju radi vidijo šolarji. Lahko sta prav zabavna in privlačna. Da je res tako, nas prepričuje knjiga logičnih ugank Poznate naslov te knjige, katere slovenski prevod je pred kratkim izšel v zbirki Z logiko v leto 2000 pri Državni založbi Slovenije.

Knjigo je pred skoraj desetimi leti napisal Raymond Smullyan, ameriški profesor logike, matematike in filozofije, ki ga poznajo po vsem svetu kot odličnega pisca logičnih nalog in ugank. Naši bralci ga poznajo po knjigi Alice v deželi ugank in po lani prevedenih Šahovskih skrivnostih Sherlocka Holmesa, zdaj pa se predstavlja še s svojo prvo knjigo logičnih ugank, z že omenjeno Poznate naslov te knjige, s katero je pravzaprav postal znan, saj so jo prevedli v številne jezike.

Avtor je v knjigi predstavil osnove matematične logike na dostopen in privlačen način. Skozi zgodbe in kramljanja zastavlja logične uganke in podaja seveda tudi rešitve, da bralec lahko preveri, ali je nalogo pravilno rešil, in če ne, po kakšni poti bi se je moral lotiti. »Boljšega uvoda v logiko si težko predstavljamo,« je v kratki spremni besedi zapisal Izток Hafner. Knjiga je prava enciklopedija različnih pravil logičnega sklepanja.

M. MARKELJ

PESNICA

PESMI Z LISTIČEV

venec Alenke Mežnaršič, založil jo je Kommet, delovna organizacija, v kateri je Mežnaršičeva zaposlena že dvajset let. Zbirka prinaša izbor njenih pesmi iz zadnjih let.

Otroštvo in zgodnja mladeniška doba, obdobje, ko je nežna duša najbolj dojemljiva za lepoto in dobroto, za pravico in resnico ter najbolj občutljiva za krivico, laž, grobost, surovost, sta mlado Alenko Bano močno zaznamovala, tako s pomanjkanjem, odsotnostjo, česar mlado dekle ni moglo preboleti, kot z dobroto, ki je je bilo deležno, in lepoto, ki jo je obdajala in kamor se je zatekala po tolažbo. Alenka, po rodu sicer Belokranjka, ki pa je prva otroška leta preživela v Ljubljani, je v Metliko prišla kot osemletna deklica, sirota brez staršev. K sebi so jo vzeli njeni sorodniki. »Nikoli nisem prebolela, da sem brez mame. Ko sem odrasčala, sem jo strašno pogrešala. In vse moje dekliske pesmi so bile posvečene njej in so bile hkrati hrepenenje po njej. Ti otroški izlivi čustev in hrepenenja so izgubljeni, kakor tudi večina mladeniških pesmi, ki jih je Alenka pisala kot dijakinja takratne metliške nižje gimnazije in kasneje trgovske šole, ki jo je obiskovala v Novem mestu in Brež-

cah.« Tu in tam se je kakšna ohranila, ker jo je prepisala katera od njenih sošolk in jo shranila. Objavljala ni nikjer, saj takrat za to tudi ni bilo nikakršne možnosti. »Ne samo, da nismo imeli nobenih šolskih ali kakšnih drugih glasil, kjer bi lahko objavljali, nihče se ni z nami ukvarjal, nas spodbujal in nam svetoval. Danes je to čisto drugače, mladi imajo veliko več možnosti, da objavljajo in da se razvijajo. Pa vendar: pred nedavnim je bil v Metliki literarni večer metliških pesnikov. Nastopili smo trije trgovci in dva učitelja.« Prvič pa je kot pesnica nastopila leta 1959 na prireditvi za mlade združnice v Novem mestu. Metliški glasbenik Silvester Mihelčič st. je nameraval eno od njenih takratnih pesmi uglasbiti.

Takoj po končani trgovski šoli se je Alenka vrnila v Metliko in se tam zaposlila. Po poroki, ko je prišla družina, je bilo ob službi in novih skrbih in delu časa za pesnjenje vedno manj. »Nikoli tudi nisem pisanja pesmi jemala za resno stvar. Sem in tja sem kakšen verz ali pesmico v trenutku navdiha zapisala na listič ali na koledar in tudi tega se je veliko pogubilo.« Te pesmi pa so že drugače uglasbene. V njih se kaže pesničin odnos do narave, kmečkega dela, Bele krajine, njenih ljudi, njihovih radosti in bolečin, spregovorile so breze in steljniki, prelestna Kolpa in loke ob njej, žalost ob zapuščenem mlinu, radost ob pogledu na stoge. Če je kdo slučajno videl kakšno njeno pesem ali

jo potem, ko je začela objavljati v Betinem Vezilu, prebral, mu je zazvenela lepo, razumljivo, blizu in domače. »Pa kakšno zgodbo sem napisala za Dolenjski list in bila celo nagrajena, dobila sem knjigo Pesmi dolenjske dežele, kar mi je bilo v veliko spodbudo, saj sem videla, da moje pisanje nekomu le nekaj pomeni.«

Potem ji je mož nekega dne rekel, naj vendar že zbere tiste lističe in koledarje, kamor zvečer na skrivaj zapisuje pesmi. In tako je ugotovila, da se ji je v zadnjih petih letih nabralo več kot sto pesmi. »Iz teh pesmi je Toni Gašperič naredil izbor za knjižico. Brez njega sploh ne bi bilo nič, sama si na zbirko ne bi upala niti pomisliti. Malo več veselja in korajže sem dobila, ko so ljudje moje v Vezilu objavljene pesmi lepo sprejeli, prej sem se vedno bala, da se bodo bedake delali iz njih. Sama o svojih pesmih nisem mogla soditi. Zato svojih pesmi prej tudi nisem nikamor pošiljala, da ne bi kdo rekel, kam se ta ženska sili.« Prvič je svoje pesmi poslala za srečanje literatov začetnikov v Vinici in prišla v izbor. Tam so na literarnem večeru njeno pesem tudi recitali. »Ko tako slišiš svojo pesem, je to drugače, kot če jo sam zase potihno prebereš...«

Kot otrok si je v samotnih večerih Alenka želela nazaj v Ljubljano, tja, kjer je bila nekoč z mamo. Sedaj včasih ob takih večerih napiše pesem svoji Beli krajini.

A. BARTELJ

BITKE IN POROKE CESARSKEGA OSTROSTRELCA

Človeku se lahko milo stori ob dogodku, kakršnega je doživel tedaj dvainsedemdesetletni Jože Gazvoda iz Šentjošta na carini v Torontu: kanadski državni uradnik v brezhibno likani obleki je vjudno pozdravil dolenjska popotnika, pobrskal po njegovih kovčkih in hladnokrvno izpraznil steklenico prave dolenjske slivovke — na tla. A Jože, ki je bil z ženo pravkar pripotoval iz Zagreba, ni nihi kaj dosti ugovarjal, saj je komaj čakal, da se objame s sorodniki in znanci, čakajočimi na drugi strani steklene stene. In je imel za to tudi najmanj dva razloga: svojih štirih otrok ni videl že dolgo vrsto let, poleg tega pa je pripotoval k njim v daljno Kanado praznovati zlato poroko.

V znamenju tega jubileja je tudi minila zima leta 1971, kolikor je je Jože preživel v Kanadi. Najbolj veselo je bilo kajpak na dan poroke, ko je po slovesnem obredu podgorski oče z nevesto gizdalinsko stopil pred fotografa Royal Studia v Ontariu, potem pa je zaplesal ob frajtonarici kot takrat na svatbi, ko sta se vzela Gazvodov fant z Gornje Težke vode in Biškofovo dekle iz Šentjošta. Razživel so se, kot bi bili v domači zidnici in ne kje v tujem svetu. Po tistem sta Gazvodova dva obiskovala otroke na njihovih domovih in se ustavljal še pri znancih. Skupaj so se v mislih sečili med šentjoške kopače v vinogradih in med ajdove žanjice okrog Jablana, otroci so z mehoma izganjali dremavico in žalost iz njihovih nog in src, zunaj pa je pritiskala ostra kanadska zima. Vsak dan je snežilo in Jože je v tem videl priložnost, da si pretegne roke. Včasih pa je kateri od sinov ali hčera predlagal potepanje in takrat sta se zlatoporočenca odpeljala z njimi spoznavat nov košček daljnega sveta. Še danes Jožetu zbuja začudenje, kako voda sploh lahko pada tako visoko, kot jo je videl grmeti prek pragov na Niagari. Ta narava, kaj premore! O tem se je sicer prepračal, še preden sta z ženo prav stopila na kanadska tla. Potem ko sta 27. januarja 1971. leta iz Zagreba odpotovala prek luže na omenjeno praznovanje, sta namreč doživela nad Montrealom pravcati pekel. »Veter je tulil, dimniki so padali s streh in šipe je drobilo. Grozovita reč. V Montrealu smo morali čakati šest ur, da je minilo,« se spominja Jože, ki je skusil, da so viharji v Montrealu hujši kot v Šentjoštu. Ampak strah ga ni bilo, njega ne: na Fajtem hribu je 1917. leta gledal smrti v oči — pa bi se bal!

Kajti Jože Gazvoda je bil vojak »šturmabataljona« avstrijske vojske, jurišnik s karabinko in ne kakšen infanterist, ki se valja kot v zaledju po suhem listju in ne ve, kaj je fronta. 10. marca 1917. leta so ga namreč poklicali v Judenburg. Šest tednov so splašenim rekrutom zaripli avstrijski častniki preklinjali mater, jih učili korakati in pred njimi znova in znova razdirali in sestavljali orožje. Potem so mladi vojaki prisegli zvestobo cesarju, kolikor niso namesto dveh iztegnjenih prstov molali kvišku fige, nazadnje pa so jih vse skupaj poslali v Tirole. »Fantje so jokali, ko so se peljali na fronto. V Tirolah ni bilo najhujše, spominjam pa se, da je bilo bolj malo jesti, tako da je bila namesto prepečenca dobra tudi borova skorja. Veliko več smo imeli živeža na soški fronti, ampak tam je bilo huje po drugi strani. Mrličev se je nabrailo toliko, da nisi imel kam stopiti, zato smo včasih naredili premirje in pobrali pobite, potem pa je bila spet bitka. Mi smo bili hujši. Italijani niso hoteli, šturmati. Oficirji so jih tepli, pa niso šli na juriš. Če so že šli iz jarka, je njihova artilerija prej pred njimi vse stolkla. Artilerija, ta nam je pa dala vetra,« razprede misel veteran enega bivših avstrijskih jurišnih bataljonov. Italijanskega topništva je bil čez glavo sit prav na Fajtem hribu. Tam sta v prvi polovici avgusta leta 1917 italijanski XI. in VIII. korpus s trahovitim artilerijskim ognjem, kot poročajo dokumenti, cefrala enote avstrijskega VII. korpusa in 39. polka. Italijani so napredovali skokoma od kamna do kamna, od podrtega zidu do granatne jame in še bi, če ne bi

avstrijski častniki svojim neučakanim in z rumom razgretim vajakom ukazali naprej. Tako so zlezli iz kaverne tudi jurišniki Jožetovega »šturmabataljona«. In bojevali so se na življenje in smrt.

Tako so vihrali iz bitke v bitko, se vkopavali v pobočja Sv. Gabrijela in bredli po ledeni Soči ter mislili na dom. Jože je enkrat tudi res šel na dopust. Bilo je 1918. leta, ko je na nekih vajah edino on zadel vse v polno. Komandat je izdal ukaz o prostih dnevih, dobri strelec izpod Gorjancev pa se je nasmejati v brk, češ nisva zaman z Ovničkom kot mulca streljala s pištolo, da so se lomila stekla šolskih oken.

Ko so na Doberdoku že zamrli odmevi topov in se je že zdavnaj razkadil dim na Sv. Katarini in ko je Jože že pozabil presunljivo rezgetanje konja Milana, pokončanega z zapozneno granato, tedaj se je bivši jurišnik elitnega avstrijskega bataljona znova zavedel vse tragike vojne. Žakaj edino vojna je bila po njegovem kriva, da je bil doma leto dni brez glasu in ga niso držale noge. V ljubljanski deželni bolnišnici so zdravniki odkimavali, zato so ga vzeli domov. Tam ga je nekoč videl

berač in povedal za lek. Naj so brinove jagode in jutranja rosa pomagali ali ne je Jože kmalu po tistem obisku »shodil« in vrnil se mu je glas.

Tako je lahko oral na njivah v Šentjoštu, kletaril v zidnici v Hrušici ter kupoval in prodajal vole na živinskih sejmih od Karlovca do Skocjana. Z volji je dolgo časa tudi vozil in nikoli ni zapregel kilave živali. Primerilo se je, da se je na lojtrniku snelo kolo, ne da bi žvižgajoč pred voli to opazil. Tudi živali se nista dali motiti, ampak sta voz brez koleza vlekli na njivo, česar pa verjetno ne bi bila zmožna slabotna voliča. Kmetijo je Jože ves čas podjetno razvijal. Skupaj z ženo, ki mu je sicer že umrla, vendar je bila toliko časa ob njem, da sta v družbi devetih otrok spinovala še biserno poroko. Na praznovanje spominjajo tudi slike, vendar nekdanji ostrostrelec sokerjega očesa le sluti podobne na njih. Zato mu je toliko bolj oster spomin: na avstrijske vojaške poveljnike, na kanadske državne uslužbenke ter na vse tiste ljudi in stvari, zaradi katerih mu v dobrih osemnosedesetih letih življenja ni bilo dolgočas.

M. LUZAR

OBRAZI

NA SITU ŽIVLJENJA IN SMRTI

Življenje je eno samo ogromno sito. V njem se meljejo, prepletajo in mešajo človeške usode, tu skozi drobne mreže padajo v smrt, v večni nepovrat. Roka zgodovine včasih močneje strese te mreže in bera smrti je takrat obilna. Kar precej takih sunkov je v svojem pestrem življenju občutil znani Novomeščan dr. Davorin Gros. Že devetdeset let se njegova usoda suka na gornjem delu mreže in njegovo oko je dostikrat od blizu ugledalo reže smrti, v katere so za vedno izignili mnogi sorojenci, prijatelji in znanci.

Prvo, s čimer se je v življenju srečal mladi Davorin, so bila prav sita. Tista prava. Bilo je to v Stražišču pri Kranju, njegovem rojstnem kraju. Tam sta oče Martin in mati Marija prehranjevala številno družino tako, da sta za bogatega sitarskega podjetnika Matajca izdelovala sita po naročilu. Bila so to sita iz konjske žime in ničliko spretnosti in potrpljenja je bilo potrebno, da je bila drobna mreža spletena in sito izdelano. Imela pa sta oče in mati zagotovljeno tudi pomoč, kajti v družini je bilo kar dvanajst otrok in vsak je moral s šestim letom, ko je pričel šolanje, tudi doma pričeti s pripravljanim sit. Sitarski gospodarji so prinesli izdelana sita podjetniku in dobili delno plačilo. V začetku tedna je trajal delovni dan 12 do 14 ur, zadnje dni pred oddajo sit pa so morali odrasli in otroci delati tudi po šestnajst ur skupaj, da so lahko izpolnili naročilo.

Po šestih letih osnovne šole v domačem Stražišču je pot peljala Davorina Grosa v ljubljansko gimnazijo — v Kranju namreč revnega sitarskega otroka niso sprejeli — potem, ko je materialna podpora usahnila, zopet nazaj v Kranj. Pa tudi tu gimnazije ni mogel dokončati, kajti vrtinci prve svetovne vojne so spomlad 1915. leta potegnili v svoj smrtonosni ples tudi mlajše letnike. Še ne osemnajstleten se je znašel v Ptuj pri 17. pešpolku, ki je bil začetkom julija premeščen v Judenburg, od koder je bil z naslednjim pehotnim bataljonom poslan na rusko fronto za Dnjestrom. Tam ni bilo hudih bojov, zato pa je bilo vsega hudega dovolj, ko se je s 17. pešpolkom v septembru 1915. leta znašel v strelskih jarkih na soški fronti, kjer so se tla komaj umirila od silne kanonade tretje soške bitke. Bojišče je bil hrib Kalvarija onkraj Soče pri Gorici, nekdanji porasel z znanimi goriškimi majaroni, ki so bili sedaj od številnih granatnih izstrelkov razcefrani skoraj do korenin. Vsako tretjo noč so se menjavali z Dalmatinci v razrušenih strelskih rovih in granatnih luknjah in ob suhi hrani, konzervah in kavi, po-

mešani z malo ruma, podnevi pa tudi večkrat na dan odbijali italijanske napade. Vse dokler ni Davorina in vojake njegovih enote 11. novembra zasula kanonada četrte soške bitke in se je nad njimi zgrnila večna noč. Skoraj nad vse. Davorin ni čutil, kdaj ga je zmanjkalo. Ko se je med trupli svojih vajakov prebudil, je bila že noč, v kolku pa je čutil topo bolečino. Uniforma je bila preplavljena s krvjo. Iz noči se je oglašalo stokanje, od nekod se je slišala govornica. Italijanski so prvo bojno črto predrli in sedaj iskali preživele avstrijske ranjence. Davorin se je potuhnil. Prišli so do njega, ga z brco obrnili in nekdo je rekel: »E morto!« Pustili so ga. Drugi dan so položaje zopet zavzeli Dalmatinci in ranjenca odnesli. Bil je rešen, toda pričela se je druga kalvarija. Dolgi transporti brez prave zdravniške pomoči in zdravil. V Strnišču, v današnjem Kidričevem, bi bil skoraj ob nogi. V Budimpešti so strelne rane dokaj dobro pozdravili, vendar je bil nepokreten. Iz Budimpešte je bil poslan na Univerzitetni kliniko na Dunaj, kjer se je zdrvil 6 mesecev.

Ko je toliko okreval, da je lahko hodil s palico, so ga poslali nazaj k polku v Judenburg. Tu je opravljal pisarniška dela in končal v Gradcu častniško šolo. Kot mlad častnik je potem služboval v Sarajevu, od koder je bil premeščen v trdnjavo Bileča, od tam pa v Črno goro, kjer je bil, poveljnik utrjene postojanke v Mokrida, nazadnje pa v Velimirju. Iz Črne gore ima dr. Gros nešteto zanimivih spominov in doživetij. Tu je bila avstrijska vojska okupator in je držala v rokah le mesta in postojanke, zunaj teh pa so gospodarili črnogorski vojvode s svojimi komiti. Kot avstrijski častnik slovenskega rodu pa se Davorin ni želel zapletati v boj s Črnogorci, zato je navezal stike z najbližjim vojvodo, z njim sklenil tajni sporazum in s tem prihranil marsikatero prasko, pa tudi življenje. Še danes hrani doma dokument iz tistega časa, na katerem mu vojvoda zagotavlja prosto gibanje.

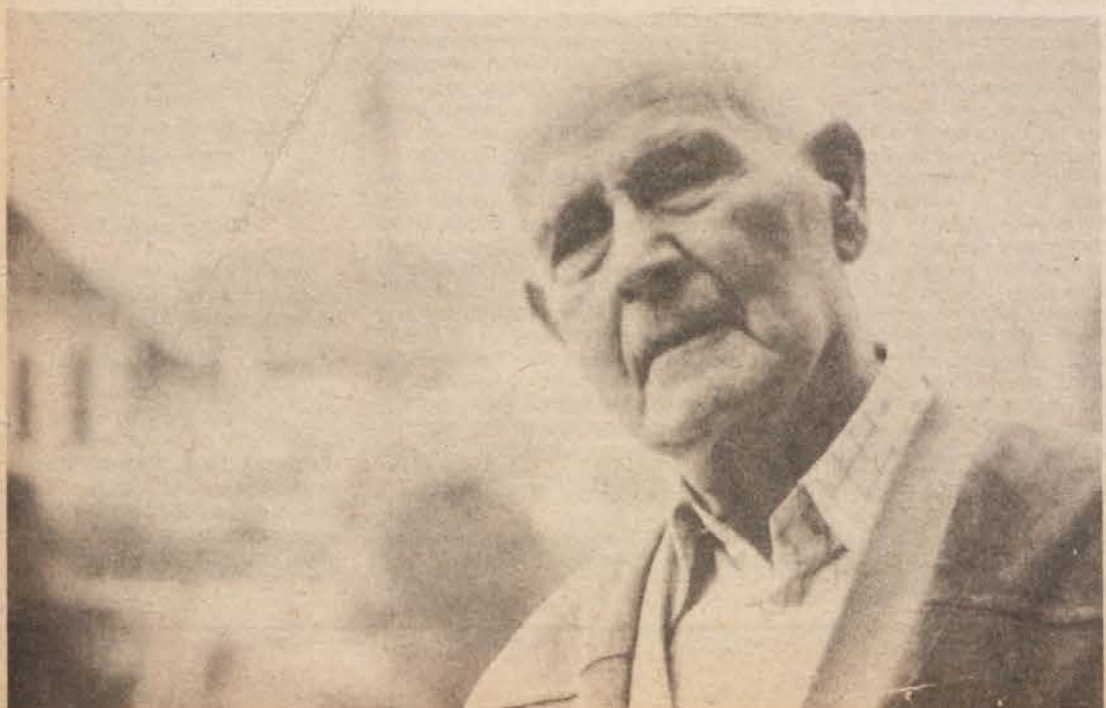
Če bi popisoval vse dogodivščine, ki jih je imel kot bivši avstrijski častnik pri vrnitvi v Slovenijo, po raz-

padu avstro-ogrskemu monarhije, bi že o tem lahko napisali cel roman. Žal za to ni prostora. Pa tudi predah po tej odisejadi ni bil dolg. V Kranju je Davorin opravil maturo, se vpisal na pravo v Zagrebu, študij pa ponovno prekinil, ko se je vnela bitka za severno mejo. Pri celjskem pehotnem polku se je mladi poročnik Davorin Gros kot prostovoljec večkrat izkazal. Vojaške uspehe hrabrih slovenskih fantov na Koroskem pa je skoraj povsem izničil neuspeli plebiscit.

Ko je dokončno le slekel vojaško suknjo, je dokončal pravno fakulteto v Ljubljani in se kot odvetniški pripravnik leta 1927 naselil v Novem mestu, kjer je pozneje odprl lastno pisarno. Od takrat je dr. Gros Novomeščan, čeprav mu udarci usode niso dovoljevali, da bi vedno užival spokojen mir ob zeleni reki. Zaradi sodelovanja z OF so ga Italijani že leta 1942 internirali na Rabu, potem pa so ga v Ljubljani obsojili na osem let ječe, ki jo je prestajal v kaznilnici Castel Franco Emilija, Forte Urbano. Tudi italijanski razpad ga ječe ni rešil, saj je potem prišel še na slabše, v zloglasni zapor v mestu Lucca, od koder se je s pomočjo mednarodnega Rdečega križa rešil šele marca 1944. Vendar ne za dolgo. Po vrnitvi v Ljubljano je bil zopet zaprt, nato pa na prisilnem delu vse do osvoboditve.

Kot pravnik in pravni svetovalec je dr. Gros igral pomembno vlogo v povojni graditvi Jugoslavije, zato je dolgo trajalo, da se je leta 1950 lahko vrnil k umirjenemu življenju ob Krki in Ragovem logu in k čudovitemu pogledu na panoramo Novega mesta. Mirne dneve devetdesetletnika mu sedaj kratijo spomini na množico zanimivih doživetij v tej častiljivi življenjski dobi, sprehodi v naravo, opravi na domačem vrtu ter sprehodi v Novo mesto, kjer Novomeščani še pogosto vidijo njegovo čvrsto pokončno postavo. Le kdo bi iz njegove hoje lahko razbral, da ima na plečih že devet križev in da so stopili v njegovo življenjsko brazdo že trije krepki pravniki.

TONE JAKŠE

Tri dni je trajalo reševanje 18-mesečne deklice, ki je padla v jašek arteškega vodnjaka

NAGRADA V NOVO GORICO

JOŽE TOMAŽIČ iz Nove Gorice je imel največ sreče izmed reševalcev naše predzadnje nagradne križanke in žreb mu je dodelil knjižno novost znanega slovenskega humorista Tonija Gašperiča Kdo je lahko komunist. Knjiga je pravkar izšla in jo bo naš nagradenec zanesljivo dobil med prvimi Goričani v roke.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 16. novembra na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 44.

PRGJIŠČE MISLI

V dovršeni ljubezni najdemo lastno svobodo.

R. TAGORE

Ne moreš jadikovati, da nimaš svobode, če se ne boriš zanjo.

D. MARJANOVIČ

Z besedami sekajo glave samo slabotnim in nebolnim.

V. DRAŠKOVIČ

Vara se, kdor modruje, da je rešitev nekje zunaj njegovih moči.

Ž. PAVLOVIČ

Large crossword puzzle grid with various clues and words placed within it.

Tako je potekalo reševanje hrabrega dekletca, ki je bilo tri dni in dve noči ukleščeno v ozkem jašku.

dekletce in ugotovi, da je deklica preživela brez večjih poškodb. Končno sta dva bolničarja v ozkem dnu reševalnega jaška pripravila Jessica za dvig in ob pol sedmih zvečer je bil otrok zunaj.

Boj za ohranitev živih trdnjav

V zimbabveškem narodnem parku divja prava vojna med krivolovci in čuvarji nosorogov — Poslednja velika skupina afriških črnih nosorogov hudo ogrožena

V Zambezijski dolini so prejšnji mesec ponovno pokale puške in ponovno je bilo nekaj mrtvih. A ni šlo za sicer v svetu običajne krvave spopade med gverilci in vladnimi enotami, pač pa za akcijo v operaciji Branik, ki je pripeljala do krvavih obračunov med posebnimi enotami, katerih naloga je čuvanje zimbabveškega narodnega parka, in divjimi lovci, ki prihajajo preko meje plenit redke in zaščiten afriške živali.

Operacija Branik se je začela že sredi leta 1985, ko je postalo jasno, da so se manj nasilni ukrepi izkazali za nične. Aretirani bando divjih lovcov, ki so običajno oboroženi z modernimi in težkimi puškami, je podobno početju, kot bi hotel zagrabiti leva z golimi rokami, je novinarki Tima slikovito opisal težave vodja patrol Blondie Leathem. »Večkrat moramo streljati prvi, da si rešimo lastna življenja.«

»Naša obezda do ostalega sveta je, da ohranimo nosoroge,« pravi direktor narodnega parka Willie Nduku in ostro dodaja: »Ne bomo varčevali z municijo!«

Nosorogi spadajo med najstarejša živa bitja, saj romajo po planjavah že več kot 55 milijonov let. V naravi nimajo pravih sovražnikov in živi bi neogroženo življenje, če jih ne bi začel preganjati človek. In zakaj? Ne za hrano, kot je pred desetisočletji lovil tudi v naših krajih pračlovek kosmatega nosoroga! Ubijajo jih zaradi nesrečne domislíce, da ima nosorogov rog v sebi čudežno ljubezensko moč, da opešanim pohotnejšem in od uživanja izmozgan telesom vrača mladostno moč.

Tradicionalna azijska medicina ceni nosorogov rog tudi kotvažno sestavino praškov proti vročinskim boleznim in kot sredstvo za zaustavljanje krvavenja. Tako je vzhodna Azija odprta trž za nakup in prodajo nosorogovih rogov. Pomemben kupec je tudi Severni Jemen, kjer iz nosorogovega roga izdelujejo bogato okrašene ročaje sabelj in nožev. Cena za takšno okrasno orodje se lahko povzpne tudi do 12.000 dolarjev. Sicer pa je trgovina z nosorogovimi rogovi v večini držav prepovedana. Kljub temu se v nji obrne vsako leto okrog 3 milijone dolarjev.

Brezobziren lov in zmanjšanje naravnega prostora so v preteklih desetletjih spravili na seznam ogroženih živali kar štiri od preostalih petih vrst, ki so ostale od nekaj bogate družbe nosorogov. Pred izginotjem so beli ali širokousti afriški nosorog, azijski dvorožni, javanski in indijski nosorog. Dobro se je držal le črni ali ozkousti afriški nosorog.

Še pred 17 leti je bilo na savanah vzhodne, osrednje in južne Afrike okrog 65 tisoč teh živali in ni kazalo, da se jim obeta tako hitro in tako grenka usoda, kot je pred njimi že doletela druga njihove brate. Toda tudi črni nosorogi so prišli na vrsto. Ker drugih vrst ni bilo več, so jih začeli pogosteje lovit in pobijati, zaradi brezobzirnega lova jih je po nekaj letih ostalo samo še nekaj manj kot 4 tisoč. Od tega števila jih več kot polovica živi v Zimbabveju. Drugod so jih skoraj povsem iztrebili. Edina večja skupina teh živali, okrog 500 nosorogov, se je ohranila v Zambezijski dolini. In ker se da s prodajo nosorogovega rogu zelo dobro zaslužiti, pohlep premamlja divje lovce, da se lotevajo tudi te poslednje velike črede. V Zimbabveju so tako prisiljeni poseči po orožju.

Lepote in užitki padalskega športa so samo za ljudi brez najmanjših srčnih težav. Skok s padalom je izjemno stresen. (Foto: MiM)

Le za levjesrčne Izjemna obremenitev srca pri skokih s padalom

Ukvarjanje s športom velja sicer kot dejavnost, ki služi krepitvi in učvrstitvi zdravja in splošne telesne kondicije, vendar pa so športi, ki zahtevajo povsem zdravega človeka in so vsakomur, ki ima male zdravstvene težave, škodljivi. Mednje spada padalstvo. Raziskave so pokazale, da se s padalstvom lahko ukvarjajo le popolnoma zdravi ljudje, za vsakogar, ki ima tudi le majhen problem s srcem, pa je škodljivo in resno nevarno.

Medicinski raziskovalci birminghamske bolnišnice so beležili srčni utrip in spremembe v telesni kemiji pri osmih mladih padalcih, ki so se s padalstvom šele začeli ukvarjati. Meritve so pokazale, da srčni utrip tik pred skokom silovito naraste in da se količina tako imenovanih stresnih hormonov, adrenalina in nonadrenalina, pred skokom in doskokom petkratno poveča. Še bolj pa je raziskovalce zaskrbelo, ker so odkrili v krvi padalcev med njihovim dejavnostjo obilje maščobnih kislin. Te snovi so se pojavljale v taki koncentraciji, ki je že resno nevarna, da povzroči ne-normalnosti v ritmu bitja srca.

Raziskovalci zaključujejo: »Zdravniki, ki potrjujejo sposobnost ljudi za ukvarjanje s padalskim športom, se morajo zavedati, da padalski šport izpostavi športnika izjemnemu stresu.«

Študijo sta opravila dr. Kristina Orth-Gomer s Karolinskega inštituta in profesor Jeffrey Hohnson z John Hopkinsove univerze. Strokovnjaka sta preiskala družabne stike 17433 Švedov, pri čemer sta zajela družinske stike, stike s prijatelji, sosedni in kolegi, nato pa sta primerjala stopnje smrtnosti skupine najbolj osamljenih ljudi s stopnjami smrtnosti ostale populacije.

Samota ubija

Osamljeni ljudje pogosteje podležejo srčnim boleznim

Zelo verjetno je, da ljudje, ki so osamljeni, poprej in pogosteje umirajo za srčnimi in žilnimi boleznimi kot ljudje, ki so bolj družabni in gojijo pogostejše stike z drugimi ljudmi. Tako vsaj kažejo rezultati največje študije doslej, kar so jih opravili, da bi raziskali vpliv družbene osamitve na razvoj boleznih srca in ožilja.

Pri analizi sta upoštevala znane rizicične činitelje, ki vplivajo na razvoj bolezni in srca, kot so kajenje, starost, telesna neadekvatnost in prirojene srčne nepravilnosti. Kljub temu pa se je izračun izkazal kot presenetljiv. Študija je namreč pokazala, da je nevarnost smrti za srčnimi in žilnimi boleznimi pri ljudeh z nič ali malo družabnimi stiki za 40 odstotkov večja kot pri ljudeh z normalnimi družabnimi stiki.

Še zanesljivejši način reševanja nosorogov pa je zatiranje trgovine z izdelki iz nosorogovega roga. Že zdaj si diplomati prizadevajo za popolno prepoved trgovine in uvažanje rogov, hkrati pa teče mednarodna kampanja za rešitev nosorogov. Vendar so legalna prizadevanja nemočna proti črnemu zambiškemu »sindikatu« krivolovcev.

»Uničiti bi morali zambijski sindikat in zadeti celotno trgovino z nosorogovimi rogovi z atomsko bombo mednarodnega ogorčenja,« pravi zimbabvejski glavni čuvaj Glenn Tatham. MiM

Anica Zidar: BRAZDE V SRCU 8

Strašno ga je žejalo, v vodnjak je potisnil leseno vedro, izvlekel ga je? Na vodnjaku je opazil korec; tudi njega je že načenjala starost, rjast je bil in okrušen. A to ga ni motilo. Pih je hlavno, da mu je curljalo po bradi. Kakšen užitek!

Spet smeh, ki se je v hipu pretrgal. Jožetove oči so bile temne. Duša ga boli, je deček v sebi ponavljal babilone besede. Pogosto mu je rekla, da nosi človek dušo v očeh. Kaj vse ljudje vedo? Bo kdaj spravilo to tudi vase?

Beg iz plamenov

Varen spust iz stolpnice

Le malokatera nesreča prinese toliko gorja in groze kot požar v visoki stavbi. V velikih mestih je vse več primerov požara v nebotičnikih. V nekaterih primerih je prišlo do pravih tragedij, ko so ljudje, ki jih je zajel požar v zgornjih nadstropjih, v obupu in paniki raje skočili v globino, kot da bi končali v plamenih. Reševalci jim namreč niso mogli pomagati.

Gre za samodejno spuščajočo napravo, v kateri je zvitja jeklena žica, dovolj dolga za varen spust z višin do dvajsetega nadstropja. Ogroženi si oprta varnostne jermene, s kljuko pričvrstvi napravo k stabilnemu predmetu, na posteljo, vodovodno pipo in podobno, potem pa se spusti skozi okno. Naprava skrbi, da se žica odvijva z vretena počasi in enakomerno ne glede na težo človeka. Teža je omejena med 20 in 150 kilogrami, kar pomeni, da se naenkrat lahko spusti tudi več ljudi.

Ker je za napravo precej zanimanje, bodo začeli izdelovati tudi take, ki bodo omogočale spust s stonadstropnih stavb.

Nepodkupljivi geni

S pomočjo genskega koda ugotovili istovetnost kriminalcev

Pri odkrivanju zločincev si policija pomaga s sodobno tehnologijo, da bi bila čimbolj učinkovita. Tako je tudi najnovejša odkritja v genetiki uporabila v svoje namene. Izkazalo se je namreč, da ima vsak človek edinstven genski kod in da je mogoče po njem nezmotljivo določiti istovetnost posameznika. Metoda je enako zanesljiva kot prstni odtisi, v nekaterih primerih pa nedvomno bolj uporabna. Vzorec DNK je v vsaki celici posameznika enak, zato je mogoče istovetnost določiti tako rekoč že s pomočjo delca kože, kapljice krvi ali semenske tekočine.

Angleška policija je med prvimi na svetu uporabila ta način ugotavljanja istovetnosti kriminalcev pri odkrivanju dveh morilcev in posiljevalcev. Kriminologi so s pomočjo genskega koda odkrili posiljevalca in morilca, ki so ga s klasičnimi metodami iskali vse od leta 1983. Pregledali so 4000 ljudi območja, kjer je prišlo do umora in posilstva. Na osnovi analiz so najprej spustili po nedolžnem osumljenega, nato pa še odkrili pravega storilca.

Pred kratkim pa so v Londonu aretirali na osnovi »genskega odtisa« še enega posiljevalca in morilca.

Vse stalinistične obtožbe so zrcalna slika tistih, ki jih izrekajo.

V. BLAŽIČ

OB VRTALNIK — V času od 24. do 26. oktobra je neznanec vlomil v delovno organizacijo Valjni mlin v Črnomlju in odnesel vrtni stroj znamke Bosch in 5.000 din. Škoda je za okoli 150.000 din.

KOLO — V noči na 28. oktober je neznan storilec iz osebnega avta Gorazda Primca iz Novega mesta snel zadnje desno kolo in naredil za okoli 100.000 din škodo. Avto je stal na parkirišču na Cesti herojev.

TOČNO DUCAT — V noči na 29. oktober je neznanec vlomil v kokošnjak Frančiške Darovec in odnesel ducat kokoši. Lastnica je ob 90.000 din.

Avtomobilist mrtev, mopedist le ranjen

Oba po sredi ceste, mopedist je imel čelado

MOKRONOG — Jože Pekolj, (29 let), iz Trebnjega je 31. oktobra ob 20.20 vozil z osebnim avtom iz Mokronoga proti Pušcavi. Zunaj Mokronoga je peljal po sredi ceste, takrat mu je, tudi po sredi ceste, nasproti na mopedu pripeljal Jože Mikec s Puščave pri Mokronogu. V čelnem trčenju je Mikca, ki je imel na glavi čelado, vrglo na pokrov motorja in v vetrobransko steklo, nakar je obležal na cesti. Pekolj, ki ni bil pripet s pasom, je bil tako hudo ranjen, da je umrl na kraju nesreče. Hudo ranjenega Mikca so odpeljali v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 2 milijona dinarjev.

JESENSKA INSPIRACIJA

NOVO MESTO — Neznan storilec je 30. oktobra iz trgovine Tekstil, ki je last Emone — Dolenjke, ukradel črn usnjen jopič kamniškega Utkaka. Dolgoprstnež je izkoristil hipec, ko je bila prodajalka odsotna. Trgovina je na škodi za 34.000 din.

Za ceste skrbimo sami

Le tretjina denarja za ceste v novomeški občini pride iz republike — Cestno podjetje na 83 gradbiščih

ZBURE — Ivo Longar, predsednik izvršnega sveta skupščine občine novo mesto, je kot slavnostni govornik ob otvoritvi regionalne ceste Zbure—Šmarjeta in lokalne ceste Zbure—Klevez—Dol postregel tudi s podatki, da skozi občino Novo mesto teče 54 km magistralnih cest, 118 km regionalnih cest (od tega je še 18 km brez asfalta) in 495 km lokalnih cest, od katerih je samo 218 km moderniziranih z asfaltno prevleko.

Stanje teh cest ne ustreza stanju prometa na njih. Magistralna cesta Ljubljana—Zagreb je prometno zasitena, smer prek Gorjancev ima vrsto kritičnih točk, ki so še posebej očitne v naseljih. Prav ta cestna povezava že dalj časa ni doživela nikakršnih izboljšav. Enako stanje je na vseh regionalnih cestah. Naša prizadevanja, da bi v letošnjem letu ohranili realno vrednost vložene reprodukcije za ceste na ravni leta 1986, ne bodo izpolnjena.

Domače cestno podjetje se je letos v občini pojavilo na 83 gradbiščih. V magistralne in regionalne ceste je bilo vložnih 710 milijonov dinarjev. Kar 210 milijonov je veljalo popraviljanje magistralke Ljubljana—Zagreb, 28 milijonov pa so stale preplastiave na magistralni cesti od Mačkoveca do Ločne. Regionalne ceste so bile deležne za približno 150 milijonov dinarjev popravil, lokalne pa so za modernizacijo, ki je največkrat sanacija in vzdrževanje, bile deležne 590 milijonov dinarjev. Sto milijonov je prispevala občinska cestna skupnost, ki je skupaj s 400 milijoni dinarjev zbranih sredstev občnanov porabila za realizacijo programov v petnajstih krajevnih skupnostih.

Del denarja (12 milijonov dinarjev) so porabili za izgradnjo avtobus-

Najraje gori v torek popoldne

Novomeški gasilci so imeli do konca septembra za tretjino več dela kot lani — Nevarni april — Vse več sumov namernega požiga — Katastrof ni bilo

NOVO MESTO — Poklicna gasilska enota Novo mesto je od januarja do konca septembra imela opravka z 59 požari, kar je za 34 odst. več kot v enakem obdobju lani. V zasebnem sektorju je gorelo 31-krat, v družbenem pa 28-krat. Največji požari so bili v kartuziji Pleterja, na Prevolah in v Češenah. Novomeški poklicni gasilci še nimajo podatkov o škodi, ker še ni narejena republiška analiza požarov v Sloveniji.

Največ požarov je bilo v marcu, aprilu in septembru. Seveda pa pred vsemi meseci vodi april zaradi številnih manjših gozdnih požarov in nevarnih požigov travnikov ob robu gozdov. V obdobju, ki ga obravnavamo, so imeli novomeški gasilci tudi 9 lažnih in dva zlonamerna alarmna. Lažnih alarmov žal ni mogoče preprečiti, posebej pa bi bilo treba obravnavati zlonamerne alarme. Nekdo sporoči, da tu ali tam gori, kar pa ni res. Gasilci morajo verjeti vsakemu sporočilu, na kraj »nesreče« (največkrat izven mesta) oddrvi kompletna intervентna enota z vso tehnično opremo. Novo mesto seveda ne sme ostati brez gasilcev, poklicati je treba nadomestno intervентno enoto. To seveda stane. Lažni in zlonamerni alarmi so še posebej nevarni ponoči in v slabem vremenu. Tudi gasilec se lahko pripeti nesreča.

Zanimivo je, da je bilo do konca septembra pri zasebnikih manj požarov kot v enakem obdobju lani, v družbenem sektorju pa je bilo ognja več kar za 133 odstotkov. Na srečo je šlo predvsem za manjše začetne požare v neproizvodnih prostorih. Največkrat je gorelo v gozdovih ali na travnikih, sledijo stanovanjski objekti in gospodarska poslopja. Razveseljivo je dejstvo, da je bilo požarov v proizvodnih prostorih polovico manj kot lani v enakem času, kar se bo seveda občutno poznalo tudi pri škodi.

GORELO KOT BAKLA

NOVO MESTO — Minuli teden so novomeški poklicni gasilci posredovali le enkrat. Ko je dežurni 20. oktobra ob 13.55 prejel novico o požaru v Veliki Bučni vasi, so lahko gasilci, ki so bili takoj na kraju nesreče, le bolj ali manj pospravili. Leseni montažni vikend Milana Kolesarja je namreč gorel kot bakla. V lesenjači je bila tudi plinska klementka, ki so jo gasilci ohladili in spravili na varno. Zagorelo je, ko sta lastnika zakurila v štedilniku in odšla v službo.

OBSTAL POD CESTO — Na cesti Novo mesto—Dolenjske Toplice blizu Gradišča so miličniki PM Dolenjske Toplice preteklo soboto dopolne odkrili pričujoči ostanek prometne nesreče izpred nekaj ur. Nesreča se je končala samo s poškodovanim avtomobilom, ki je obstal v grmovju za cestro vrh brega nad Krko, zdravniške pomoči pa ni iskal nihče. (Foto: Z. L.-D.)

nih postajališč v 6 krajevnih skupnostih, če pa k temu pristajemo še okroglih 500 milijonov, ki so šli za obnovo cestnih mostov, je letošnja bera in bilanca končana. Za vse, kar smo v letu 1987 vgradili v cestno omrežje in objekte, smo dve tretjini potrebnega denarja zbrali doma, le slaba tretjina je prišla iz skupnega republiškega vira.

ZA 3 MILIJONE ŠKODE

DRAGATUŠ — Jože Veselič iz Dragatua je 28. oktobra peljal z osebnim avtom iz Dragatua proti Črnomlju. Ko je pripeljal v desni, delno pregledni ovinek pri naselju Kvasica, ga je zaradi neprimerne hitrosti zaneslo v levo. Po levi strani ceste je drsel še kakšnih 13 metrov, takrat pa je iz nasprotne smeri z osebnim avtom pripeljala Mihaela Kocjan iz Dragatua. Avtomobila sta silovito trčila, Veseličev avto je prevrnilo na bok. Hudo ranjenega Veseliča so odpeljali v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 3 milijone dinarjev.

OBA PO OBVEZE

NOVO MESTO — Anton Rozman iz Novega mesta je 29. oktobra okoli 22. ure peljal z osebnim avtom iz Bršljina proti središču Novega mesta. Malo naprej od Cestnega podjetja na Ljubljanski cesti je vozil po levi, takrat je nasproti z osebnim avtom pripeljal Marjan Verce iz Mirne peči. Avtomobila sta pri trčenju utrpela za 2 milijona dinarjev škodo, obvoznika pa so pokrpali v novomeški bolnišnici.

arav kot v enakem obdobju lani, v družbenem sektorju pa je bilo ognja več kar za 133 odstotkov. Na srečo je šlo predvsem za manjše začetne požare v neproizvodnih prostorih. Največkrat je gorelo v gozdovih ali na travnikih, sledijo stanovanjski objekti in gospodarska poslopja. Razveseljivo je dejstvo, da je bilo požarov v proizvodnih prostorih polovico manj kot lani v enakem času, kar se bo seveda občutno poznalo tudi pri škodi.

Najbolj kritičen dan za nastanek požara je torek, sledijo mu petek, sobota in nedelja. V torek je bilo dvainpolkrat več požarov kot ob drugih najbolj kritičnih dnevih. Zanimivo je, da je v torek najraje gorelo tudi v letu 1986. Kar se ure dneva tiče, je več kot polovica požarov v popoldanskem času. Podoben je tudi lanski podatek. Največkrat je gorelo zaradi odprtega ognja, nevzdrževanih dimovod-

REŠIL SE JE IZ GOREČEGA AVTA

ČATEŽ — Franc Kravcar iz Škovca je 31. oktobra peljal z osebnim avtom s Čateža proti Veliki Loki. Ko je z neprimerno hitrostjo pripeljal v levi nepregledni ovinek, ga je zaneslo na peščeno bankino, po pobočju travnika je končal v zaščitni ograji. Avto se je vžgal in zgorel. Voznik se je laže poškodovan pravočasno izlekel iz vozila. Škoda je za 1,5 milijona dinarjev.

Vsakomur po potrebah

Nekateri novomeški Romi povzročajo v bližini svojih naselij precejšnjo škodo na tujih poljih, travnikih in gozdovih. Največ škode je zradi reje konj, zanje ne pridelajo Romi nobene krme. Svoje živali pasejo kar po bližnjih tujih travnikih, kosijo seno in tako povzročajo precejšnjo škodo. Poleg tega si prisvajajo tudi nekater druge pridelke, predvsem koruzo in krompir, v gozdovih pa sekajo drva.

Po odloku o davkih občanov iz kmetijske dejavnosti je pomoč oškodovancem možna le ob elementarnih nesrečah, in to takrat, ko višina škode na kmetiji ne presega petine celotnega katastrskega dohodka. Škoda zaradi Romov seveda ni elementarna nesreča (ali pa?), vendar se v novomeški občini rešuje na enak način. Treba pa je poudariti, da je odpis davčnih obveznosti na temelju omenjenega odloka sorazmerno majhen, oškodovanci dobe le simbolično pomoč. Iz pregleda odpisov davkov iz minulih let se lepo vidi, da je dosegel odpis davkov le 8 do 10 odstotkov dejanske škode. Dejanske škode so bile oškodovancem odpisane le v letih 1981 in 1982, ko so bila v občinskem proračunu posebej za to namenjena sredstva.

Dosedanje izkušnje in cenitve kažejo, da povzročajo romi največjo škodo predvsem v bližini nase-

nih in kurilnih naprav, skratka zaradi malomarnosti ljudi. Skrb vzbuja podatek, da je v petih primerih (8 odstotkov vseh požarov) kot vzrok požara zapisan »sum namernega požiga«.

Poklicna gasilska enota Novo mesto je samostojno pogasila dobro polovico vseh požarov, pri gašenju preostalih pa je odlično sodelovala z gasilci prostovoljnih društev, industrijskimi gasilskimi društvi in gasilskimi enotami JLA.

Kljub temu da se je število požarov v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta povečalo za 15 oziroma 34 odstotkov, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da na novomeškem območju do konca septembra ni bilo večjih ali katastrofalnih požarov.

M. B.

TRČIL V TRI AVTOMOBILE

SEVNICA — Marjan Vresk iz Vojnika je 1. novembra ob 17.45 vozil z osebnim avtom od Sevnice proti radečam. Po cesti je vozil sem ter tja, v Bregu se je najprej srečal z osebnim avtom, ki ga je vozil Peter Kozina iz Podvrha pri Sevnici. Vresk je Kozino oplazil in odpeljal naprej. V Račici mu je usoda pripeljala nasproti avtomobilista Mihaela Fona iz Zagreba. Ta se je vresku umikal, vendar je bil Vresk bolj spreten in ga je oplazil. Na poti v nove tovrstne podvige je Vresk kakšnih 30 metrov naprej čelno trčil še v oseben avto Marjana Lindiča iz Ljubljane. Voznje je bilo konec. Gmotne škode je za 3 milijone din.

Kratkotrajno lastništvo dragocenosti

Kraje v G klubu je osumljen M. A. iz Novega mesta — Vse že pri lastniku

NOVO MESTO — M. A. (19 let) iz Novega mesta je utemeljeno osumljen, da je v noči na 28. oktober vlomil v disko G klub v Novem mestu, odkoder je odnesel videokaset, daljinski upravljalec, žepni računalnik, komplet izvijačev, črno torbo in 200.000 din. Ukradeni predmeti so vredni 1,8 milijona dinarjev. Osumljencu so predmete zasegli in jih vrnilo lastniku Rudolfu Gerbcu iz Irče vasi.

SKORAJ OB PRST

STRAŽA — Slavko Pavlenč z Gmajne je 28. oktobra v tozdu TDP Novolesa v Straži delal na krožni žagi za razrez lesa. Ko se je ob žagi nabralo več lesenih odpadkov, je Pavlenč z levo roko segel k žagi. Ko je hotel odpadke odstraniti, ne da bi prej ugasnil žago, mu je porazalo prstanec leve roke. Zdravniško pomoč so mu nudili v novomeški bolnišnici.

ZADEL V SRNO

BIČ — Madžar Buda Forrai iz Budimpešte je 31. oktobra ob 22.30 peljal z osebnim avtom iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Biču mu je z leve strani skočila pred avto srna. Forrai jo je kljub zaviranju zadel. Na avtu je za 700.000 din škodo, voznik in sopotnica sta bila laže ranjena. V času nesreče je bila na magistrali gosta megla, vidljivost je bila do 50 metrov.

USODNA BLIŽNICA

TREBNJE — Majda Matoh iz Grma je 31. oktobra zvečer pripeljala z osebnim avtom na bencinski servis v Trebnjem. Ker je bil servis zaprt, je Matohova zapeljala levo po priključni cesti, nato pa preko dolenske magistrale. Gorivo naj bi namreč natočila na servisu za smer Ljubljana. Ko je Matohova prečkala magistralo, je po njej z osebnim avtom pripeljala Jurgen Wagener iz ZRN in bočno trčila v avto Matohove. Hudo ranjeni sta bili voznica Matohova in njena sopotnica Marija Korošec iz Česnice. Odpeljali so ju v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 5 milijonov dinarjev.

SMRT OB SAVI

SEVNICA — V noči z 29. na 30. oktober se je na krajevni cesti v Gor. Brezovem smrtno onesrečil 18-letni Zvone Tomc z Žirovskega vrha. Domoj je prišel v nedeljo okoli 22. ure, brez dovoljenja vzel očetov avto in se odpeljal. Zjutraj so ga našli mrtvega v avtu, ki je pri Brezovem zletel s ceste, trčil v drevo in obstal v grmovju ob Savi.

KABEL DOBIL NOGE

ČRNOMELJ — DO Pionir, tozd Metlika, gradi v Črnomlju stanovanjski blok. Delavci so 27. oktobra na stopnišču nedograjenega poslopja pustili 50 metrov dolg električni kabel. V noči na 28. oktober je seveda dobil noge. Škoda je za 100.000 din.

UMRL V BOLNIŠNICI

NOVO MESTO — V novomeški bolnišnici je 30. oktobra umrl 27-letni Franc Kastelec iz Gabrja. Kastelec je bil hudo ranjen v prometni nesreči, ki se je zgodila 25. oktobra pri Petelinjku.

MERCATOR KZ — TOZD TRGOVINA NA DROBNO

METLIKA, CBE 57
objavlja prosta dela in naloge:
ČIŠČENJE poslovnih prostorov (samopostrežb)
Pogoji:
— končana osnovna šola
— poskusno delo
— rok za zasedbo 30 dni
— delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas

Prijave pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: **MERCATOR KZ — TOZD TRGOVINA na drobno, Metlika, CBE 57** 832/44-87

Razpisna komisija SLUŽBE DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA V SR SLOVENIJI PODRUŽNICA KRŠKO

razpisuje prosta dela in naloge
SESTAVLJANJE ANALITIČNIH INFORMACIJ ZA RAVEN OBČINE
Pogoji:
— diplomirani ekonomist
— 2 leti ustreznih delovnih izkušenj
— družbenopolitična aktivnost

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom v 8 dneh po objavljenem razpisu na naslov:
Služba družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, podružnica Krško, Cesta 4. julija 42, Razpisna komisija
Kandidate bomo o izidu razpisa pisno obvestili v 30 dneh po sprejemu sklepa o izbiri kandidata. 830/44-87

Svet Osnovne šole Jože Slak — Silvo Trebnje

razpisuje prosta dela in naloge

HIŠNIKA — VZDRŽEVALCA
Pogoji:
— končana poklicna šola lesne, kovinarske ali elektrikerske stroke
— posebna znanja: tečaj iz vzdrževanja klimatskih naprav, plinske postaje in iz varstva pri delu ter vozniški izpit B kategorije
— dve leti delovnih izkušenj
Kandidati, ki ne bodo imeli opravljenih tečajev, jih bodo morali opraviti v roku treh mesecev. Prednost bodo imeli kandidati, ki živijo v Trebnjem ali bližnji okolici.
Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s poizkusnim delom treh mesecev.
Prijave pošljite na Osnovno šolo Trebnje v roku 15 dni po objavi razpisa. 837/44-87

PREHITRO — Jože Rifelj z Golušnika je 26. oktobra vozil z osebnim avtom iz Dol. Kamenc proti Ždinjavi. Ko je v Ždinji vasi pripeljal v desni ostri ovinek, ga je zaradi neprimerne hitrosti zaneslo v levo v trenutku, ko je iz nasprotne smeri s tovornjakom pripeljal Mirko Kralj iz Novega mesta. Vozili sta trčili. Hudo ranjenega Riflja so odpeljali v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 800.000 din.

peljal čez železniško progo v desni pregledni ovinek, ga je pričelo na mokri cesti zanašati. Takrat je iz nasprotne smeri s tovornjakom pripeljal Anton Fišter iz Trebnjega. Vozili sta trčili. Novak je bil laže ranjen, njegov sopotnik Božidar Ozimek iz Vrhtrebnjega pa huje. Odpeljali so ga v ljubljanski klinični center. Gmotne škode je za 900.000 din.

PREVEČ PO SREDINI

NOVO MESTO — Karel Klemenčič iz Novega mesta se je 25. oktobra zvečer peljal z osebnim avtom iz Novega mesta proti Sentjerneju. Ko je v Petelinjku pripeljal v ostri, desni ovinek, ga je vzel po sredini vozišča. V tem trenutku se je iz nasprotne smeri z osebnim avtom pripeljal Franc Kastelec iz Gabrja. Kastelec se je imikal, vendar sta avtomobila kljub temu trčila. Huje ranjena sta bila Kastelec in njegova sopotnica Tončka Ljubi, laže pa Franc Ljubi iz Dol. Kamenc. Odpeljali so jih v novomeško bolnišnico.

NEPREVIDNOST — Živojin Brkič iz Stopič je 28. oktobra peljal s tovornjakom iz Žabje vasi proti Ločni. Pri romskem naselju Graben je pred njim nenadoma hotela prečkati cesto 75-letna Marija Božič iz Smolenje vasi. Brkič se je umikal, vendar je Božičevo kljub temu oplazil. Obležala je na cesti. Odpeljali so jo v novomeško bolnišnico, od koder so jo kmalu odpustili.
PLES NA CESTI — Janez Novak iz Zagorice pri Dobrniču je 30. oktobra vozil z osebnim avtom iz Mirne peči proti Trebnjemu. Ko je na Gomili pri-

Tudi bolezen prispevala svoje

Oslabljena Pionirjeva ekipa po precej izenačeni igri izgubila drugo tekmo v II. ZOL, zahod — V Kočevju uspešni obe domači ekipi

Pionirjevi odbojkarji so se tudi v gostovanju v Banjaluki, kjer so odigrali tekmo 2. ola II. zvezne odbojkarske lige — zahod z ekipo Rudi Čajevec, vrnili brez zmage. Uspešnejši so bili igralci in igralke obeh kočevških odbojgarskih ekip, ki sta odigrali 4. kolo v I. slovenski ligi v moški in ženski skupini.

Novomeščani z uvodnima nastopoma ne morejo biti zadovoljni. Potem ko so imeli v prvem srečanju na domačem terenu proti odličnemu Interpletu premalo moči, so po poročilih z igrišča nekaj podobnega doživljali tudi na zadnji tekmi v Banjaluki. Vrstu Rudija Čajeveca je bila v prvih dveh nizih precej slabša od gostov, ki so celo vodili z 2:0. V nadaljevanju so Novomeščanom posle moči. Ne gre za opravičevanje Pionirjevih odbojkarjev, vendar je treba dodati, da so Novomeščani zaigrali z močno oslajbljeno ekipo, ker zaradi bolezni niso nastopili Vernig, Kosmina in Černič. V tako okrnjeni vrsti sta se v sobotni tekmi najbolje odrezala Povšič in Brulec.

Enako uspešni kot pionirjevci so bili v začetku tekme proti Fužinarju Kočevci. V

V ekipi Kočevk so bile dobro razpoložene vse igralke, tako da spriču nerazigranih gostij obetavni izid 3:0 v korist domačink ni posebno presenečenje.

ZA NAVIJAČE — Tekmovalci, med katerimi je bil tudi veteran Jože Krištof, so odgovarjali na številna vprašanja o sebi in svojem športu. Sproščenosti v kramljanju ni manjkalo.

Motokrosisti o sebi

Športna sekcija brežiškega AMD pripravila ustni časopis — Širša družbena pomoč šepa

BREŽICE — Športna sekcija AMD Brežice je pripravila 30. oktobra v brežiškem domu JLA ustni časopis in ob tej priložnosti predstavila domačo ekipo tekmovalcev v motokrosu, ki je dala med drugim osemkratnega državnega prvaka.

Uvodoma je dejavnost društva za razvoj motokrosa predstavil Ivan Plohl, podpredsednik športne sekcije AMD. Leta 1946 ustanovljeno AMD Brežice je že po enem letu delovanja organiziralo na domačem terenu cestnohitrostne dirke, ki so močno navdušile domačine, tako da so le-ti začeli tudi zmagovati. Po prepovedi takih tekmovalcev se je razmahnil motokros, najprej so ga vozili na progi na Čatežu, zdaj pa imajo kakovostno tekmovališče urejeno na Puharju. Uredili so ga člani AMD, športni funkcionarji in drugi zagnanci v več kot 8.000 prostovoljnih delovnih urah. V načrtu imajo še nekaj objektov, ki naj bi bili naredi do mednarodnega tekmovališča za pokal Alpedria aprila prihodnje leto.

V takih razmerah se je močno okre-

pila tudi domača vrsta motokrosistov, ki pa se vendarle srečuje z mačehovskim odnosom družbe do tega športa. Društva ostajajo brez kakršnekoli pomoči zvezne ali republiške AMZ, zato morajo kljub neizpodbitnim uspehom neredko financirati iz svojih blagajn celotno nastope na velikih mednarodnih priložnostih, ko gre za tekmovalce pod državno zastavo. Kljub temu so bili

• Brežiški motokrosisti so bili pred ustnim časopisom, ki so mu prislunili tudi predstavniki občinskega družbenopolitičnega in gospodarstva, na sprejemu pri predsedniku občine.

brežiški motokrosisti posebej letos večkrat na stopnicah za zmagovalce. Marjan Avbelj je državni prvak, Marjan Zdovc pa je drugi v državnem merilu v razredu do 250 ccm. Simon Avbelj je republiški prvak, Jože Krištof je drugi. Brežiščani so še ekipni državni in republiški prvaki.

M. LUZAR

JAMARJI MED NAGRAJENCI

NOVO MESTO — Novomeški jamarjski klub Vinko Paderšič-Batreja je prejel ob 29. oktobru priznanje in nagrado novomeške občinske raziskovalne skupnosti. V utemeljitvi priznanja je rečeno, da so člani kluba v 25 letih delovanja obiskali skoraj 1.000 kraških jam, tretjino teh so tudi odkrili in kot prvi vpisali v sezname. Poleg tega so raziskovali za občinske potrebe še izvire pitne vode in se izkazali s stalno skrbjo za zaščito naravnih lepot.

USPEH DOMAČIH VESLAČEV

Pod pokroviteljstvom Tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj iz Krškega so člani SD Partizan Kostanjevica na Krki 25. oktobra v okviru praznovanja krajevnega praznika organizirali že 4. veslaško regato okoli kostanjeviškega otoka. Krožna proga okoli starega mestnega jedra, ki je vsako leto bolj obiskana, je tokrat privabila prek 80 čolnov iz 10 slovenskih in hrvaških klubov. Merjenje veslaških moči je spremljalo izredno veliko gledalcev, ki so bili skoraj dve uri priča izredno zanimivemu nastopu tekmovalcev v 14 kategorijah. Dodati velja, da je bila organizacija prireditve odlična. Zmagovalec je bila ekipa kajak-kanu kluba Krška vas (112 točk), srebro si je privesljal KKK Krško, 3. mesto je zasedel KKK Razlag s Čateža ob Savi.

M. ZAJELŠNIK

USPEH IN SMOLA

25. oktobra smo sodelovali učenci naše šole na orientacijskem pohodu v Sromljah, kjer so pripravili tudi pohod po poteh Brežiške čete. Ena od skupin naše šole je zasedla prvo mesto, medtem ko sta bili dve diskvalificirani. Pred tem tekmovalcem so se udeleženci pomerili še v streljanju z zračno puško.

NATAŠA KRANJČIČ, 8. r OŠ Globoko

KEGLJAŠKE NOVICE

• Po prvem delu ekipnega prvenstva v dolenjski ligi vodi moštvo Črnomaljskega rudarja s 6 točkami. V zadnji tekmi 3. kola so Črnomaljci ugnali v gosteh vrsto Mercatorja s 4824 : 4728. Na 2. mestu so Metličani, na 3. Trebanjci in na 4. Novomeščani. Pri ženskah vodi KD Novo mesto pred Mercatorjem.

• Ekipa trebanjskega Mercatorja je v Ivančni Gorici v prijateljski tekmi premagala vrsto trboveljskega Kereka. Na srečanju je bil z 831 podrtimi keglji Goleš najboljši posameznik.

• V Domu športov na Loki bo sestanek s predstavniki vseh kegljaških krožkov v kegljaškem društvu. Na dnevnem redu bo financiranje, organiziranost in druga problematika novomeškega kegljaškega športa.

Tekmuje premalo kolesarjev

NOVO MESTO — »Zdi se mi, da imam med vsemi kolesarji — tekmovalci, ki smo trenutno pri vojakih, najboljše možnosti za trening. Da lahko vadim tudi kot vojak, se imam zahvaliti posebno svojemu klubu in Jožetu Majesu, ki sta se zelo zavzela zame. V novomeškem kolesarskem klubu so mi šli na roko, da sem lahko potoval z njimi na priprave v Poreč. Zdaj tudi treniram skupaj z njihovimi tekmovalci in imam pri njih spravljenno športno opremo. Poleg tega bi se spomnil vseh oficirjev, posebej podpolkovnika, ki so pokazali razumevanje za kolesarstvo in za mojo pogosto odsotnost. Zadovoljen sem, da sem pri vojakih v Novem mestu, ki je postalo že kar pravo kolesarsko središče,« pripoveduje slabe tri mesece pred koncem vojaškega roka o svojem športnem življenju v uniformi Valter Bonča, tekmovalec članske vrste idrijskega kolesarskega kluba Sloga.

Valter Bonča

Pred kratkim je tekmoval na državnem prvenstvu na Crnem vrhu in Vojskem ter dosegel drugi mest v gorski preizkušnji in vojni na kronometer, kar pripisuje največ boljši vadbi v zadnjem času. »V zadnjih treh mesecih mi gredo v vojašnici posebno na roke. Ker lahko treniram dopoldne in popoldne, so se pokazali tudi rezultati. Prej nisem mogel priti v pravo formo, ker nisem mogel na dan prevoziti potrebnih kilometrov. Najbolj nerodno je bilo čisto na začetku, ko še nisem imel uradnega dovoljenja za treninge. Takrat sem se znašel tako, da sem tekel v kasarni v prostem času, ko so drugi počivali,« namigne balkanski mladinski kolesarski prvak, ki mu sicer največ pomeni 3. mesto na najmočnejši svetovni mladinski biciklistični preizkušnji, avstrijski dirki Dusika, brez domišljivosti tudi na težave športnika — vojaka.

Poleg tega ne zanika, da tudi sicer v družbi niso izkoriščene vse možnosti za razvoj tekmovalnega kolesarstva. »Vedno bolj se razvijajo tudi manjši kolesarski klubi, vendar bi rekel, da je pri nas premalo klubov, zato med njimi ni prave konkurence in napredka kolesarstva,« si biviš član kobariške »Soče« po sedmih letih aktivnega treniranja in letu manj tekem na domačem terenu in v tujini malce izposodi tudi krojilce razmer v tekmovalnem kolesarstvu.

M. LUZAR

VODI STARI TRG

ČRNOMELJ — Po prvem delu tekmovalstva v šahu v okviru občinskih delavskih športnih iger vodi Stari trg pred Iskro. Na hitropoteznem turnirju v počastitev praznika KS Semeč pa je zmagal Slavko Bedič (Črnomelj) pred Andrejem Štubljajem (Semeč).

NAJBOLJŠI RIBIČI IZ BELTA

ČRNOMELJ — Končano je tekmovalje v športnem ribolovu, eni od disciplin delavskih športnih iger črnomaljske občine. Ekipno je zmagal Belt pred Dolenjko, med posamezniki pa Milan Fabjan (ŽTP) pred Borisom Panjanom (Belt).

PRETEP NA IGRISČU

ČRNOMELJ — Mali nogomet v okviru delavskih športnih iger občine Črnomelj igrajo v dveh skupinah. Nekatere ekipe so precej neresne, saj se zgodi, da brez obrazložitve ne pridejo na napovedano tekmo. Na eni tekmi med Rudnikom in Gorenjam pa je prišlo tudi do hudoga izgreda igralcev Rudnika, ki se je sprevrel v pretep. Zaradi tega je ekipa Rudnika izločena iz nadaljnega tekmovalstva.

Pod koši še nič novega

Novolesu za las ušla zmaga v Slov. Konjicah — Štirje odšli pred koncem — Konjičanke povsem nadigrade

Novomeškima košarkarskima ekipama v Slovenskih Konjicah ni uspelo prekiniti serije neuspešnih nastopov v I. republiški ligi. Fantje so tesno izgubili srečanje s Comedom, igralke Laboda pa so se razšle z gostiteljicami s precejšnjo razliko v koših.

Novolesovci so začeli tekmo s precejšnjo zbranostjo, ki je za nekaj mest na razpredelnici boljši nasprotnik ni mogel ogroziti celih 39 minut in pol. Gostje so dobili prvi polčas s 46 : 59, igralci Cometa pa so povedli prvič šele v predzadnjem napadu s košem Ritonje in si tako zagotovili pičlo zmago. Malce nerazumljivo je, da so Novomeščanom proti koncu toliko posle moči, najbrž pa je bila zanje le prevetika izguba štirih ključnih igralcev, ki so morali sredi

drugega polčasa zaradi petih osebnih napak zapustiti igrišče. Nekaj zaslug za nevarno zmanjševanje razlike so Novolesovi igralci že med tekmo pripisali sodnikoma, ki sta sicer glede na informacije s prizorišča škodila bolj domačinom kot gostom, vendar sta z večkrat prenapetimi odločitvami nedvomno prispevala k nezbranosti igralcev.

Drugače so se sukali dogodki na srečanju košarkaric. Kljub nekaj razporeženim Novomeščankam so gostiteljice po nekaterih ocenah vendarle odigrale samo malo težje trening tekmo, v kateri se je z največ zadetki izkazala Konjičanka Sporarjeva. Labodove igralke so močno izgubile oba polčasa, treba pa je povedati, da so gostiteljice dosegle kar 9 trojk, ki bi jih verjetno stežka preprečila tudi boljša obramba gostij.

L. M.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

rokomet

SRL, moški, 8. KOLO: SEVNICA — AJDOVŠČINA 20 : 21 (10 : 13)
Sevnica: Možic, Kostevc 1, Regner 2, Trbovc 6, Starina 4, Špan, Šunta, Svažič, 2, Hrovat 2, Knežević 3, Grodec, Kovačič.

INLES — ČRNOMELJ 23 : 27 (12 : 12)
LESTVICA: 1. Sl. Gradec 14, ... 9. Črnomelj 6, 10. Inles 5, 11. Sevnica 4 itd.

SRL, ženske, 8. KOLO: ISKRA — BURJA 29 : 19 (14 : 8)
Iskra: Bolte, Gorenc 5, Dolar 3, Kegljevič 1, Radovan 2, Turk 6, Selan 2, Rangus 5, Vide 2, Lužar 2, Jakše, Kos.

NOVO MESTO — ERA ŠMARTNO 39 : 18 (21 : 7)
Novo mesto: Hočevcar, Abazović 4, Šmalc 1, Knafelj 2, Žagar, Jakše 13, Kramar 7, Rebolj, Simončič 2, Opruc 10, Pate, Butala.

ITAS — KRANJ 8 : 22 (2 : 11)
LESTVICA: 1. Kranj 16, ... 3. Iskra 11, 5. Novo mesto 10, 10. Itas Kočevje 2 itd.

Pari prihodnjega kola: Rudar STT — Inles, Jadran — Sevnica, Črnomelj — Usnjari itd.
Pari prihodnjega kola: ERA Šmartno — Itas, Brank — Novo mesto, Kranj — Iskra itd.

odbojka

II. ZOL, moški, zahod, 2. KOLO: RUDI ČAJEVEC — PIONIR 3 : 2 (-9, -10, 10, 9, 2)

košarka

I. SKL, moški, 4. KOLO: COMET — NOVOLES 91 : 90 (46 : 59)
Novoles: Vučković 28, Cerkovnik 6, Vukosačević 4, Bajc 24, Lalič 5, Kek 6, Župevec 17.

V. Kolu gostijo novolesovci novogoriško Iskra.

I. SKL, ženske, 4. KOLO: COMET — LABOD 81 : 45 (42 : 25)
Labod: Srebrnjak 7, Bratož 12, Čavlovič 10, Dragman 4, Smrke 10, V. Verstovšek 2.

V. 5. kolu igra Labod doma z I. D. Ježico.

Šentjernejanke pomirile Burjo

VI. SRL Sevničani tesno izgubili z Ajdovščino — Šentjernejanke nadigrade Burjo že v prvem polčasu — Nespretni podaje gostij — Negotovost Kočevk

Po 8. kolu republiške rokometne lige držijo igralci Črnomlja, Inlesa in Sevnice spodnja mesta na prvenstveni lestvici. Sevničani so izgubili zadnje srečanje z Ajdovci, Črnomelj je v srečanju z Inlesom iztržil dve točki. Rokometiške Iskre so z lahkoto ugnale Burjo, slavile so tudi Novomeščanke, medtem ko je bila krajska ekipa pretrd oreh za Kočevke.

Sevničani so na samem začetku srečanja dopustili prevelik naskok rokometiške Ajdovčine, kar se je poznalo do konca tekme. Sredi drugega polčasa so sicer izenačili na 15 : 15 in povedli z golom razlike, vendar so zaradi prejšnje prednosti gostujočega moštva s tem izgubili preveč moči. Vsi poskusi, da bi našli pot skozi dobro obrambo nasprotnikov, so se Sevničanom proti koncu izjalovili in po živčni in raztrgani igri so klonili. Slabo se je godilo tudi inlesovcem, ki so po srečanju s Črnomaljci zdrsnili po razpredelnici tik pred zadnjem uvrščenju ekipa Sevnice.

V ženski republiški rokometni ligi so Šentjernejanke na sobotnem srečanju z ekipo iz Škofjij brez resnejših težav iztržile novi prvenstveni točki. Prve minute so bile v znamenju Burje, ki je povedla in držala žogo pred Iskrinimi vrati. Očitno pa sprotni napotki trenerja gostujoče ekipe niso mogli zadržati vse bolj razigranih domačink. Tre so si nekajkrat priborile žogo zaradi nespretnih podaj nasprotnic in z uspešnimi protinapadi povečevale razliko iz minute v minuto ter odšle na odmor s 6 goli prednosti. To jim je zadostovalo za mirno igro v precejšnjem delu drugega

polčasa. Vseeno je bila igra na trenutke živčna in raztrgana, v boju za žogo pa so si igralke obeh ekip izmenjale tudi vrsto spretnih udarcev. Gostje so proti koncu že izgubljale voljo za igro, kot je bilo videti, nekaj tudi na račun pogostih sodniških odločitev. Kljub temu je o končnem izidu vendarle odločala boljša pripravljenost iskra :

V Novem mestu sta ekipi domačink in ERA Šmartna pokazali zanimivo igro, v kateri je prišla do izraza dobra forma gostiteljice. S hitrimi protinapadi so napolnile mrežo novink v ligi, ki sicer niso igrale slabo. Z zmago pa se ne morejo pohvaliti Kočevke, ki so srečanje s krajsko ekipo izgubile s precejšnjo razliko in z 2 točkama ostajajo pri dnu prvenstvene lestvice.

L. M.

TREBNJE : KRŠKO 25:27

TREBNJE — Trebanjska moška rokometna ekipa je nudila na tekmi II. republiške lige močan odpor favoriziranim gostom iz Krškega. Tekma je bila zelo groba in na meji incidenta. Krčani so do novih dveh točk prišli po zaslugi svojega vratarja Božiča, ki je v odločilnih trenutkih ubranil nekaj močnih strelcev in sedem metrov. Sicer so na tekmi največ pokazali domači igralci Strajnar ter pri Krškem Božič in Serbec. Ekipi sta se po prvem polčasu razšli z rezultatom 15:12.

TUKAJ POČIVA DINAR

TEČAJNA LISTA

Za dnevi predplačila			
Plačnik	Plačan	Tečaj	Redni tečaj
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.
31.
32.
33.
34.
35.
36.
37.
38.
39.
40.
41.
42.
43.
44.
45.
46.
47.
48.
49.
50.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 6. XI.

TV MOZAIK
10.00 TEDNIK
11.00 KROKODILSKI DOMAČER
GA FILMA V CELJU, ponovitev
MATINEJA
11.30 Z MOJIMI VROČIMI SOLZAMI, ponovitev 3. dela nadaljevanke
16.00 — 00.00 TELETEKST
16.15 VIDEO STRANI
16.30 TV MOZAIK, ponovitev
17.30 VUKOV KOTICEK, 10. del otroške serije
17.45 SUPER STARA MAMA, 1. del angleške serije za otroke
18.15 PRED IZBIRO POKLICA: POKLICI V DIMNIKARSTVU IN STEKLARSTVU
18.45 RISANKA
18.55 VIDEO STRANI
19.00 OBZORNIK
19.12 IZ TV SPOREDOV
19.25 ZRNO, VREME
19.30 DNEVNIK
20.00 SLAVNOSTNA AKADEMIJA

OB 200-LETNICI ROJSTVA VUKA KARADŽIČA
21.15 POROČILO S SEJE SKUPŠČINE SRS
21.45 AOTEAROA, 2. del oddaje o Novi Zelandiji
22.15 REZERVIRAN ČAS

22.30 OBE MOJI LJUBEZNI, ameriški film

To je prvi iz cikla petih televizijskih filmov, ki jih je za petkove večere pripravila ljubljanska TV. Film govori o ženski, ki je po nenadni smrti moža ostala sama z odraščajočo hčerjo. Vдови Gail se razkrije, da je morala v življenju delati vse preveč kompromisov. Zato hoče postati nov človek, sam svoj, a se hkrati že zateka k novi zvezi — k ženski, hkrati pa ji mozev najboljši prijatelj ponuja ljubezen in varnost. V duševnem precepu se zateče k psihiatru, vendar kljub temu ne more na hitro rešiti svojih problemov, spozna pa, da še ni pripravljena, da bi lahko ponovno ljubila.
00.10 VIDEO STRANI

SOBOTA, 7. XI.

7.50 — ... in 14.25 — 23.35 TELETEKST
8.05 VIDEO STRANI
8.15 KLJUKOVE DOGODIVŠČINE
8.30 ODPRAVA ZELENEGA ZMAJA
9.00 ČUDOVITA STENSKA URA
9.10 URA ZA KLOVNE
9.40 MPZ ZAGORJE
10.10 MESTA: LJUBLJANA JE LJUBLJANA
10.40 AKTUALNO, ponovitev
... VIDEO STRANI
14.40 VIDEO STRANI
14.55 CILINDER, ameriški film (ČB)
16.30 KULTURNA DEDIŠČINA — MESTO, KI GA ČLOVEK SAM ODKRIVA — KORČULA
17.00 KOŠARKA BOSNA:CIBONA

18.25 DA NE BI BOLELO
18.45 RISANKA
18.55 VIDEO STRANI
19.00 KNJIGA
19.12 IZ TV SPOREDOV
19.25 ZRNO, VREME
19.30 DNEVNIK
19.50 ZRCALO TEDNA
20.15 MOZ, KI JE UBIL LIBERTY WALLANCEA, ameriški film
22.25 DNEVNIK
22.40 VRNITEV V PARADIŽ, 2. del avstralske nadaljevanke
23.25 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

12.10 Test — 12.25 Jugoslavija, dober dan — 12.55 Srečanje na oceanu (ameriški film) — 14.35 V registraturi (ponovitev TV nadaljevanke) — 15.30 Rokomet Metaloplastika: Ban Kaši — 17.00 Lutkovna predstava: 17.40 Dallas — 18.30 Vaterpolo Partizan: Spandau — 19.30 Dnevnik — 20.15 Dekle z zahoda (opera) — 22.25 Svet na zaslону — 23.05 Športna sobota — 23.20 Rezerviran čas

NEDELJA, 8. XI.

8.40 — 12.45 in 14.55 — 00.05 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.05 ŽIV ŽAV
10.10 SUPER STARA MAMA, ponovitev 1. dela angleške serije
10.35 VRNITEV V PARADIŽ, ponovitev 2. dela nadaljevanke
11.25 ALPSKI VEČER
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 VIDEO STRANI
15.10 VIDEO STRANI

15.25 HIŠA, 1. del poljske nadaljevanke
16.55 POVEST O DVEH MESTIH, angleški film (ČB)
18.45 RISANKA
18.55 VIDEO STRANI
19.00 KINO
19.12 IZ TV SPOREDOV
19.25 ZRNO, VREME
19.30 DNEVNIK
20.05 VUK KARADŽIČ, nadaljevanke TV Beograd
21.30 ZDRAVO
22.50 MESTA, dok. oddaja

PONEDELJEK, 9. XI.

TV MOZAIK
10.00 ZRCALO TEDNA
10.20 KRONIKA TDF CELJE, ponovitev
MATINEJA
10.50 ORLOV LET, švedski film
16.35 — 23.20 TELETEKST
16.50 VIDEO STRANI
17.05 MOZAIK, ponovitev
17.25 RADOVEDNI TAČEK
17.40 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET
17.45 ŠOLA ZA KLOVNE

18.15 REPUBLIŠKA REVILJA MPZ ZAGORJE 86
18.45 RISANKA
18.55 VIDEO STRANI
19.00 OBZORNIK
19.12 IZ TV SPOREDOV
19.25 ZRNO, VREME
19.30 DNEVNIK
20.05 KUCHARSKO ZVEZDE, 5. del nadaljevanke
21.10 OMIZJE: OKTOBRSKA REVOLUCIJA IN 70 LET POZNEJE
23.05 VIDEO STRANI

TOREK, 10. XI.

10.00 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV
11.05 ANGLEŠČINA XXIII
11.35 FRANCOŠČINA VI
16.20 — 23.20 TELETEKST
16.35 VIDEO STRANI
16.50 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev
17.55 EX LIBRIS M&M, ponovitev
18.5 RISANKA

18.55 VIDEO STRANI
19.00 OBZORNIK
19.12 IZ TV SPOREDOV
19.25 ZRNO, VREME
19.30 DNEVNIK
20.05 KAR HOČETE, predstava SLG Celje
22.15 INTEGRALI
22.55 DNEVNIK
23.10 VIDEO STRANI

SREDA, 11. XI.

TV MOZAIK
10.00 INTEGRALI
MATINEJA
10.40 W. Shakespeare: KAR HOČETE, predstava SLG Celje
13.30 — 00.00 TELETEKST
13.45 VIDEO STRANI
14.00 TV MOZAIK, ponovitev
14.40 ANGLEŠČINA XXIII
FRANCOŠČINA VI
15.40 KLJUKOVE DOGODIVŠČINE
15.55 ODPRAVA ZELENEGA ZMAJA
16.25 NOGOMET JUGOSLAVIJA: ANGLIJA

18.25 ZAKAJ NOGE BOLJO: Motnje krvnega in mezigovega obtoka
18.45 RISANKA
18.55 VIDEO STRANI
19.00 OBZORNIK
19.12 IZ TV SPOREDOV
19.25 ZRNO, VREME
19.30 DNEVNIK
20.05 FILM TEDNA: NE NOSIJO ČRNE KRAVATE, brazilski film
Film je izrazilo levičarski, v njem se patriarhalnost prepleta z novimi gibanji. Že v družini iz predmestja prihaja do razkolov, ki so zelo podobni tistim v tovarni in na ulicah, kjer se proletariat neizprosno bojuje za svoje pravice in se sooča z nasiljem vladajočega razreda. Za njihovo zmago pa sicer močan sindikat ne najde prave poti.
21.55 MEDNARODNA OBZORJA: INDIJA
22.35 DNEVNIK
22.50 VIDEOGODBA, ponovitev
23.20 KRONIKA TDF CELJE
23.50 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

16.55 Test — 17.10 Dnevnik — 17.30 »Fore i fazoni« — 18.00 Znanost — 18.30 Risanka — 18.40 Številke in črke — 19.00 Čez tri gore — 19.30 Dnevnik — 20.00 Koncert RTV Ljubljana — 22.05 Rezerviran čas — 22.50 Mi iz Kronštata (sovjetski film) — 00.15 Svet šaha

TV ZAGREB

8.20 Poročila — 8.25 »Fore i fazoni« — 8.55 TV v šoli — 10.30 Poročila — 10.35 TV v šoli — 12.30 Poročila — 14.00 Prezrti ste, pogledite — 15.00 TV v šoli — 16.00 Dober dan — 17.10 Kronika R Reke — 17.30 »Fore i fazoni« — 18.00 Znanost — 18.30 Risanka — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Slavnostna akademija ob 200. obletnici rojstva Vuka Karadžića — 21.20 Zakon v Los Angelesu (serijski film) — 22.50 Dnevnik — 23.10 Bis (nočni program) — 01.40 Poročila

TV ZAGREB

9.00 TV v šoli — 10.30 Poročila — 13.15 Bis (nočni program) — 14.45 Narodna glasba — 15.15 Sedem TV dni — 16.00 Živeti z naravo — 17.00 Košarka Bosna: Cibona — 18.30 Dokumentarna oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.15 Boljše življenje — 21.10 Božanski dnevi (ameriški film) — 22.40 Dnevnik — 22.25 Nočni spored — 00.35 Poročila

DRUGA TV MREŽA

8.55 Poročila — 9.00 Danes za jutri in igrani film — 12.00 Včeraj in danes — 15.00 Boks — 16.25 Odbojka Vardar: Bosna — 17.25 Rokomet Borac: Medveščak — 18.45 Izviri — 19.30 Dnevnik — 20.00 Avtomanija — 20.25 Mali koncert — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Stindberg (2. del nadaljevanke) — 22.00 Revolucija, ki traja — 22.45 Poezija

DRUGA TV MREŽA

17.10 Dnevnik — 17.30 Otroci, pojte z nami — 17.45 Otroška oddaja — 18.00 Beograjski TV program — 19.00 Indirekt — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zunanepolitična oddaja — 20.30 Chopiniana — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Veterani (grško-italijanski film) — 22.35 Znanstveni grafiti — 23.20 Šahovski komentar

DRUGA TV MREŽA

14.25 Nogomet Jugoslavija: Anglija — 17.30 Angleščina XXIII — 18.00 Francoščina VI — 18.30 Risanka — 18.40 Številke in črke — 19.00 Video godba — 19.30 Dnevnik — 20.00 Loški muzej Škofja Loka — 20.40 Šrebanje lota — 20.50 Manjšine, bogastvo Evrope — 21.20 Narodna glasba — 21.50 Cena somraka (TV nanizanka)

DRUGA TV MREŽA

17.10 Dnevnik — 17.30 Otroška serija — 18.00 Tršič o Vuku — 18.30 Risanka — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV koledar — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasbeni večer — 21.30 Včeraj, danes, jutri — 21.45 Umetniški večer — 23.15 Šahovski komentar

Z BANKO NA IZLETU

Učenci, ki delamo v pionirski hranilnici, smo na povabilo krške Ljubljanske banke, odpotovali na izlet v Podčetrtek. Obiskali smo tamkajšnje šolo in hranilnico ter videli zanimivost — robota. Ogleдали smo si še grad Olinje s starodavno lekarno in razstavo ter baročno cerkev. F. GOLOBIČ, 4. a

MLADI DOPIŠNIK

ZBIRALI STAR PAPIR

Sredi oktobra smo učenci naše šole zbirali star papir. Bili smo zelo delavni, saj smo ga navozili z vozički ali s pomočjo staršev kar 7795 kilogramov. Zavedamo se namreč, da je star papir koristna surovina za novega in da lahko s predelavo starega papirja tudi ohranjamo dragoceni gozd.

BOŠTJAN FAKIN
novin. krožek
OŠ Savo Kladnik
Sevnica

NA GOLUŠNIKU

V soboto, 17. oktobra, smo se udeležili učenci 7. in 8. razreda naše šole skupaj z mladinci, krajanji in borci pohoda na Golušnik, kjer so slovesno odkrili spominsko ploščo in odprli park 20 partizanskih entam, ki so v času NOB delovali na širšem območju Trške gore. V kulturnem programu, katerega odlični scenarist je bil tovariš Skufca, je sodelovala tudi naša soolka Lidija NOVAK. Po slovesnem odkritju parka z 20 lipami, katerega bo odslej negovala grmska kmetijska šola, je bilo tovariško srečanje, na katerem so pogostili tudi učence.

HELENA NOVAK, 8. r
OŠ Gubčeve brigade NOV
Otočec

ROKOMETNI PRAZNIK V KRMELJU

Pred kratkim so v Krmelju organizirali rokometni turnir. V petkovih srečanjih, ki so se pionirji, mladinci in člani pomerili s Trebanji, so trebanjski rokometisti dobili vse tekme. Na sobotnih tekmah veteranov so zmagali igralci mariborske Branika, ob katerih so na igrišču nastopile še ekipe iz Sevnice, Ptujja in Zagorja ter domačinov. Turnir so pripravili ob 35-letnici ustanovitve krmeljskega rokometnega kluba, za katerega sta dalja pobudo Vlado Senčar in Stane Papež.

MONIKA JAKLIČ
OŠ XII. SNOUB
Krmelj

NAJBOLJŠA V KOPJU

Pogovarjala sem se s Sevnčaneko Kristino Jazbinšek, dobitnico zlateg medalje v metu kopja na sredozevskih igrah, sicer pa tudi nosilko naslova republiške in državne prvakinje. Trenira v AK Kladivar v Celju, kamor je prišla v srednje šolo. Povedala je, da kljub treningu na začetku ni bila uspešna, vendar je vztrajala in pokazali so se rezultati. S spiska svojih želja je omenila sodelovanje na olimpijskih igrah. Omenila je še, da imajo naši športniki veliko slabše možnosti za vadboto kot tuji, sicer pa je prepričana, da k uspehu lahko pripeljejo mlade športnike le volja, vztrajnost in trening.

NADA LIPOVSEK, 8. e
novin. krožek
OŠ Savo Kladnik
Sevnica

MITROV TEMPELJ

Mitrov tempelj pri Rožancu je eden pomembnejših antičnih spomenikov v Beli krajini. Prav zaradi precejšnje anonimnosti tega spomenika pa se je velika večina izletnikov peljala mimo. Pred časom je nekaj zagrehtih mladih ljudi na pobudo in pod vodstvom prof. Francija Fortuna na obeh straneh partizanske magistrale postavilo lični tabli, ki opozarjata na ta spomenik. (Foto: A. B.)

PRVO SREČANJE STAREJŠIH OBČANOV

DOL STRAŽA — V nedeljo, 25. oktobra, je vaški odbor Rdečega križa Dol. Straža, ki od marca letu deluje samostojno v okviru OORKS Novo mesto, pripravil prvo srečanje starejših občancev v prostorih gasilskega doma. Srečanje se je žal udeležilo le petnajst krajanov, starih nad 70 let. Učenci osnovne šole Vavta vas so jim pripravili krajiški kulturni program, nato pa je sledila zakuska s plesom.

Vse gostinske storitve so opravile gostinske delavke gostilne Šrobotnik Straža, za kar se jim vaški odbor Rdečega križa najlepše zahvaljuje in obljublja, da se bodo starejših občancev spomnili tudi ob novem letu.

Odbor Rdečega križa
Dol. Straža

KDO JE KRADEL?

Redkokdaj se zgodi, da bi na naši šoli blagajniku kateregakoli razreda zmajnal denar, s katerim so njegovi sošolci plačali malico. To se je zgodilo prejšnji teden v 7. e. Vse kaže, da gre najverjetneje za kraljo teh petih starih milijonov, saj je blagajnik znan kot pošten in prizadeven fant. Tatu pa med množico učencev na naši šoli najverjetneje ne bomo mogli razkinkati, zato smo drugi sedmošolci sklenili, da bomo temu razredu pomagali z zbiranjem denarja. To bo mogoče zbrdo tudi krivca, čeprav je kar težko verjeti, da je med nami lahko kdo tat.

PRIMOŽ JESENKO, 7. a
OŠ bratov Ribarjev
Brežice

PREDOLGA POT V LOZNICO

Osnovna šola Draginac pri Loznici me je povabila na svoje dneve otroške poezije in proze »Draginac 87«, ker sem na razpisnem natečaju v Dečjih novinah prejel 3. nagrado za literarni prispevek. Prireditve se z mentorico zaradi dolge poti nisva udeležila, ampak sva zbranim poslala le pozdravno pismo z željo, da bi še naprej gojili otroško ustvarjalnost, ki naj ne bi nikoli poznala jezikovnih in narodnostnih meja.

DUŠAN ČANČER, 8. r
nov. krožek
OŠ Artiče

OB MESECU POŽARNE VARNOSTI

Ob mesecu požarne varnosti smo imeli predstavitev gasilske opreme, način gašenja in ukrepanje ob požaru. Z vsem nas je seznanil poklicni gasilec Janez Smole. Najprej nam je pokazal gasilsko obleko z vsa opremo. Nato smo spoznali delovanje gasilskih aparatov. Poizkusila je tudi tovarišica. Svojo nalogo je dobro opravila. Ob koncu nam je tov. Smole razkazal še gasilni avto in vsa opremo.

POLONA KOLENC, 8. a
OŠ Mirna peč

NA TRGATVI

V delovni načrt razredne skupnosti smo uvrstili tudi trgatve, zato smo pri tem opravilo pomagali na posestvu Slovin na Planini. V petih urah smo nabrali 294 Brent, ki smo jih sami tudi znosili.

JASMINA ŠULER, 7. r
OŠ Globoko

KRANJČANI NAJBOLJŠI

ŠENTJERNEJ — V telovadnici tukajšnje osnovne šole so se v soboto pomerile ekipe Iskre Kranj, Šentjernej in Kostanjevice ter NK Šentjernej v malem nogometu v okviru 4. tradicionalnega Gregovičevega memoriala. Prvobodni pokal so osvojili Kranjčani, ki so doslej tako odličje enkrat že dobili v trajno last. 2. mesto so zasedli domačini, 3. Iskra Kostanjevica in 4. NK Šentjernej.

MILKA KUHELJ
Nov. krožek DUMS

RDEČI KRIZ ZBIRA TUDI KROMPIR IN FIŽOL

BREŽICE — Letošnja jesenska akcija, ki jo Rdeči križ organizira po vsej Jugoslaviji, bo organizacijam po občinah in krajevnih skupnostih prinesla dodatna sredstva za dejavnost in omogočila solidarnost znotraj občin. Številčno in finančno močnejše organizacije bodo pomagale organizacijam po krajevnih skupnostih v okolici. Poleg prispevkov v denarju zbirajo tokrat tudi živeč, predvsem krompir, fižol in jabolka pa tudi druge prideleke. Razdeliti jih nameravajo revnejšim družinam in šolskim kuhinjam za pomenitev malic. V krajevnih skupnostih bodo uporabili zbrani denar za sprejeme mladih članov v organizacijo RK, za sofinanciranje srečanj ostarelih, za obiske starejših in bolnih krajanov pred novim letom. Od zbranega denarja bo občinska organizacija nakazala 5 odst. Rdečemu križu Jugoslavije in 15 odst. republiškem odboru RK.

MOJCA VUČAJNK, 7. b
novin. krožek
OŠ Artiče

Koliko do sosedove hiše

Kaj pravi zakonodaja o razdaljah med stavbami

Pri lokaciji za novo družinsko stanovanjsko hišo prihaja pogostoma do sporov s sosedji, ker ti nečejo pristati, da bi novi investitor postavil svojo hišo preblizu njihove. Predvsem je važna lokacijska dokumentacija, na podlagi katere izda občinski organ lokacijsko odločbo. Poprejši pravi ta organ ogled terena, kjer naj stoji predvidena hiša.

Dobili pa smo zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. l. SRS 18/84), po katerem določa odmik od sosednjih objektov in od parcelne meje prostorski izvedbeni akt, če pa tega ni, pa lokacijsko dovoljenje.

Pri tem je treba upoštevati, da je ob hiši prostor za vožnjo in za gašenje morebitnega požara, za vojne razmere, povodnji in druge podobne primere. Nova stavba ne sme kvarno vplivati na sosedovo, čeprav ima lahko proti sosedu okno. Nova stavba ne sme škodljivo vplivati na sosedove bivalne prostore. Upoštevati je treba tudi krajevne razmere in konfiguracijo terena. Torej ne bo možno zidati garaže tik na meji.

Odmik mora biti torej tolikšen, da lahko ob stavbi vozijo gasilska in sanitarna intervencijska vozila, da je možno vzdrževati objekt in druge naprave v primeru naravnih in drugih nesreč in vojne. Navedeni zakon je stopil v veljavo že leta 1984, občinske skupščine pa morajo vrsto odlokov sprejeti najkasneje do 21. 2. 1990. Dotlej se uporabljajo dosedanja predpisi z omejitvami, ki jih predvideva srednjeročni družbeni plan vsake občine.

Obvestiti bi ga moral organ.

In kako je z oddaljenostjo? Nekoč smo imeli predpis, da mora biti nova stavba v srednje gitem naselju vsaj 4 metre od meje parcele ali vsaj 8 metrov od sosedove hiše. Danes o oddaljenosti odloča upravni organ ob priliki izdaje lokacijskega dovoljenja.

Učenci
OŠ Dolenjske Toplice

Mag. LOJZE CAFUTA

Razpisna komisija
SLUŽBE DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA
V SR SLOVENIJI
PODRUŽNICA KRŠKO

razpisuje prosta dela in naloge:

**OPRAVLJANJE PREGLEDV PRI UPORABNIKI
Družbenih Sredstev**

Pogoji:
— diplomirani ekonomist ali diplomirani pravnik z znanjem računovodske-finančnega poslovanja
— 3 leta ustreznih delovnih izkušenj
— prenehanje pravnih posledic po 176. členu zakona o SDK
— družbenopolitična aktivnost

Kandidat bo za opravljanje razpisanih del in nalog izbran za dobo 4 let in bo lahko ponovno imenovan.
Kandidat mora imeti opravljen izpit iz vodenja kontrolnega postopka, v nasprotnem primeru omogočimo kandidatu, da opravi izpit v roku 6 mesecev po sklenitvi delovnega razmerja.
Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom v 8 dneh po objavljenem razpisu na naslov:
Služba družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, podružnica Krško, Cesta 4. julija 42, Razpisna komisija.
Kandidate bomo o izidu razpisa pisno obvestili v 30 dneh po sprejemu sklepa o izbiri kandidata.

829/44-87

Razpisna komisija
SLUŽBE DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA
V SR SLOVENIJI
PODRUŽNICA KRŠKO

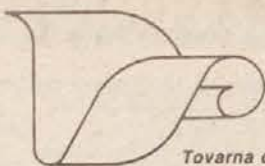
razpisuje prosta dela in naloge

VODENJE EKSPozITURE BREŽICE

Pogoji:
— ekonomist ali višji upravni delavec ali pravnik ali organizator dela
— 4 leta ustreznih delovnih izkušenj
— prenehanje pravnih posledic po 176. členu zakona o SDK
— družbenopolitična aktivnost

Kandidat bo za opravljanje razpisanih del in nalog izbran za dobo 4 let in bo lahko ponovno imenovan.
Delovno razmerje bo sklenjeno s 1. 4. 1988.
Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom v 8 dneh po objavljenem razpisu na naslov:
Služba družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, podružnica Krško, Cesta 4. julija 42, Razpisna komisija.
Kandidate bomo o izidu razpisa pisno obvestili v 30 dneh po prejemu sklepa o izbiri kandidata.

831/44-87

Tovarna celuloze in papirja Djuro Salaj n. sol. o.

**Tovarna celuloze in papirja Djuro Salaj Krško,
TOZD Transport**

objavlja
prosta dela oz. naloge za:

VOŽNJO VILICARJA II za 2 delavca

Pogoji:
— končana osnovna šola
— izpit za voznika viličarja
— 6 mesecev delovnih izkušenj
— odslužen vojaški rok
— delo v 3 izmenah
— delo za nedoločen čas

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba naše delovne organizacije 8 dni po objavi.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

836/44-87

TEMELJNO SODIŠČE V NOVEM MESTU

**Komisija za delovna razmerja
pri Temeljnem sodišču
v Novem mestu**

objavlja
prosta dela in naloge s polnim delovnim časom:

**1. vodenje službe za sodno upravo
(tajnik sodišča)
2.a) strojepiske zapisnikarice**
za nedoločen čas z raporeditvijo na enoti v Sevnici

2.b) strojepiske zapisnikarice
za določen čas (za 6 mesecev) z raporeditvijo na enoti v Novem mestu

Kandidati morajo izpolnjevati poleg splošnih pogojev še naslednje posebne pogoje:

pod 1) končana pravna fakulteta, 3 leta delovnih izkušenj
pod 2 a in b) 4-letna šola upravno administrativne smeri, 2 leti delovnih izkušenj, znanje strojepisja nad 250 udarcev na minuto, o čemer bo opravljen predhodni preizkus

Prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov:
Temeljno sodišče v Novem mestu Jerebova 2 (tajništvo)
Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 8 dneh po preteku objavnega roka.

**TEKSTIL, proizvodno in trgovsko podjetje,
n.sol.o. Ljubljana
TOZD MALOPRODAJA, o. sol.o., Ljubljana, Pivovarniška ul. 8**

vabi k sodelovanju za opravljanje del in nalog

V PRODAJALNAH V KRŠKEM:

1. TRGOVSKEGA POSLOVODJIO

Pogoji: VK trgovski delavec — poslovodja
2 leti ustreznih delovnih izkušenj v obutveni stroki

2. PRODAJALCA

(4 delavke)
Pogoja: poklicna trgovska šola oz. IV. stop. usmerjenega izobraževanja za poklic prodajalec (tekstilne in obutvene stroke)
1 leto delovnih izkušenj

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Poskusno delo za trgovskega poslovodja je 3 mesece, za prodajalca 2 meseca.
Nastop dela po dogovoru.
Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: TEKSTIL, L.J., TOZD MALOPRODAJA, Ljubljana, Pivovarniška ul. 8, v 8 dneh po objavi. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

833/44-87

**GIP PIONIR Novo mesto, TOZD Zaključna dela v
gradbeništvu Metlika,**

razpisuje na podlagi sklepa delavskega sveta, proste delovne naloge in opravila

DIREKTORJA TOZD

Za direktorja TOZD je lahko imenovan delavec, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

— da ima visoko gradbeno šolo in najmanj 5 let delovnih izkušenj
— ali da ima višjo gradbeno šolo in najmanj 7 let delovnih izkušenj
— ali da ima srednjo gradbeno šolo in najmanj 10 let delovnih izkušenj
— da izpolnjuje pogoje, ki jih določa družbeni dogovor o kadrovski politiki.

Kandidat bo imenovan za direktorja TOZD za dobo štirih let. Vloge z dokazili o izobrazbi, dosedanjemu delu in življenjepisom naj kandidati pošljejo v roku 15 dni od dneva objave v zaprti ovojnici na naslov: GIP PIONIR NOVO MESTO, TOZD Zaključna dela v gradbeništvu Metlika, s pripisom »ZA RAZPISNO KOMISIJO«.

Kandidati bodo o izidu obveščeni v roku 8 dni od dneva sklepa delavskega sveta o imenovanju.

835/44-87

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je za vedno zapustila

**MAGDALENA
ADLEŠIČ**

iz Črnomlja, Na Bregu 18

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sosedom, krajanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v žalostnih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje, jo pospremili na njeni zadnji poti, Barjci Jerman za ganljive besede slovesa, cerkvenemu pevskemu zboru Črnomelj za zapete žalostnike in gospodu kaplanu za lepo opravljeni obred. Iskrena hvala osebju zdravstvenega doma Črnomelj, sosedom in sovaščanom, ki so ji v času bolezni s svojo nesebično pomočjo lajšali poslednje dneve življenja. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoč: vsi njeni

*Vsi bodo dosegli svoj cilj,
le jaz ga ne bom dosegel...
Ognja prepohn, poln sil,
neizbrabjen k pokoju bom legel.
(Kosovel)*

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 57. letu zapustil naš dragi mož in oče

**ALOJZ
SAVŠEK**

iz Novega mesta

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste mu v težkih trenutkih lajšali bolečine. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti ter za izrečeno sožalje.

Žalujoč: žena Pepca ter sinova Tomaž in Boštjan

*Spet vinska trta je dozorela,
čeprav jesen je zakasnela.
Zakaj si moral nam umreti,
ko pa s tabo je bilo lepo živeti.*

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

**JOŽE
NOVINA**

iz Podturna 64 pri Dol. Toplicah

iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Majiču, družinama Murn in Fink, ZZB, Društvu upokojencev Dol. Toplice ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoč: žena Albina, hčerki Jožica in Dragica z družinama, vnuki, bratje in sestra ter ostalo sorodstvo

*Kje si, ljubi Franci,
kje tvoj zlati je obraz,
kje so tvoje pridne roke,
ki bi delale za nas?
Ne mine ura, dan, ne noč,
saj z nami ti si vsepovsod.*

V SPOMIN

FRANCI RABZELJ

Gor. Stara vas, Šentjernej

6. novembra bo minilo leto, odkar je prenehalo biti zlato srce našemu navdse dobremu in zlatemu sinku, bratu in vnučku. Za nami je leto, polno žalosti in solza. Čeprav bo minilo že leto dni, odkar te ni, se ne moremo navaditi na tvojo odsotnost, naš dragi sin. Tega se ne da povedati, kako te pogrešamo. Naše srce je polno žalosti in bolečin, ki se jih ne da povedati. Za vedno boš ostal v naših srcih in naših mislih, saj si del našega življenja. Hvala vsem, ki se ga še spominjate in mu prizigate svečke na njegovem mnogo mnogo preranem grobu.

Vsi tvoji najdražji, ki te imajo neskončno radi!

*Nič več trpljenja,
nič več bolečin,
življenje je trudno
končalo svoj boj.*

ZAHVALA

V 73. letu nas je po dolgotrajni bolezni zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

PETER VIDOŠ

iz Tanče gore 29

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrazili sožalje, poklonili vence in cvetje ter pokojnika pospremili na zadnji poti. Hvala osebju pljučnega oddelka Splošne bolnice Novo mesto in Zdravstvenega doma Črnomelj za lajšanje bolečin. Naša toplja zahvala DO GOK Črnomelj, upravi Skupščine občine Črnomelj, GD Tanča gora za organizacijo pogreba, govornikom tov. Cestniku in Bečajju, pevcem in g. župniku za opravljeni obred.

Žalujoč: vsi njegovi

tedenski koledar

Četrtek, 5. novembra — Sabina Petek, 6. novembra — Lenart Sobota, 7. novembra — Engelbert Nedelja, 8. novembra — Bogdan Ponedeljek, 9. novembra — Teodor Torek, 10. novembra — Leon Sreda, 11. novembra — Martin

kino

BREŽICE: 6. in 7. 11. ameriška melodrama Življenjska dirka. 8. in 9. 11. ameriška kriminalka Pekel Rio Abaha. 10. 11. japonski znanstvenofantastični film Vrnitev Godzile. 11. in 12. 11. jugoslovanski film Srečna nova 49.

ČRNOMELJ: 5. 11. ameriška komedija Norčije na koleseh. 6. 11. ameriška ljubezenska drama Moja Afrika. 8. 11. ob 17. uri Norije na koleseh, ob 20. uri Moja Afrika. 10. 11. francoska drama Morilsko poletje. 12. 11. ameriška kriminalka Murphijeve zakon.

SEVNICA: 5. 11. ameriški avanturistični film Divji otok. 6. 11. Divji otok. 7. in 8. 11. ameriški akcijski film

Meso in kri. 12. 11. ameriška komedija Flech — maskirani detektiv.

TREBNJE: 7. in 8. 11. ameriška grozljivka Ko zavzoni telefon. NOVO MESTO — DOM KULTURE: 5. 11. filmsko gledališče: ameriški kriminalni film Dvorisno okno. 6. 7. 8. in 9. 11. ameriški akcijski film Policaj št. 1. 10. 11. italijanski erotični film Perverzna služkinja. 11. 11. ob 16. uri slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane: Medvedek Pu, ob 20. uri Perverzna služkinja. 12. 11. koncert violinista Vilmosa Szabadija iz Madžarske.

NOVO MESTO, DOM JLA: 6. 11. ameriški avanturistični film Smaragdni gozd. 9. 11. ameriški vestern Vrnitev Trinita.

KRŠKO: 5. 11. videoteka, risanke Asteriks. 6. 11. italijanski psihološki film Dekle iz Trista. 7. 11. hongonski avanturistični kung-fu Nepremagljivi heroj. 8. 11. ameriški avanturistični film Superman III. 10. 11. risanke. 11. 11. ob 18. uri ameriški avanturistični film Karavana za Vakares, ob 20. uri ameriški akcijski film Ubijalci organizacije Sakura. 12. 11. ob 18. uri videoteka, risanka Popaj, ob 20. uri Karavana za Vakares.

službo dobi

ZAPOSLIM natakarcio. Gostilna RAKAR, 68332 Gradac, telefon (068) 56-653. (5889-SD-44) Takoj zaposlim pridno deklo za delo v bifeju. Tel. (068) 42-110. (5841-SL-44)

stanovanja

V Krškem ali Brežicah išče mlad par sobo ali stanovanje. Telefon (068) 33-519. (5882-ST-44) DVOSOBNO STANOVANJE v Bihacu, nova gradnja, I. nadstropje, menjam za podobno v Novem mestu. Telefon (077) 331-821, od 19.30 do 20. ure. (5902-ST-44)

motorna vozila

Z 101 GTL, december 1983, in 126 P, letnik 1979, prodam. Bruc, Brusnice 60. (5861-MV-44) Z 750, letnik 1982-december, dobro ohranjeno, prodam. Jože Kastelic, Jurna vas 25, Novo mesto. (5860-MV-44) ZASTAVO 750, letnik 1980, registrirano do 10. oktobra 1988, dobro ohranjeno, prodam. Ivan Novak, Zajčji vrh 27, Novo mesto. (5858-MV-44) ZASTAVO 101, letnik 86, zelo dobro ohranjeno, prevoženih 19 000 km, prvi lastnik, prodam za 4,35 M. Tel. (068) 44-603. (5864-MV-44) ZASTAVO 750, letnik 1984, in električni sušilnik perila prodam. Lindič, Kristanova 3 a, Novo mesto. Tel. 27-338. (5866-MV-44) LADO 1500, letnik 1979, s plinsko napravo LOVATO, registrirano do noveembra 1988, prodam. Tihomir Barbič, Meniška vas 34 a, tel. 65-455. (P 44-22 MO) R 4, karamboliran, prodam. Krajji, Močvirje 6, Bučka. (5904-MV-44) 126 P, dobro ohranjen, prva registracija 1977, garažiran, ugodno prodam. K Roku 71, Novo mesto. (5906-MV-44) Z 101, letnik 1984, prodam. Džankovič, Ul. Slavka Gruma 3, tel. 27-263. (5879-MV-44) 126 P GL, letnik 1986, prodam. Tel. 22-104 popoldne. (5800-MV-44) KOMBI ZASTAVA 430 K, letnik 1977, ugodno prodam tudi po delih. Jeglič, Gorenja vas 57, Šmarješke Toplice. (5883-MV-44) R 4 TL special, december 1982, odlično ohranjen, prodam. Tel. (068) 51-537. (5891-MV-44) 126 P, letnik 1980, 3 ženske plašče in dva kostima št. 48 prodam. Tel. 22-150. (5903-MV-44)

DOLENJSKI LIST

Izdaja: DIC, tozd Dolenjski list, Novo mesto. USTANOVITELJ: občinske konference SZDL Brežice, Črnemelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje. SKUPSCINA Dolenjskega lista je organ upravljanja tozda. Predsednik: Nace Štamcar. CASOPISNI SVET je organ družbenega vpliva na programsko zasnovno in uredniško politiko. Predsednik: Anton Štefanič. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše (novinarski servis in EP), Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran. IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 400 din, naročnina za 2. polletje 7.000 din, za delovne in družbene organizacije 22.000 din na leto; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (oziroma druga valuta v tej vrednosti) na leto. TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Devizni račun: 5 52100-620-970-257300-128-4405/9 (LB — Temeljna dolenski banka Novo mesto). OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 6.000 din, na prvi ali zadnji strani 12.000 din; za razpise, licitacije ipd. 6.500 din. Mall oglas do deset besed 3.000 din, vsaka nadaljnja beseda 300 din. NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606 in 24-200, novinarski servis 23-610, ekonomska propaganda, mali oglasi in naročniški oddelke 24-006. Nenarocnih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Casopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozd Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

126 P, letnik 1976, prodam. Tel. (068) 23-546 po 17. uri. (5872-MV-44)

Z 101, letnik 78, registrirano do junija 1988, prodam. Alojz Avsec, Šmerješke Toplice 58. (5820-MV-44) Z 101, staro dve leti, prodam. Franc Tomšič, Dobeno 4, Brežice. (544-1 MO) SKODO, zelo dobro ohranjeno, prodam. Franc Bele, Padersiščeva 20. (5827-MV-44) GOLF diesel, star dve leti, prodam. Tel. 23-874. (5833-MV-44) Z 750, letnik 80, registrirano 25. oktobra 1988, nujno prodam za 80 SM. Jože Mavsar, Igljenik 4, Novo mesto. (5844-MV-44) GOLF JGL D, letnik 84, prodam. Tel. (068) 51-404, popoldan. (5847-MV-44) Z 101, karambolirano, prodam v celoti ali po delih. Urbič, Hudeje 6, Trebnje, tel. 45-038. (P44-6 MO) Z 750, letnik 79, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Tel. 88-910. (5852-MV-44) KOMBI VW, letnik 1965 (odprti kason), zaradi bolezni ugodno prodam. Nikola Likovič, Velika Paka 1, Ribnik, Metlika, tel. (068) 58-319. (5856-MV-44) JAWO, staro 4 mesece, prodam ali zamenjam za Z 750. Trefalt, Ribniki 82, Sevnica, tel. 82-273. (P44-9 MO) Z 750 M, letnik 1977, prodam. Tel. 85-992. (5874-MV-44) Z 101, letnik 1976, prodam po ugodni ceni. Tel. 25-817 od 16. ure dalje. (5877-MV-44) AUDI 80, letnik 1973, prva registracija 1977, prodam. Zlatko Kobe, V brezov log 19, tel. 24-990. (5878-MV-14) R 4, letnik 1978, ugodno prodam. Tel. 24-248 od 15 do 17. ure. (P44-15 MO) 126 P, letnik 1977, prodam. Šmihel 22, Novo mesto. (5915-MV-44) Z 128, letnik 1985 prodam. Franja Kren, Gor. Straža 15. (5914-MV-44) AVTO BMW, 316 letnik 1985, 26.000 prevoženih km, prodam. Tel. (068) 23-923. (5917-MV-44) Z 750, novembra 1985, prodam. Alojz Gavzova, Vidmarjeva 13, Regrča vas (5913-MV-44) GOLF DIESEL, letnik 1984 S paket, prodam. Tel. (068) 22-384. (5912-MV-44) JUGO 45 L, star 16 mesecev, prodam. Tel. 25-529. (5911-MV-44) MERCEDES 220, letnik 1968, prodam. Tel. 47-141. (5909-MV-44) DIANO, letnik 1977, šotor za 4 osebe in otroško posteljo prodam. Tel. 26-159 popoldne. (5908-MV-44) Z 101 mediteran, letnik 1982, zelo ohranjeno, prodam za 290 SM. Darko Damjanovič, tel. (068) 58-170 od 6. do 7. ure. (5919-MV-44) PRODM ali zamenjam Z 101, letnik 1987, za GOLF diesel, letnik 1984 ali 1985. Darko Damjanovič, tel. (068) 58-170 od 6. do 7. ure. (5919-MV-44) P 126, prevoženih 67.000 km, prodam. Ponudbe na tel. 60-014 od 17. do 19. ure. (5918-MV-44) Z 101, letnik 1986, in novo jawo 350 ugodno prodam. Tel. 85-001. (5907-MV-44) STOENKO, letnik 1984, prodam. Nad mlini 54, Novo mesto. (ček-MV-44) ZASTAVO 750, letnik 1976, dobro ohranjena, prodam za 60 SM. Cankarjeva 3/a st. 16, 68270 Krško. (P44-39 MO) LADO, letnik 1977, registrirana do maja 1988, prodam po ugodni ceni ter la- do, letnik 1979, celo ali po delih, in plinsko napravo za avto. Tel. 72-446, od 17. do 21. ure. (5960-MV-44) LADO, OBNOVLJENO in R 4 prodam. Tel. 23-933. (5941-MV-44) R 4 GTL, letnik 1985, poškodovan, prodam. Blažič, Jerebova 20, Novo mesto. (5942-MV-44) JUGO 45 A, letnik 1987, prodam. Tel. (068) 25-150. (5943-MV-44) SKODO 105 S, letnik 1986, prodam. Staniša, Črmošnjice pri Stopičah 5 b, tel. 43-750. (5944-MV-44) MOTOR BT 150 prodam ali zamenjam za 126 P. Staniša, Dolnja Težka voda 5, tel. 43-746. (5944-MV-44) JUGO 45, letnik 1985, prodam. Medved, V Ragov log 4, Novo mesto. (5939-MV-44) Z 101, letnik 1983, odlično ohranjena, prevoženih 30.000 km, z dodatno opremo, nujno prodam za 300 SM ali po dogovoru. Franc Grubar, Gorenje Vrhpolje 9, 68310 Šentjernej, tel. 42-025 do 15. ure. (5936-MV-44) Z 750, letnik 1986, prodam. Stane Škrbec, Ratež 26. (5934-MV-44) GOLF JX, dizel, letnik 1987, GOLF JGL dizel, letnik 1985, in tori cors, letnik 1987, prodam. Mali Slatnik 12, Novo mesto. (P44-30 MO) Z 101, letnik 1984, prodam. Tel. 44-537. (P44-31 MO) ZASTAVO 101 GTL 555/5V, letnik marec 1986, prodam. Silvo Vide, Kristanova 28, Novo mesto, tel. (068) 20-511. (5961-MV-44) R 4 GTL, letnik 1985, dobro ohranjen, prodam. Tel. v službi 22-323, doma zvečer 26-419. (5959-MV-44) Z 101, letnik 1983, prevoženih 12.000 km, registrirana do oktobra 1988, prodam. Tel. 22-590. (5937-MV-44) FIAT REGATO 70, letnik 1986, prodam. Telefon 20-241, popoldne. (P 44-43 MO) Z 128, letnik 1986, prodam. Tel. 25-037. Rajko Kunič, C. brigad 4, Novo mesto. (P44-26 MO) WORTBURG prodam za 80 SM. Tel. 23-005, popoldan. (5922-MV-44) JUGO 45 L, letnik 1985, prodam. Tel. 24-788, popoldne. (P44-26 MO) ZASTAVO 101 M, letnik 1982 — avgust, prodam. Zdravko Smrke, Belokranjska c. 13, Novo mesto, tel. 20-278 doma in 24-541 int. 41 v službi (5923-MV-44) APN 6, star 4 mesece, ugodno prodam. Mantelj, tel. 43-780. (P44-28 MO) Z 750, letnik 1976, prodam. Žulič, Vratno 3, tel. 42-288. (5924-MV-44) Z 101, letnik 1976, obnovljena in dodatno opremljena, prodam. Tel. (068) 52-307. (P44-29 MO)

globtour

ZA DAN REPUBLIKE — PO DOMOVINI IN TUJINI

ZASTAVO 750, letnik 1979, prodam. Darko Medved, Lebanova 15, tel. 22-087. (5926-MV-44) Z 101, letnik 1985, rdeče barve, 3 vrata, kot nov, prodam. Tel. 26-612. (5929-MV-44) MAZDA 1500 delux, letnik 1970, registrirano do septembra 1988, prodam. Tel. (068) 27-466. (5931-MV-44) Z 101 GTL 55, letnik 1986, prodam. Jerovšek, tel. (068) 44-153 do 15. ure. (5931-MV-44) LADO 1200, letnik 1983, prodam. Tel. (068) 43-721. (5946-MV-44) ZASTAVO 125 PZ, letnik 1974, prodam za 70 SM. Registriran je do septembra 1988. Tel. 27-830 po 15. uri. (5947-MV-44) DIANO 64, letnik 1979, prodam. Adamičeva 33, Novo mesto. (5948-MV-44) GOLF dizel, letnik 1985, prodam. Tel. 84-893 od 15. do 20. ure. (5945-MV-44) ZASTAVO 128, letnik 1984 — november, prevoženih 36.000 km, registrirana za leto naprej, v odličnem stanju, prodam. Junc, Gorenja vas 17, Šmarješke Toplice. FIAT 125 P in skoraj nov pralni stroj Obodin, v garancijski prodam. Rajko Rajk, Šegova 8, Novo mesto, tel. 25-530. (P44-33 MO) ZASTAVO 101, letnik 1983, prodam. Tel. 23-355. (5958-MV-44) GOLF JGL D, letnik 1984, prodam. Tel. 27-210. (P44-34 MO) LADO 1200, novo, ugodno prodam. Bradac, Dol. Polje, Straža, tel. 65-391. (P44-35 MO) R 18, september 1982, prodam. Tel. (068) 25-339. (P44-37 MO) 126 P, letnik 1980, registriram do julija 1988, prodam. Kristanova 5, Novo mesto, tel. 24-970. (P44-38 MO) JUGO 45, letnik 82, prodam. Tel. 23-409, od 17. do 19. ure. (P44-41 MO) VOLKSWAGEN, dobro ohranjen, ugodno prodam. Informacije med 19. in 20. uro na tel. (068) 21-089. (5826-MV-43)

AKVARIJ (160 l) z 80 ribicami poceni prodam. Ažnoh, Slavka Gruma 10. tel. 26-233. (5846-PR-44) PEČ Küppersbusch, kotel za žganjkuhu (60 l) in štedilnik (elektrika, plin), prodam. Heroja Slaka 29, Trebnje. (5823-PR-44) PEČ Küppersbusch, zimske gume in prevleke za Z 750, pograd, pisalno mizo, hladilnik itison, omaro ter možka, ženska in otroška oblačila prodam. Tel. 26-711. (5818-PR-44) HLADILNIK in plinsko peč prodam. Informacije po 19. uri na tel. 28-200. (5822-PR-44) BAS KITARO Tajfun ugodno prodam. Toš, tel. 84-561, od 15. do 17. ure. (5825-PR-44) DRVA (metska) prodam. Ločna 8 a, Novo mesto. (5840-PR-44) BRAKO prikolico prodam. Tel. 22-189. (5829-PR-44) NOVO, nerabljeno spalnico prodam. Tel. 27-356 (vsak dan). (5834-PR-44) Rabljena jogjia in enojno posteljo prodam. Tel. 23-979. (5835-PR-44) TRAJNO ŽAREČO PEČ Emo-Celje, malo rabljeno, prodam po zelo ugodni ceni. Tel. 21-722, int. 13, vsak dan od 7. do 15. ure. (5836-PR-44) VOZEČEGA VOLA, težkega okrog 600 kg in starega 28 mesecev, prodam. Lojze Južnič, Fara 7, Vas 61336. (P44-4 MO) KRAVO frizirko, brejo, ugodno prodam. Jože Groznik, Češnjek 15, Trebnje. (pol-PR-44) STREŠNE SALONITKE (40 x 60 cm), 500 kom, malo rabljene, prodam po ugodni ceni. Strajnar, Nazorjeva 5, Brežice. (pol-PR-44) STREŠNA prodam osem let, težkega 550 kg, prodam. Ivan Moravec, Zemelj 17, Gradac v Beli krajini. (5845-PR-44) ŠTEDILNIK Iskra corona (2 + 2), nov, zapakiran, ugodno prodam. Tel. 21-632. (5520-PR-44) Zidarij, graditelji hiš, pozor! Konzolno trifazno električno dvigalo (nosilnost 500 kg), prodam. Jože Prah, Gor. Prekopa 12, Kostanjevica na Krki. (5855-PR-44) PREŠO (150 l) in šivalni stroj Bagat ugodno prodam. Tel. 71-340. (5853-PR-44) VIDEO VHS Blaupunkt, star eno leto, ugodno prodam. Tel. (068) 58-319. (5856-PR-44)

novi prodm DVE BREJJI TELICI prodam. Orešje 11, Šmarješke Toplice. (5859-PR-44) SKRINJO, staro dve leti, in zamrzovalno omaro prodam. Telefon 26-239. (5927-PR-44) SAMSKO POSTELO z jogijem prodam. Ivan Meleh, Gor. Straža 159, tel. 84-600, dopoldne. (5933-PR-44) PRODM kompresor 8 l 8 atm., stroj za betonske kvadre, dizelmotor Torpedo 11 KM. Zvonko Planinc, Anovec 21, Krško. (5932-PR-44) PRODM spalnico, sedežno garnituro, otroško posteljo, plinski štedilnik. Tel. 27-556. (5952-PR-44) PRODM novo potopno vodno elektro črpalko »ELEKTROKOVINA«. Lindič, Vel. Brusnice 58 a, ali tel. 22-441/609. (5949-PR-44) UGODNO prodam gumi voz 15 col, dobro ohranjen. Anton Šterk, Kočevje 2, Črnemelj, tel. 52-612. (5950-PR-44) HLEVSKI GNOJ prodam. Šeruga, Sela pri Ratežu 15, tel. 85-959. (P44-36 MO) JUNCA, stara 15 mesecev, in dvo- brazdni plug prodam. Štefan Količ, Vel. Podljuben 2. (5954-PR-44) HITACHI kasetofon, dolby ojačevalac, z mikserjem, prodam. Tel. 23-615. (P44-40 MO) MOTORNO ŽAGO Stihl 051, staro dve leti, prodam. Cena po dogovoru. Telefon (068) 88-422. (5956-PR-44) 50 m² ladijskega poda (macesen) prodam. Ludvik Legan, Dvor 68 pri Žužemberku. (5938-PR-44) PRODM sedežno garnituro Ksenija-jav (trosed, dvosed, kot, fotelj), električni štedilnik Gorenje (4 plošče) in oca. 1200 kom. strešnikov Dobruška vas (grafitno siv s posipom). Tel. 20-460, popoldne. (5935-PR-44) TERMOAKUMULACIJSKO PEČ (6 kW) ugodno prodam. Bršč, Kostanjevica na Krki, tel. 60-215. (5887-PR-44) NOVO PRIKOLICO za osebni avto in küppersbusch prodam. Tel. 85-921. Slavi Matičević, Ratež 43 b, Brusnice. (5892-PR-44) NOV RADIOKASETOFON ULTRAKS (2 x 30 W) prodam. Tel. 42-427. (5895-PR-44) ŽREBICO, štaro 14 mesecev, prodam. Kavšek, Roje, Šentjernej. (5897-PR-44) ŽREBICO, staro 20 mesecev, prodam. Dular, Cegelnica 40, Novo mesto. (5898-PR-44) POCENI prodam trifazni elektromotor, skoraj nov, nerabljen. Boris Stankovič, Bojanja vas 16, 68330 Metlika. (P44-170 MO) PRODM DRVA. Kličite zvečer na tel. 85-182, do 21. ure. (5873-PR-44) SINGER, nov šivalni stroj, prodam za 38 SM. Tel. (061) 223-838 dopoldne in (061) 266-940 popoldne. (P44-14 MO) KOZO — mladico prodam. Novak, Ratež 3, Brusnice. (5876-PR-14) AVTOPRIKOLICO in kompresor, novo, prodam. Jurka vas 37, Straža. (5875-PR-44) RAČUNALNIK COMMODORE 64 prodam. Cesta herojev 33/a, Novo mesto. (ček-PR-44) PRALNI STROJ Naonis, pomivalni stroj Indesit, plinsko peč, dve garderobni omari, pečnice za kamin ali kmečko peč prodam. Cesta herojev 33/a, Novo mesto. (ček-PR-44) KOZOLEC s podstreškom, etažno peč Central 20, grušt z opeko za velikost 8 x 7 m in viličar, generalno obnovljen, 2,5 t, prodam. Tel. 47-141. (5909-PR-44) SMREKOV leseni opaž (ladijski pod) prodam. Tel. 25-617. (5910-PR-44) ŽREBE, STARO 6 mesecev, prodam. Tel. 85-422. (P44-24 MO)

BREJO TELICO (8 mesecev) prodam. Rudolf, Kravcar, Belšinja vas 2, Trebnje, tel. 45-148. (P44-25 MO) BTV Ris, z daljincem, letnik 86, prodam. Tel. 27-645, popoldan. (P44-42 MO) PRODM 1,4 m³ strešne obloge (za foršprunk) in 3x5 cm 120 kom. letev. Informacije tel. 23-494 (od 14. do 16. ure) (P-45-2 MO) HITACHI 3 D super woofer z dvojno glavno 60 W, še v garancijski prodam. Tel. 26-416. Centralno peč etažno 20 S prodam. Žabkar Jožec, Ravno 14. OTROŠKO POSTELJICO, trajno žarečo peč, koruzo, pšenico, osebni avto Zaporščec in avtoprikolico prodam. Ogled po 14. uri. Bojanc, Mačkovec 40. (5862-44) STIHL 045 AV, brezhibno, ugodno prodam. M. Golob, Ratež 5 b. (5863-PR-44) 1 m³ suhih hrastovih plohov debelin 5 cm prodam. Naslov v upravi lista. (P44-10 MO) 2000 kosov rabljene strešne opeke prodam za 12 SM. Kralj, Lobetova 24. (5865-PR-44) AKVARIJ (160 l) z 80 ribicami poceni prodam. Ažnoh, Slavka Gruma 10. tel. 26-233. (5846-PR-44) PEČ Küppersbusch, kotel za žganjkuhu (60 l) in štedilnik (elektrika, plin), prodam. Heroja Slaka 29, Trebnje. (5823-PR-44) PEČ Küppersbusch, zimske gume in prevleke za Z 750, pograd, pisalno mizo, hladilnik itison, omaro ter možka, ženska in otroška oblačila prodam. Tel. 26-711. (5818-PR-44) HLADILNIK in plinsko peč prodam. Informacije po 19. uri na tel. 28-200. (5822-PR-44) BAS KITARO Tajfun ugodno prodam. Toš, tel. 84-561, od 15. do 17. ure. (5825-PR-44) DRVA (metska) prodam. Ločna 8 a, Novo mesto. (5840-PR-44) BRAKO prikolico prodam. Tel. 22-189. (5829-PR-44) NOVO, nerabljeno spalnico prodam. Tel. 27-356 (vsak dan). (5834-PR-44) Rabljena jogjia in enojno posteljo prodam. Tel. 23-979. (5835-PR-44) TRAJNO ŽAREČO PEČ Emo-Celje, malo rabljeno, prodam po zelo ugodni ceni. Tel. 21-722, int. 13, vsak dan od 7. do 15. ure. (5836-PR-44) VOZEČEGA VOLA, težkega okrog 600 kg in starega 28 mesecev, prodam. Lojze Južnič, Fara 7, Vas 61336. (P44-4 MO) KRAVO frizirko, brejo, ugodno prodam. Jože Groznik, Češnjek 15, Trebnje. (pol-PR-44) STREŠNE SALONITKE (40 x 60 cm), 500 kom, malo rabljene, prodam po ugodni ceni. Strajnar, Nazorjeva 5, Brežice. (pol-PR-44) STREŠNA prodam osem let, težkega 550 kg, prodam. Ivan Moravec, Zemelj 17, Gradac v Beli krajini. (5845-PR-44) ŠTEDILNIK Iskra corona (2 + 2), nov, zapakiran, ugodno prodam. Tel. 21-632. (5520-PR-44) Zidarij, graditelji hiš, pozor! Konzolno trifazno električno dvigalo (nosilnost 500 kg), prodam. Jože Prah, Gor. Prekopa 12, Kostanjevica na Krki. (5855-PR-44) PREŠO (150 l) in šivalni stroj Bagat ugodno prodam. Tel. 71-340. (5853-PR-44) VIDEO VHS Blaupunkt, star eno leto, ugodno prodam. Tel. (068) 58-319. (5856-PR-44)

STAREJŠO KMEČKO HIŠO z nekaj zemlje (do 30 km iz Novega mesta) kupim. Ponudbe z opisom in cenou pošiljate na Dolenjski list pod šifro: »NARAVA«. (P44-40 MO) Glavno gred za motor FAP 130 KM kupim. Tel. 84-915. (5819-KU-44)

posesti VIKEND v bližini Trebnjega z vinogradom, vodovodom, elektriko, telefonom prodam. Tel. 47-141. (5909-PO-44) BUKOV GOZD pod Primožem pri Dvoru prodam. Tel. (061) 579-552. (P44-23 MO) STARO KMEČKO HIŠO kupim. Vodovod in električna napeljava nista pomembni. Tel. (061) 272-525. (P44-12 MO) PRODM na otoku Krku montažno (TRIMO) hišo 6 x 5 m. Tel. (068) 84-272. (5938-PO-14) ZEMLIŠČE (1823 m²), primerno za obdelavo, I. kvalitete, prodam na Hudem pri Novem mestu. Informacije pisмено ali osebno. Tone Mohar, Vel. Mlačevo 37, Groupelje. (P 43 — 5 MO)

razno Upokojena 58-letna vdova grem za gospodinjstvo starejšemu polkmetu na Dolenjskem. Šifra »PREMOŽNA«. (p44-3 MO) Opozarjava JOŽETA RUPARJA, naj preneha z obrekovalcem, žaljivimi in grozljivimi besedami, če ne, ga bova sodno preganjali. Marija Kunstelj in Franciška Andrejčič. (5838-PK-44) Anton Klančar, Brezovica 19, Jože Dim, Brezovica 33, Amalija Brajer, Brezovica 5, Marija Pižmoht, Brezovica 3, in Štefka Pate, Brezovica 4, prepovedujemo vožnjo po naših parcelah v gozdu Terjavca, parc. št. 211/5, 211/6, 211/7, 211/8 in 211/9, vse v k.o. Brezovica. Kdor tega preklicja ne bo upošteval, ga bomo sodno preganjali. (5842-PK-44) MARIJA JUNKAR, Drča 4, Šentjernej, prepovedujem vsako vožnjo po travniku poleg studenca (Dolina). Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala. (5850-PK-44) JANEZ BAN, Cankarjeva 19, Metlika, prepovedujem JOŽETU BANU, Vrđun 4, Stopiče, prodajo mojega lesa po gozdovih in na mojem posestvu na Zajčjem vrhu. Hkrati opozarjam kupce, naj od njega ne odkupujejo več lesa, ker nima nobene pravice prodajati les. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjali. (5856-PK-44) MARTIN BULIČ, Muhaber 12 a, opozarjam LADA OSOLNIKA, Muhaber 26, naj preneha žaliti mene in mojo družino. V nasprotnem primeru bom sodno postopal. (5888-PK-44)

čestitke Dragemu možu, uti, dedku in pradedku LOJZETU KOVAČIČU iz Velike Loke želimo za 80. letnico še veliko zdravilnih let vsi njegovi. (5848-CS-44) Mami in babici FRANČIŠKI ZUPANČIČ želijo za 90. rojstni dan še veliko zdravilnih in srečnih dni v domačem krogu vsi njeni. (5925-CE-44)

obvestila POPRAVILNO gospodinjskih aparatov in elektroinstalacij. Viktor Subotič, Partizanska 7, Novo mesto, tel. 27-558, od 7. do 10. ure. (5916-OB-44)

Električne omarice, zunanje in notranje, kompletno opremljene, prodam do 30% ceneje. Tel. (061) 213-244. (P44-11 MO) CANDY servis Janez Močnik, K Roku 17, tel. 22-668. (P42-23 MO) Cenjene stanke obveščam, da bo frizerski salon Marija KULOVEC od 1. novembra dalje odprl ob petkih od 7. do 14. ure, in se pripravilam! (5682-OB-44) Elektroinstalacije in popravilo gospodinjskih aparatov! Servisiram: hladilnike in skrinje vske vrste, pralne stroje in štedilnike (plinske in električne) Gorenje, imam pooblaščen servis Iskra in Elma Rowenta. Ivan Petric, Metlika, delavnic: Marentičeva 8, tel. 58-649, stanovanje: CBE 46, tel. 58-467. (5759-OB-44) Snogobrane za opečno in salontino kritino izdeluje, po potrebi tudi montira. OBRTNA DELAVNICA Dane Mižigoj, p.p. 26, Krško, tel. (068) 71-513. (P37-15 MO)

AVTOBUSNI PREVOZI

TRAKTORSKO KOSIL

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je po dolgotrajni bolezni zapustil naš dragi

**JANEZ
GORŠE**

iz Obrha 20

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem znancem, sosedom in sorodnikom za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Hvala sosedam Mileni Gorše, Marici Zepič, Dragici Vlaisič in Nežki Gorše za nesebično pomoč, dr. Macanu in patronažnim sestram, govornikom Janezu Kumpu in Leopoldu Bečaju, pevcem iz Dragatuša, ZB ter gospodu dekanu za opravljene obred. Hvala pogrebem in vsem, ki ste pokojnega pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Marija, rejenka Zorka in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je nepričakovano zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

FRANČIŠKA FRANKO

iz Gor. Vrhpolja 46

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in dobrim sosedom, še posebno družini Pirkovič, Hudoklin in Judež, ki so nam nesebično pomagale v težkih trenutkih, nam darovali vence in cvetje ter našo drago mamo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Naša zahvala tudi g. kaplanu za tako lepo opravljen obred.

Neutolažljivi: vsi njeni

ZAHVALA

V 89. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, stari oče, brat in stric

ALOJZ KUNČIČ

iz Bršljina

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za izraženo sožalje in darovano cvetje ter poslovilne besede ob grobu. Posebno zahvalno izrekamo Domu starejših občanov, zdravnikom in strežnemu osebju Splošne bolnice za opravljeno nego. Zahvaljujemo se tudi DO ŽTP-TOZD Sekcija za vleko vlakov in DO Elektro Ljubljana-TOZD Elektro Novo mesto ter gospodu župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prežgodaj nas je za vedno zapustil naš ljubi mož, oče, stari ata, brat in stric

**ANTON
KAŠNIK**

z Mestnih njiv 9

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, sočustvovali z nami, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni ZB NOV, KS Mestne njive, Tobačni tovarni Ljubljana ter celotni poslovni enoti Novo mesto, kakor tudi vsem njenim upokojencem. Zahvaljujemo se tov. Marici Trelec in Petru Možetu za ganljive poslovilne besede, godbi na pihal za žalostnike ter sosedom s Trške gore in Mestnih njiv. Vsem prisrčna hvala!

Žalujoci: žena Jožica, sin Zvone z družino in sin Jani

Novo mesto, 27. oktobra 1987

ZAHVALA

*Zjutraj ne veš, kam boš drevi legel,
ne, kdo te vzdravi, ko zapreš oko,
kadar si svojim dragim v roke segel,
nemara si za vedno vzel slovo.*

V cvetu mladosti nas je tragično zapustil 21-letni sin, oče, stric, nečak in bratranec

FRANCI KASTELIC ml.

iz Gabrja 100 pod Gorjanci

Ob boleči izgubi se lepo zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali, stali ob strani, nas tolažili, izrekli sožalje, darovali toliko lepega cvetja in pospremili našega Francija v tako velikem številu na njegovi prerani zadnji poti. Iskreno se zahvaljujemo še osebju Intenzivnega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, sodelavcem Novolesa TOZD TPP, IMV TOZD TA, GG TOZD gozdarstvo in OOS DSSS GG Novo mesto, Cestno podjetje TOZD Vzdrževanje. Posebna zahvala velja vsem vaščanom, OO ZSMS Gabrje, pevskemu zboru Gabrje, tov. Luzarju in Srebrnjaku za izrečene besede slovesa, župniku za lepo opravljeni obred, družinam Božič, Nose in Boltez za nesebično pomoč.

V neizmerni žalosti njegovi najdražji

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame, žene in stare mame

MARIJE URBANČIČ

roj. Simončič,

iz Velikega Cirnika 14

bi se radi zahvalili vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste jo tako številno pospremili na njeni zadnji poti, podarili vence in cvetje, nam izrekli sožalje in v težkih trenutkih stali ob strani ter nam pomagali. Posebno pa se zahvaljujemo družinam Peterle, Kovačič, Krnc, Urbančič in Remar, še posebno Cenki in Alojzu, OŠ Blanca, MKK Sevnica, TOZD-u Klavnica, gospodu župniku za opravljeni obred, pevcem iz Sentrupertu in vsem, ki ste pokojno obiskovali, ji dajali poguma in se trudili, da bi bilo njeno trpljenje manjše.

Žalujoci: mož Sandi, sin Stane z družino ter hčerka Darinka z družino

ZAHVALA

*Ljubila si rože svoje,
ljubila si svoj dom,
v tistem jesenskem dnevu
odšla si v večni dom.*

V 58. letu starosti nas je 25. oktobra 1987 nepričakovano zapustila naša draga sestra in zlata teta

MARIJA TOMAŽIN

iz Sevnice

Iskrena zahvala vsem, ki ste ji v njeni težki bolezni pomagali in ji lajšali bolečine. Hvala njenim dobrim sosedom, posebno družini Vrček, osebju ZD Sevnica in vaščanom Gmajne za pomoč. Hvala kolektivu Lisce iz Sevnice, Novotehni Kostonjeva, vsem sorodnikom, našim in njenim prijateljem za podarjene vence in cvetje ter gospodu župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: brata in sestre z družinami

Gmajna, 28. oktobra 1987

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mamice, babice, hčerke, sestre

SLAVKE KOLENC

roj. Mrazek

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste jo tako številno pospremili na njeni zadnji poti, podarili vence in cvetje, nam izrekli sožalje in nam v težkih trenutkih stali ob strani. Posebno se zahvaljujemo dr. Stanislavu Vilfan in Inštitutu Golnik za nesebično pomoč, delovnemu kolektivu Trimo Trebnje za pomoč pri organizaciji pogreba, govornikom za poslovilne besede ob odprtem grobu, DO Tesnila Trebnje, pevcem in godbi.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

*Ostali so sledovi
Tvojih pridnih rok,
a v naših srcih
bolečina in jok.*

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, sestre in tete

NEŽE MOŽIČ

iz Boštanja 41

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za podarjene vence in cvetje, za izrečeno sožalje in spremstvo na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni kolektivu Doma upokojencev in oskrbovanec Impoljca, Medvedovim iz Boštanja za pomoč in gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Hvala vsem, ki ste nam materialno pomagali. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: hčerka Stanka z družino, sestra Anica, nečaki in nečakinje

*Prežgodaj si nas zapustila,
bolečino v srcih ostavila,
povsod je prazno, odkar Te ni,
Tvoj grob le solza še rosi.*

V SPOMIN

4. novembra minevata dve leti, odkar nas je zapustila naša dobra žena, mama in stara mama

**JOŽEFA
PEZDIRC**

(Mikolaševa)

s Krasinca

Hvala vsem, ki obiskujete njen prerani grob, ga krasite in prižigate na njem svečke.

Mož Tone z družino

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 66. letu starosti zapustila naša draga sestra in teta

**MARIJA
PUŠT**

iz Mačkovca 19 pri Dvoru

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem ter vsem vaščanom za izkazano pomoč, podarjeno cvetje in izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo g. župniku za lepo opravljeni obred. Se enkrat hvala vsem, ki ste pokojnico pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Mного prežgodaj nas je v 34. letu starosti zapustil naš dragi ata, mož in sin

**VLADO
KERSNIČ**

Grič c.1/12, Ribnica

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in sodelavcem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, darovali cvetje pokojnemu in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala DO RIKO in ITPP za vsestransko pomoč, govorniku za ganljive besede, pevcem, delavski godbi Ribnica in Kočevje. Hvala vsem, ki ga boste ohranili v lepem spominu.

Vsi njegovi

IVAN RADEŽ

Lahko bi rekli, da je Ivan Radež najlepši primer in dokaz stalno poudarjane vzorne skrbi novomeške tovarne zdravih krake za kadre, za njihov razvoj, izobraževanje, za spodbujanje znanstveno-raziskovalnega dela. Ivan, diplomant kemijske tehnologije, je eden od letošnjih dobitnikov Krkine nagrade. Pristojni si jo je z diplomskim delom o izolaciji bacitracina iz odpadnih fermentacijskih voda z ionsko izmenjavo. S tem problemom so se v Krki ukvarjali že dalj časa. Naloga je bila predvsem ekološko zastavljena, gre namreč za dodatno izločitev antibiotikov iz odpadnih voda. Ker pa bodo s tem dobili dodatne količine antibiotikov, vse kaže, da se bo proces, če ga bodo spravili v pogon, celo ekonomsko pokrival, kar pri ekoloških programih ni pogosto. »Mislim, da je to zelo dobro, da se za diplomsko delo ukvarjaš z nekim konkretnim industrijskim problemom,« pravi Ivan Radež. Podatek, da je skupaj z mentorji in tistimi, ki so preje delali na tem projektu, sodeloval na evropskem kongresu biotehnologije v Amsterdamu, pa je treba tudi posebej izpostaviti iz skromnega pripravnika, ki je eden od stajistov v okviru slovenske akcije 2000 mladih raziskovalcev.

Priloga diplomskega dela za Ivana Radeža ni bilo prvo srečanje s Krko. Z njo se je seznanjal že preko kluba mladih raziskovalcev na novomeški gimnaziji, katerega član je bil kot gimnazijski dijak. V tistih letih je s sošolci

trikrat delal naloge za Krkine nagrade in verjetno sploh ni treba poudarjati, da so mladi raziskovalci vsakič odnesli nagrado. Ena od teh nalog pa je dobila tretjo nagrado na tekmovanju v okviru gibanja znanost mladini, preko katerega se je udeležil tudi dveh raziskovalnih taborov. »Krkico poznam že dolgo, že dolgo sodelujem z njo, to mi je zelo pomagalo tudi pri odločitvi za študij, ker sem poznal delo,« pravi Ivan, ki zelo pozitivno ocenjuje tudi Krkine nagrade. Pravi, da je Krka nagrada velika spodbuda za mladega študenta, če Krka sprejme njegovo nalogo, ve, da ima pomen. Pomembno so tudi za srednješolce, da se spoznajo s tem delom in da se potem lažje odločijo za študij.

Ivan pravi, da je Krka tako okolje, ki ima posluš za raziskovanje in za sodelovanje z znanstveno-raziskovalnimi institucijami ter z univerzami, za novezovalne nazven, za izmenjavo izkušenj. Brez tega takšna tovarna kot je Krka, ki se je podobno kot vsa naša farmacevtska bazična industrija v svetu dobro uveljavila, tudi nima perspektive. »Načelno so sedaj pri nas razmere za raziskave sicer kar ugodne,« pravi Ivan, »vprašanje pa je, kako je s to načelnostjo v praksi. Raziskave so zelo drage, povezane so s sodobno, drago opremo, katere uvoz je pri nas povezan z velikanskimi težavami. Profesorji pravijo, da je znanje naših študentov primerljivo z znanjem po svetu, potem pa jih kar zmanjka, saj ni denarja, da bi se naprej razvijali. Sploh je mlada generacija pri nas danes v težkem položaju. Govorijo, da je treba družbo pripeljati iz krize, denarja pa je manj kot pred 10 leti, razmere so bistveno težje. A s tem se je treba sprijazniti in ne obupavati, treba je delati,« pravi Ivan Radež, ki ga je zanimivo in ustvarjalno raziskovalno delo že potegnilo in mu bo ostal zvest. Ukvarjal naj bi se z biotehnologijo, bioinženirstvom, biofermentacijo. Vpisal je že tretjo stopnjo, kar je sicer obveznost stajistov iz akcije 2000 raziskovalcev in sedaj se v Krki vključuje v projekt avtomatizacije in računalniško vodene proizvodnje.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Jutri prvič Zimske urice

Nadaljevanje metliških poletnih prireditev

METLIKA — Jutri bo prva prireditev v okviru Zimskih uric, jesensko-zimskih nadaljevanj metliških poletnih kulturnih prireditev. Ob 19. uri bo v hotelu Bela krajina predstavitev treh pred kratkim izšlih knjig metliških avtorjev: Bečajeve pesniške zbirke Srečna dolina, Rusovih predvolilnih govorov kandidata za bodočega metliškega župana Volite mene in Gašperičevih humoresk Kdo je lahko komunist. Kandidat za župana Janez Vrančič-Luigi bo imel ob tej priložnosti nov predvolilni govor. Organizator, OK ZSMS Metlika, objavlja še druge šoke, presenečenja in sploh kulturo do jutra ter poziva obiskovalce, naj pridejo pravočasno, da ne bodo stali.

FOLKLORISTI VABIJO

NOVO MESTO — Folklorna skupina Kres je začela z vpisovanjem novih pesalcev in pesalk, vendar dosedani odziv na vabila ne obeta občutnejšega porasta števila članov, saj je prišla k prvemu vpisu 29. oktobra samo ena kandidatka. Sredi tega meseca bodo novomeški folkloristi akcijo ponovili.

Kabelska televizija dobro napreduje

Število naročnikov za priključke na kabelsko omrežje v Krškem in Novem mestu je do danes že toliko čez kritično mejo, da gradbena odbora iz obeh naših mest, ki sta prejšnji teden prvič izmenjala izkušnje, ne dvomita več v uspeh. Krčani imajo opremo za vozlišče kupljeno in že skoraj v celoti doma, Novomeščani pa hite s pogajanjem za čim ugodnejšo ceno in čim krajši dobavni rok. Če bo vse po sreči, bo oprema za novomeško vozlišče že novembra tukaj.

Novomeški gradbeni odbor, ki se je sestel ta torek zvečer, se zagnano pripravlja na novembrsko akcijo za nove naročnike, saj v dveh največjih krajevni skupnostih (Drnska in Kandija-Grm) še ni dovolj prijavi, da bi tam lahko začeli graditi v roku, ki ga zagotavlja pogodba. Najuspešnejši so v soseski V brezov log (KS Bršljin), kjer lahko računajo, da bodo prvi na vrsti za priključek.

M. M.

REPUBLIŠKI PRVAKI — Na fotografiji je ekipa mlajših pionirjev šolskega društva »Mladi gasilec« iz podružnične šole Stara cerkev pri Kočevju, ki je zmagala na nedavnem republiškem tekmovanju. Zadaj sta mentor mladih gasilcev na šoli Oto Dicecco (levi) in ravnatelj šole Otmar Hoegler. (Foto: Primc)

Mladi republiški prvaki

Mlajši pionirji gasilci iz osnovne šole v Stari cerkvi pri Kočevju zmagali na republiškem tekmovanju

STARA CERKEV — Na nedavnem 7. srečanju pionirjev iz šolskih društev »Mladi gasilec« v Sežani so v skupini mlajših pionirjev zmagali pionirji podružnične šole iz Stare cerkve pri Kočevju in tako postali republiški prvaki. Ta, doslej največji uspeh mladih gasilcev iz kočevske občine so dosegli pionirji Sebastjan Vovko, Sebastian Tekavec in Klemen Mišič, kot likovnik-risar pa je bil v ekipi še Kristjan Dejanovič.

razumevanje za delo mladih gasilcev na šoli.

J. P.

Kočevska tričlanska ekipa je bila najboljša v praktični vaji z vedrovko in v izpolnjevanju testa, malo slabša pa v štafeti. Tri najboljšee ekipe so nato sodelovale v kvizu, kjer so si pionirji iz Stare cerkve spet delili prvo mesto, za nagrado pa dobili ročni gasilski aparat in še vsak smučarsko kapo. Uspeh ekipe je zazkrožil Kristjan Dejanovič, ki je narisan zelo uspešno risbo na temo »Varujmo naše okolje«. Na tekmovanju je bila zelo uspešna tudi ekipa starejših pionirjev mladih gasilcev iz osnovne šole Vafara, ki je v svoji skupini zasedla 12. mesto.

Med kvizom je bilo žrebanje nagrad za osnovne šole, ki so prodale po 200 srečk za gasilsko nagradno igro »Plamen«. Tudi tu je bila sreča naklonjena mladim gasilcem iz Stare cerkve, saj so zadeli prvo nagrado.

Tajnik občinske gasilske zveze Kočevje Milan Simičič pravi, da uspehi mladih gasilcev iz kočevske občine v zadnjih letih niso naključni, ampak so sad načrtnega nekajletnega dela. Za uspeh tekmovalec iz Stare cerkve pa gre zaslugi predvsem prizadevanju mentorju Otu Diceccu in tudi ravnatelju šole Otmarju Hoeglerju, ki kaže vedno

KAMERA ODKRIVA — Novomeščane že več kot teden dni vznemirja srhljivi pogled s kandijskega mostu na obrežje Krke, kjer razpada »truplo« mlajšega moškega. Te tisti z izostrenim vidom lahko razločijo, da gre za lutko v naravni velikosti, ki so jo tja položili neznanji šaljivci. Kot objublja meteorologi snega, ki bi prekril »mrliča« še nekaj časa ne bo, zato bo »truplo«, ki vsekakor ni v okras mesta, moral nekdo pospraviti. (Foto: J. P.)

MARTIN KRPAN V NOVM MESTU

NOVO MESTO — V četrtek, 19. novembra, bo ob 19.30 v novomeški športni dvorani Marof velika kulturno zabavna prireditev, na kateri bo nastopil trenutno najpopularnejši slovenski ansambel Martin Krpan. Osrednjo dolenjsko predstavitev te skupine, v kateri je tudi duet Vlado Kreslin in Miro Tomasini, bo ob izidu tretje LP plošče Od višine se vrtili poživili še nastop ta čas najobetavnejše dolenjsko-belokranjske rock skupine Le grande Britanya ter metliškega pesnika Dušana Bečaja ob izidu njegove prve zbirke Srečna dolina. Predprodaja vstopnic: Globtour Novo mesto, tel. 25-125. (dv)

Odmeven uspeh sevniških raketarjev

ARK Vega in njegovi člani Perc, Sinkovič in Mandelc v vrhu

LJUBLJANA — Na zveznem tekmovanju raketnih modelarjev za 9. pokal Ljubljane in 1. pokal Notranjske so se člani sevnškega astronautično-raketnega kluba Vega odlično odrezali. V kategoriji raket s padalom je med posamezniki zmagal Drago Perc, drugi je bil Bojan Sinkovič (oba ARK Vega Sevnica), tretji pa Damjan Brus (MKK Logatec). Sevnščani so v tej disciplini zmagali tudi ekipno pred AK Kovin, tretja pa je bila ekipa AK Franjo Kluz iz Zemuna.

V kategoriji raketoplanov je zmagal Bogo Štempihar iz Logatca, drugi je bil Sevnčan Perc in tretji Brus (MKK Logatec). Ekipno je zmagal MKK Logatec, pred ARK Vega Sevnica in ekipo ARD Split.

V kategoriji raket s strimerjem je med posamezniki spet zmagal Drago Perc, drugi je bil Janko Mandelc (oba ARK Vega), tretji pa Miha Grom (MKK Logatec). Ekipno je zmagal ARK Vladimir Komarov iz Ljubljane, drugi so bili Sevnščani, tretja pa ekipa AK Kovin.

Ker letos ni bilo državnega prvenstva, je bilo to največje zvezno tekmovanje pri nas in so se ga udeležile najboljšee ekipe in posamezniki v Jugoslaviji. Zato je uspeh astronautično-raketnega kluba Vega iz Sevnice toliko večji.

P. P.

GOSTUJE SIMONA WEISS

ČRNOMELJ, OTOČEC — Mlada mariiborska popevkarka, nekdanja miss in disko pesalka, je trenutno ena najbolj zaposlenih slovenskih umetnic vednih not. V teku je namreč široko zastavljena predstavitev skladb z njene prve, nedavno izšlo LP plošče, hkrati pa gostuje tudi na vseh pomembnejših jugoslovanskih popevkarskih festivalih. V soboto, 7. novembra, se bo predstavila tudi Belokranjecem in Dolenjcem. Najprej, predvidoma ob 21.30, bo prepevala v črnomaljskem hotelu Lahinja, okrog polnoči pa bo pevka nastopila še v diskoteki Otočec.

VIDEODISKOTEKA »SRAKA« V KRMELJU

KRMELJ — Treje leto že nepretrgoma in uspešno deluje potujoča videodiskoteka »Sraka«, vabil za gostovanja pa ji še vedno ne primanjkuje. Komaj so mimo poletne veselice, že prihajajo praznični nastopi, šolski plesi in plesna veseljačenja v kulturnih, gasilskih in združenjskih domovih. Pod okriljem Srake sicer pogosto nastopajo tudi priznani slovenski popevkarji, večino plesov pa opravi Sraka sama. Tako bo tudi to soboto, 7. novembra, od 20. ure dalje v dvorani delavskega kulturnega in športnega društva Svoboda v Krmelju.

Naposled tudi cvetlični bar

Cvetličarna Artiris v Novem mestu bo posebnost — Dostava na dom, naročila ob katerikoli uri in dnevu — Ob otvoritvi razstava del Jožeta Ciuhe

»Dotaknili se bomo vsega po malem. Kot metuljčki,« je rekla Radmila Ciuha, žena in menažer akademskega slikarja Jožeta Ciuhe, ki bo 7. novembra razstavljal v Novem mestu. Praznopravni posebnosti, v Novem mestu je že bila kakšna razstava, vendar gre tokrat za predstavitev, katere pobudnik je zasebnik. Milan Badovinac namreč meni, da bo Ciuhova razstava najprimernejši okvir otvoritve njegove cvetličarne, cvetličnega bara Artiris na Glavnem trgu 14 v Novem mestu.

Radmila Ciuha je povedala, da so za to priložnost naredili poseben izbor umetniških del. Vse mora biti svetlo in vedro, prostor cvetličarne je relativno majhen, predstavitelj bodo Ciuhove opise — profete, pravilnice in svete ikone. Nad vsem bo dominirala grafika ženske s cvetom, nekakšen zaščitni znak Badovinčevega lokala. Ciuhova pojasnjuje, da z možem kot prava profesionalca v načelu sprejmeta vsako povabilo. Od šol, domov upokojujencev do največjih domačih in tujih galerij. Umetnost je namreč za vse ljudi, ne samo za redke bogate zbiralce.

In kako se je za tako nenavadno, pohvale vredno obliko otvoritve lokala odločil Milan Badovinac?

»Cvetličarn je pri nas veliko in rekeli bi, da so vse več ali manj enake,« pravi Badovinac. »Zakaj ne bi naredili nekaj

posebnega, nekaj, kar bi bilo na višji ravni. Šel sem v Italijo in Francijo in si ogledal tamkajšnje cvetličarne. Veliko je bilo videti. Potem sem se še doma posvetoval s strokovnjaki. Pa ne samo z ljudmi iz stroke. Lokal je uredila arhitektka Vesna Ferluga iz Ljubljane, z njo je sodeloval tudi Zvone Pelko, ki je izdelal celostno podobo. Ko smo se sestajali, se je porodila zamisel, da bi v cvetličnem baru prirejali tudi občasne prodajne likovne razstave. Imel sem srečo, Jožetu Ciuhi in njegovi ženi Ljudmili je bila zamisel takoj všeč. Zdaj smo, kjer smo.»

Cvetlični bar Artiris in razstavo del Jožeta Ciuhe bodo slovesno odprli 7. novembra ob 9. uri. Cvetličarna bo lahko ponudila rezano cvetje, sobne rože in rastline, suhe cvetlične aranžmaje, poročne šopke, šopke in okras za svatbene avtomobile, nagrobne vence,

Grafika Jožeta Ciuhe »Deklica z rožo«, ki je zaščitni znak cvetličarne Artiris.

šopke in aranžmaje, sveče ter drobna darila. Cvetje bo iz vse Jugoslavije in tudi iz uvoza. Za cvetlični bar bo poleg Milana Badovinca skrbel njegova žena Tina, pritegnila pa sta tudi nekaj zunanjih sodelavcev — specialistov. Po telefonu bo mogoče naročiti cvetje, venci in podobno ob katerikoli uri. Cvetje in druge aranžmaje bodo dostavljali tudi

na dom, Badovinac razmišlja tudi o vključitvi v sistem Teleflora. Iz Artiris bi potem lahko posredovali šopek v katerikoli kraj.

Kaže torej, da se v Novem mestu, kar se kakovosti zasebne pobude tiče, vendarle nekaj premika. Lepo je, da je začetek kot nalašč cvetlični. Morda bomo čez čas, ko se bodo prebudili tudi drugi, lahko rekli, da je bilo to simbolično znamenje.

M. B.

KONTEST Z LISCE

SEVNICA — V okviru praznika občine Sevnica pripravlja posavskodolenjski CB radioklub Studenec 1. kontest z Lisce, ki bo v soboto, 7. novembra, s pričetkom ob 18. uri in zaključkom ob 8. uri naslednjega dne. Kontest se bo odvijal na kanalu 25 in rezervnem 27, ki sta tudi delovna kanala CB radiokluba Studenec. Tisti, ki bodo to noč s bebejaši na Lisici uspostavili radijsko vezo, bodo vključeni v javno žrebanje za 15 nagrad in diplom, tri nagrade pa bodo podelili tudi za najdaljšee veze. Pokrovitelj je tovarna Lisca, pomagala pa so tudi delovni organizaciji Jutrarnja in Kopitarna, ter Sob Sevnica.

kozerija

FRITZ NAVDUŠEN NAD ROBOTIKO

Fritz se je pojavil na vratih mojega stanovanja razpoložen, kot že dolgo ne. — Servus, prijatelj moj. Ta hip se pripeljati iz Nemčija. Njegova pojava mi je vzbudila skrb. Le kam naj z njim, če name-rava ostati več dni. Kot bi mi bral misli, je rekel: — Pri tebi ostati samo dva dni. Nato farati v Dalmacijo. Kam naj ga peljem, Nemca razvajenega? Ob prejšnjih obiskih sva oblezla že vse gore blizu Repičevine, spustila sva se v nekaj kraških jam, ogledala sva si številne cerkve,

jezera, reke, muzeje in galerije. Pa mi je kapnilo. — V Belem mestu je razstava repiške elektronike in robotike. Te to zanima? — Natürlich. Praf nestrpen sem videti, kje Repičeva draga stati s temi rečmi. Ob ogledovanju razstavljenih predmetov, strojev in naprav je Fritz pritrdjevalno kimal, od časa do časa je bilo videti začudenje na njegovem nemškem obrazu, ob izhodu pa je rekel: — Fantastično. Jaz mislim, da vi niti ne sanjati o takem napredku,

zjad pa videti, da niste za Nemčija niti korak. — Bil sem visok in raven kot smreka. Drugi dan me je Fritz obiskal v Hitrokalu, kjer združujem delo in sredstva. — Lahko jaz videti proizvodnja? me je prosil. — Zakaj pa ne? Repičani ni-mamo skrivnosti pred tuji. Popeljal sem ga skozi proizvodnjo. Videl je delavke in delavce, ki so šivali s starimi stroji, s katerimi so imeli še največ opravka mehaniki in drugi vzdrževalci. Nekaj časa je

opazoval obračunalce osebnih dohodkov. Potili so se in računali na žepne računalnike. Fritz se je dolgo zadržal v krojilnici, kjer so polagali in rezali ročno. Ni mi moglo uiti, da se je mojemu nemškemu prijatelju očividno podaljšal obraz. Nekaj mu ni šlo v račun in to je kmalu izrazil z vprašanjem. — Kje pa biti vsi roboti, računalniki in drugo? — Na razstavi v Belem mestu, Fritz, sem mu odgovoril, ne da bi ga pogledal v oči.

TONI GAŠPERIČ